

Groninger bijbelleesrooster: Jeremia t/m Maleachi

Jeremia 1

De toon wordt gelijk gezet. Jeremia is een jonge man, een bevend riet in de wind, nu hij zich tegen de gevestigde politieke orde moet gaan richten met profetieën die hem niet in dank afgenomen zullen gaan worden. Maar de *kracht van het Woord van God ligt nooit in de mens die dat woord spreken gaat*. Niet in Jeremia als spreker dus. Vreemd dat dat altijd weer de verleiding is, ook in vrijgemaakt domineesland. Dat de mensen kijken naar *wie* er preekt. Dat er zelfs een top-tien van dominees ontstaat. Wij zijn, ook in de kerk, op zoek naar sterke en gebekte mannen. Dat er geshopt en achternagelopen wordt. Paulus was al een slecht spreker, geen favoriete dominee dus. Maar daardoor wordt nu des te duidelijker, dat God in menselijke zwakheid *Zijn kracht, lees: de kracht van Zijn Woord volbrengt*. Zo ook Jeremia. Hij is geen partij tegen het bolwerk van priesters en koningen uit zijn tijd. Maar hij heeft het Woord van God aan z'n kant. Dát maakt, dat hij, kleine man, 'gezag heeft over koninkrijken en volken, om ze uit te rukken en te verwoesten, op te bouwen en te planten' (vs.10). Alleen wie een zie-ner is, heeft dat door.

Jeremia 2:1-25

Weer die diepe klacht van de HERE. Jeruzalem is zijn *bruid*. Liefde is in het spel. Maar het volk van God is zijn voorrechten vergeten. Een huwelijk kan zo maar grijs worden. Dan wordt er geflirt, gelonkt, en van het één komt het ander: ze gaan achter de Baäls aan: de goden van vruchtbaarheid in de meest brede zin van het woord. De HERE heft zijn klacht aan: 'Heeft ooit een volk zijn goden ingeruild? En goden, dat zijn het niet eens...!' (vs.11). Je bent een hitsige kameel, een tochtige ezelin. Er is niets nieuws onder de zon.

Jeremia 2:26-3:5

Er is wel een zogenaamde bekering tot God in het spel bij Israël. Dat is de bekering die bestaat in het *verwijt* aan God: kijk nou toch eens Heer, hoe wij van alle kanten geplunderd worden als uw volk, *en waar bent u nou, nu wij U opnieuw zoeken en aanroepen?* Vaak is dat het herkenbare patroon: eerst wordt God vergeten, en vervolgens begint men te protesteren, dat God hén vergeet. Dat is ook de aanklacht van de gesecculariseerde mens van vandaag tegen God: hoe kán Hij het toelaten, zoveel ellende en leed. Eerst de Baäls achterna lopen, God inruilen voor de goden van het genot en het jezelf tot god zijn. En dan God ter verantwoording roepen. Alsof Israël de godsverduistering niet zelf over zich afge-roepen heeft. Alsof het Gods-vacuüm in onze tijd niet gewoon de spiegel is van ons goddeloos geworden gedrag in Nederland en het Westen.

Jeremia 3:6-4:4

Prachtig hoe vanaf vers 22 God beschrijft hoe Hij zijn volk terugneemt. Feitelijk behoort dat tot de onmogelijkheden, zoiets doet men niet, zo 'n kraakpand van een vrouw, uitgewoond tot op het bot, terugnemen (3:1). Maar God doet het. De schuldbelijdenis vanaf vers 22 is onthullend. Toegegeven wordt hoe afgoden een mens verslinden en opvreten zoals de kanker dat doet, van afgoderij hoe zoet ook word je altijd slechter. De HEER staat klaar als de Vader uit de gelijkenis van de verloren zoon: 'wanneer je op je schreden terugkeert, *keer dan terug naar Mij!*' (4:1). God gaf dáárvoor zijn Zoon: om overspeligen als u en mij opnieuw te kunnen trouwen.

Jeremia 4:5-31

Er valt alleen maar te huiveren bij dit hoofdstuk. Als God eenmaal zijn oordeel doorzet is er geen houden meer aan. En toch: we nemen de gok, dat het allemaal nog wel een beetje los zal lopen en vooral dat het vandaag en ook morgen nog niet gebeurt. Dan overvalt het Israël en Juda als de weeën een zwangere vrouw. Zo was het al in de dagen van Noach: men at en dronk en huwde... Zo zal het ook zijn bij de komst van de Zoon des mensen, zei Jezus. Waak dan en wees bereid, permanent klaar om Christus te ontvangen.

Jeremia 5

Pas het eens op jezelf toe: de elementen die in dit hoofdstuk voorbij komen. Bijv. vers 3: dat Gods tuchtiging niet echt helpt, je schrikt wel even, maar echt bekeren doe je je niet. Of vers 7, het tegenovergestelde: God geeft voorspoed in je leven, maar dat pak je nou niet echt op om de Here (er mee) lief te hebben. Of vers 12: dat we tegen elkaar zeggen (en ook zo leven): God meent het zo zwaar niet, ons zal geen onheil treffen. Vers 23: koppig, wat een steekwoord, tegen beter weten in toch doorgaan met je eigen weg. Vers 31: zelfs de leiders gaan erin voorop om alles met de mantel van de liefde en de slapheid te bedekken. Er is niets nieuws onder de zon.

Hoe zat het ook alweer met de profeet Jeremia? God stelde hem – zo jong als hij was – aan "om uit te rukken en af te breken, om te verdelgen en te verwoesten, om te bouwen en te planten." Als dat geen zware missie is! Want hoe zal op zijn woord (= Gods woord), worden gereageerd? "Wees voor niemand bang," zei God, "want ik ben met je, om je te redden." En dus gaat Jeremia ervoor, tijdens de regering van de laatste koningen van Juda. Als God roept, moet je horen. Maar gelukkig, Hij is er zelf bij: Immanuel.

Jeremia 6:1-15

Donkere wolken komen opzetten in het Noorden: Babel is op oorlogspad. Het rukt op – via Assur – en komt almaar dichterbij. Nog even, dan breekt het geweld los over die knappe en door God altijd zo verweerde dochter van Sion.

Dan is het afgelopen met haar leugens en bedrog. Jeruzalem zal veranderen in een onbewoond land. Anderen zullen de lege plaatsen innemen. Vreselijk! De beelden waarin Jeremia spreekt, zijn overduidelijk. De vrede is ver te zoeken. Had Sion maar naar haar Vader geluisterd! Gehoorzaamheid, dat is altijd – toen en nu – levensreddend.

Jeremia 6:16-30

Gods volk heeft eigenlijk nooit willen luisteren. Een overbekend woord: "vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg is, opdat u die gaat en rust vindt voor uw ziel." Maar nee, op Gods wegen hebben zij nog nooit willen gaan, naar de signalen van zijn gidsen/wachters nog nooit willen luisteren. Ze gaan gewoon hun eigen gang. Tja, dan moet het wel fout aflopen. Eigen wegen lopen altijd dood. Dus raken ze hopeloos verdwaald. Ze struikelen. Groot onheil doemt op voor hen, vader en zoon. Bij het zien van de meedogenloze vijand uit het Noorden zakken ze door hun knikkende knieën en hangen hun armen slap langs het lichaam. Eigen schuld. De HERE heeft hen afgekeurd. Alleen over Gods weg – Jezus Christus – bereikt ieder zijn bestemming.

Jeremia 7:1-20

Maar er is nog een kans voor Juda! Het zou de HERE ook niet zijn, als hij zijn volk niet genadig was! Als ze nu luisteren naar het Woord van de HERE en hun 'handel en wandel' beteren, dan is er redding. Kort gezegd: bekering! Op stel en sprong rechtsomkeert maken op die doodlopende weg. Niet denken dat de tempel de plek is waar je automatisch wel veilig bent, ook al leef je nog zo wetteloos – dat is nu juist heidense magie – maar in je hele manier van leven echt een ander mens worden. Door al die afgoden te blijven vereren, NB zelfs in Gods tempel – een roversnest hebben ze ervan gemaakt – halen ze Gods straf over zich. Daarom: nu luisteren! Zo niet, dan wordt Sion net als Silo: een puinhoop waar Gods Naam niet meer woont. Daarom: kom van je eigen wegen af, ga op die van God.

Jeremia 7:21-34

Oei, Jeremia mag niet meer voor Juda en Jeruzalem bidden. Natuurlijk deed hij dat zonder ophouden. Het gaat je als Gods dienaar toch aan het hart, als zijn volk naar de knoppen gaat? Je wilt zo graag dat ze gered worden. Maar God zegt: "Houd maar op, Jeremia. Je kunt praten wat je wilt, Ik luister niet." Het is inderdaad ook meer dan bar wat Gods volk presteert aan wangedrag. Ze minachten de HERE door de zon te aanbidden. Gods kinderen, het zijn allemaal zoonaanbidders. Ze liggen, nee niet op hun rug, zo goed als in hun blootje, om maar lekker bruin te worden, maar voorover in aanbidding, met offers van wijn en koeken. Uit Egypte hebben ze die vervloekte afgoderij meegenomen. Maar het vuur van Gods toorn zal nog vele keren heter zijn dan de ergste zonnebrand. Laten ze liever luisteren naar Gods stem en op zijn wegen gaan. Tot nu toe hebben ze met hun harde kop niet willen horen naar God zelf of zijn profeten. Daarom: ga maar vast in de rouw, zing een klaaglied, want er zal geen vrolijkheid en gelach meer zijn. Moorddal: er is geen plek genoeg voor alle lijken.

Jeremia 8

In plaats van het leven regeert de dood: het land ligt bezaaid met botten (vgl Ezech. 37). Het is toch normaal dat iemand die valt, weer opstaat. Maar Juda doet dat niet. Ze hebben geen berouw. Ze kiezen bewust voor de ondergang. Hoe durven ze te zeggen: "Wij zijn wijs, wij hebben de wet van de HERE bij ons," terwijl ze voortdurend tegen God rebelleren. Ooievaars en zwaluwen volgen Gods wetten, maar Gods volk kent het recht van de HERE niet eens, terwijl ze er zoveel over gehoord hebben. Het is diep en diep treurig. Zelfs de profeten en de priesters – de voorgangers, de identificatiefiguren van Gods volk – plegen bedrog zonder blikken of blozen. Waarom? Waarom? God maakt gedane zaak: in de verte is de vijand al te horen. Alles wat hem in de weg staat, wordt door hem verslonden. Jeremia is in zak en as: "Niet te lenigen is mijn kommer, mijn hart is zo ziek!" Als je ziet hoe Gods volk met haar leiders steeds verder van God afraakt, dan raakt je dat tot in het diepste van je hart.

Jeremia 9:1-15

Jeremia kan dag en nacht wel huilen. Hij zou wel willen weggaan, naar een bivak ergens in de woestijn, om al dat kwaad maar niet langer te hoeven aanzien. Juda blijft maar weigeren God te erkennen. Het gaat bij hen van kwaad tot erger. Het bedrog stapelt zich steeds meer op. "Zou Ik aan een volk als dit Mij niet wreken?" vraagt God zich af. Wat een vreselijke teleurstelling moet dit voor Hem zijn. Hij gaat ze verstrooien, omdat ze zich aan zijn wetten niet hebben gehouden, terwijl ze dat wel hadden beloofd. Er is geen andere oplossing.

Jeremia 9:16-25

Hoor! Uit Sion klinken klaagzangen. De klaagvrouwen zingen met felle uithalen, de inwoners huilen tranen met tuiten. Het is alsof een tsunami huis gehouden heeft: het volk is weg, de huizen zijn verwoest. Het is overall dood en verderf. Dit zegt de HERE: "Wil iemand zich op iets beroemen, laat hij zich erop beroemen dat hij Mij kent." Eigen wijsheid, eigen kracht, eigen rijkdom, ja daaraan klemmen mensen zich altijd vast. Maar het is zinloos. Liefde, recht, gerechtigheid, die komen van niemand anders dan de HERE. Ben je besneden? Kind van God dus, met het teken van zijn verbond in/op je lichaam? Maar als je Hem niet erkent, redt jou dat niet, hoor. Je kunt naar de tempel gaan, Gods Woord aanhoren, besneden zijn, maar wanneer jouw leven haaks staat op Gods wil, dan ben je gewoon een 'onbesneden'.

Jeremia 10

Nou, nou, worden die even afgeserveerd! Schitterend zoals Jeremia in zijn profetie al die afgoden te kijk zet. Je kunt er toch niet bij dat Israël, het volk van de levende God, op die hele santekraam van stomme goden vertrouwd?

Je neerbuigen voor een stuk versierd brandhout, je redding verwachten van een bewerkt stuk steen. Zie je jezelf al in aanbidding neervallen voor een vogelverschrikker tussen de komkommers? Om het uit te gieren toch? (vgl 1 Sam. 5 en 1 Kon. 18; lees of zing Ps. 115 en 135). Daarom: "Niemand is U gelijk, HERE! Groot bent U en groot is uw naam in kracht. Niemand is aan U gelijk, Koning van de volkeren." Al die goden: bespottelijke nullen! De HERE: de levende God, de Formeerder van alles. Zo, die zit! En als je het nu toch nog verwacht van die producten van je eigen fantasie, dan wacht je verstrooiing en verwoesting. Dan moet je het maar voelen: het geraas uit het Noorderland komt steeds dichterbij. Wat een prachtprofeet, die Jeremia: hij blijft pleiten voor Israël en bidt God dat Deze zich in zijn straf over Israël niet door Zijn boosheid laat meevoeren, maar door recht: "HERE, let toch ook op al die volken die U niet kennen en die uw volk verslinden. Want Israël is toch wel uw volk, ook al zijn ze nog zo ongehoorzaam!"

Jeremia 11

Jeremia moet tot Gods volk spreken, met als thema de oproep: "Hoor naar mijn stem!" Waarom zouden zij dat moeten doen? Omdat Hij hun Vader is en zij zijn kinderen. Eeuwen geleden al heeft God zijn verbond met hen gesloten. Hij heeft er een eed bij gezworen. En Hij heeft zich altijd – echt altijd! – aan zijn beloften gehouden: van Egypte heeft Hij hen naar het beloofde land gebracht. Maar zij houden zich niet aan hún beloften. Ook nu doen ze dat niet. Zij hebben Gods verbond verbroken door andere goden te dienen. Ze willen zelfs Jeremia's profetie niet eens horen: "Profeteer niet in de naam van de HEER, of we maken je eigenhandig een kopje kleiner." Dat zal je maar gezegd worden. Het is de omgekeerde wereld: wie luistert naar God wordt de mond gesnoerd (Jeremia), wie zich tegen Hem verzet krijgt applaus (de hooligans van Anatot). Maar nu is het afgelopen: het onheil is over hen besloten. De olijfboom Juda – eerder fris groen en vol vrucht – zal veranderen in een door Gods bliksem getroffen dorre, kale stronk. Symbool van Gods straf.

Jeremia 12

Bekende woorden! Lees maar Psalm 73. "Waarom is de weg van de goddelozen voorspoedig, en zijn zonder zorg allen die zich trouweloos gedragen?" Natuurlijk, God heeft het recht aan zijn kant, maar toch vraagt Jeremia zich af waarom hijzelf zo hard wordt aangepakt en al die opstandige volksgenoten, die hem kwaad willen doen, niet. Wat hemzelf betreft krijgt Jeremia van God te horen, dat dit nog maar het begin is: het zal nog veel erger worden. Zelfs zijn eigen familie zal hem laten vallen. Laat Jeremia zijn borst maar nat maken! En over Juda en Jeruzalem en ook over de buurvölkeren die het komen verwoesten zegt God, dat de boosdoeners hun straf echt niet zullen ontgaan. Maar er is ook ontferming, voor Juda en voor de volken: "daarna zal ik mij opnieuw over hen ontfermen en ieder naar zijn eigen land en eigen bezit laten terugkeren." Als ze maar wel belijden: "zo waar de HERE leeft." Laten al die volken dat van Gods volk leren. Ja, laat Gods volk nu eens het goede voorbeeld geven in plaats van de wereld na te apen. Dan komt voor de dood het leven in de plaats.

Jeremia 13:1-14

Een serie van vijf waarschuwingen in de vorm van symbolische acties en gelijkenissen. Vandaag de eerste twee, in proza:

1 (1-11) Juda/Jeruzalem is als een prachtige gordel, gemaakt van linnen (priesterkleding > Gods volk een volk van priesters, vgl Ex. 19:6, 1 Petr 2:9). Deze gordel past precies om Gods middel. Werkelijk een sieraad, waarop de eigenaar trots is. Je hoort de verraste uitroepen: "He, wat heb jij een mooie riem om, zeg!" Maar de gordel is bedorven, ook al heeft de eigenaar hem goed bewaard op een droge plek. Hij is niet meer te gebruiken. Daarom: weg ermee, in de vuilnisbak.

2 (12-14) De inwoners van Juda/Jeruzalem, speciaal de leiders: een partij wijnflessen die allemaal gevuld worden met dronkenschap (wijn in z'n uitwerking). Dan worden die flessen tegen elkaar gesmeten: ze barsten in stukken uit elkaar. Zo slaat God zijn volk stuk, vaders en zonen, onverbiddelijk. Scherven brengen ... ongeluk.

Jeremia 13:15-27

Er volgen nog drie waarschuwingen, in dichtvorm:

3 (15-17) Denk aan een kudde geiten in de bergen. Ze willen maar niet wil doorlopen. Wanneer het dan donker wordt – en in het veld kan het echt aardedonker zijn – moet de herder bivak maken. Er zit niets anders op. Anders zou de kudde in het ravijn storten. Israël, kudde van God: kom tot inzicht en eer de HEER voordat Hij het donker laat worden. Anders zullen de tranen vloeien omdat de kudde verdwenen is.

4 (18-19) Voor de koning en zijn moeder (Jojachin en Nechusta, 597vChr?) is het uit: kom maar van jullie hoge troon af; jullie kroon – symbool van vorstelijke waardigheid – zal vallen. Hoezo? Nu, wat moet je nog met troon en kroon als er geen onderdanen meer zijn. Juda wordt in zijn geheel weggevoerd. En een koning zonder volk, dat is toch onzin?

5 (20-27) Jeremia spreekt tot Jeruzalem, de vrouw van God: Kijk daar komt je vriendje uit het noorden aan. Hij komt over je heersen, je uitkleden en te kijk zetten. Ja, dat komt nu van die ontelbare misstappen van je. Je bent onverbeterlijk, vergroeid met het kwaad: net als een neger die zijn vel niet van kleur kan laten veranderen, of als een panter die zijn vlekken niet kan weghalen. De HEER zegt: Je bent mij ontrouw geworden, Jeruzalem. Ikzelf zal je poedelnaakt uitkleden. Dan zullen ze allemaal je overspel en je hoerij zien. Hoe zou je ooit nog rein worden? Er is maar één mogelijkheid: "Wees mij genadig, HEER!" (Ps 123/124).

Jeremia 14

Het koren op de akkers is dit jaar niet of nauwelijks opgekomen. Het gras in de weilanden wel, maar het is schraal en bruingeel. De kranten staan bol van de pessimistische berichten. Grote kans, dat een flink aantal boeren failliet zal gaan. Stel, dat zoiets ooit gebeurt. En ga er dan ook nog eens vanuit, dat vrijwel de hele economie op de landbouw en de veeteelt steunt.

In Israël was dat laatste het geval. En al een paar jaar lang werd men geteisterd door grote droogte. Het was echt verschrikkelijk.

De profeet Jeremia maakt zich tot spreekbuis van zijn volk en hij spaart God niet. Wij herkennen daar wel wat in. Soms vragen ook wij ons af, of God wel echt bij ons betrokken is. En misschien is er ook wel eens iemand, die denkt dat God ook machteloos kan staan. Maar dat is in Israël de oorzaak niet. God is gewoon ontzettend kwaad op zijn volk. Dat kan dus, dat je God heel erg kwaad maakt.

Jeremia 15

Jeremia durft wel wat te zeggen tegen God. "U hebt mij teleurgesteld als een beek die drooggefallen is." Het is hoogzomer en je bent al lange tijd onderweg. Je dorst is hevig.

Maar gelukkig, straks kom je bij een beek waar altijd water in zit. Nog een paar stappen en je ziet de beek al vóór je liggen. Niet te geloven: de beek is droog! En daarmee vergelijkt Jeremia God.

Wij proberen in ons gebed altijd netjes te blijven. We zullen zelden schelden op de Schepper.

Misschien doen we het toch wel, diep in ons hart.

God laat Jeremia uitspreken. Maar daarna zegt Hij wel, wat Hij ervan vindt. "Als je bij mij terugkeert en ik je aanneem, zul je mij weer dienen. Als je waardige woorden spreekt, niets onwaardigs, zul je weer mijn zegsman zijn. Laat dit volk zich naar jou richten, jij mag je niet richten naar hen."

Het is goed om eerlijk te zijn, zelfs, ja juist, tegenover God. Hij weet natuurlijk ook best, wat wij denken. Maar God is ook eerlijk.

Jeremia 16

Een profeet die niet trouwt en geen kinderen krijgt, dat is in Israël, zeker in Jeremia's tijd, ongehoord. Het wekt opzien. Er worden vragen gesteld. 'Beste Jeremia, waarom doe jij zo?'

De reden is duidelijk. Over niet al te lange tijd zullen de kinderen in Israël bij massa's sterven. Zoveel zelfs, dat er geen beginnen aan is om ze te begraven. Trouwens, veel volwassenen die hen kunnen begraven zullen er ook niet zijn.

Je kunt je dan wel iets voorstellen bij dat verbod dat God aan Jeremia geeft.

Aan de andere kant: hoelang duurt het nog voordat het onheil daar is? En is het echt zeker, dat de kinderen van Jeremia dan bij de doden zullen zijn?

Belangrijk is natuurlijk vooral, dat Jeremia fungeert als een levend symbool. Maar je zult dat maar moeten zijn! Profeet zijn is geen eenvoudige roeping.

Ook wij gaan wel eens onder een opdracht gebukt. Dat hoort er dan bij. God kan je ook een moeilijke taak geven. Maar Hij vertrouwt er dan dus ook op, dat je het kunt.

Jeremia 17

In hoeverre lijkt onze op de Joodse sabbat? Daar wordt verschillend over gedacht.

In het Israël van Jeremia was er van verschil van inzicht geen sprake. 'De sabbat is de heilige dag van de Heer. Op die dag werk je niet en je koopt en verkoopt niet.' Maar dat wilde niet zeggen, dat men zich er ook aan hield. Als de betekenis van de vast staat, betekent dat dus nog niet dat alle problemen zijn opgelost.

Wat vandaag betreft zou ik zeggen: 'Maak, in biddend opzien tot God, je keus. Kies onder leiding van Woord en Geest, hoe je de in wilt vullen. Maar houd je daar dan ook aan. Want in feite maakte je een afspraak met God. En of je zoiets nu een gebod wilt noemen of niet, het gaat om Hém. Hij is niet zomaar iemand.

Jeremia 18

Sommige predikanten zijn goed in het geven van aanschouwelijk onderwijs. Zelfs de volwassenen vergeten het niet gauw.

Maar God doet er ook aan. Hij stuurt Jeremia naar een pottenbakker toe. Pas als Jeremia ter plekke is, steekt de Heer van wal.

God vergelijkt zijn volk, maar ook ieder ander volk, met een pottenbakkerskruik. Hij is natuurlijk ook de machtige Schepper. Hij mag, ook met ons, doen wat Hij wil.

Betekent dat nu, dat God willekeurig is, dat er in wat Hij doet geen lijn zit?

Lees in vs. 8 en vs. 10: "maar als dat volk met zijn kwalijke praktijken breekt, dan zie ik af van het onheil waarmee ik het wilde treffen" en "maar luistert dat volk daarna niet naar mij en doet het wat slecht is in mijn ogen, dan zie ik af van al het goede dat ik had beloofd te doen."

God is niet willekeurig, maar eerlijk. Maar Hij is ook niet partijdig. Als Gods volk er dus niets van maakt, kan echt het moment komen dat het afgelopen is. Hij is de machtige en alleen maar verantwoording schuldig aan zichzelf.

Jeremia 19

In het Hinnom-dal gooit de profeet Jeremia, in aanwezigheid van enkele oudsten en priesters, een aarden kruik met kracht op de grond. De kruik breekt aan stukken en de scherven vliegen alle kanten uit. De nabije poort wordt nog lang daarna de Schervenpoort genoemd.

Het is even stil. Dan klinkt de stem van de profeet: "Dit zegt de Heer van de hemelse machten: 'Zo zal ik dit volk en deze stad stukslaan. Zo zal ik Tofet treffen. Omdat er nergens anders plaats meer is, zullen ze hun doden zelfs in dit dal begraven.'"

Tofet: in dat dal werden kinderoffers aan de god Moloch gebracht. Je moet soms wat doen om de aandacht van een afgod te trekken, zoals vandaag zoveel mensen onmenselijke offers brengen aan de god die Carrière heet. Maar het is duidelijk, wat God daarvan vindt.

Jeremia 20

Profeet zijn is een gevaarlijk beroep. Zo bevindt Jeremia zich op een dag opeens in een cel van de hoge Benjaminpoort, een stadspoort die dichtbij de tempel staat. Zijn voeten zitten in het blok. Daar zit hij letterlijk vast. Het zal je maar overkomen.

De volgende dag komt Paschur, de priester die hem heeft laten opsluiten, hem persoonlijk bevrijden. Gelukkig. Die ellende is voorbij. Maar Jeremia is niet op z'n mondje gevallen. 'De Heer noemt jou niet langer Paschur', zo zegt de profeet, 'maar Magor-Missabib.' Dat is Hebreeuws en het betekent 'overal paniek.' Je moet maar lef hebben als profeet. Is het niet wat onvoorzichtig?

Natuurlijk hoeven wij Jeremia niet na te doen. God vertelt ons in de bijbel niet allereerst over het lot van zijn profeten met de bedoeling, dat wij hen zullen imiteren. Maar leren kunnen we er natuurlijk wel van. Tactisch zijn is nog iets anders dan bang zijn. En bang moet je niet zijn, als je een goed instrument wilt zijn van God.

Jeremia 21

'Wie de stad verlaat en zich overgeeft aan de Chaldeese belegeraars zal zijn leven behouden.'

Dat is een gevaarlijke uitspraak. Zeker, als je stad al even belegerd is. Dan komt het erop aan. Interne zwakheid kun je dan niet dulden. Zo'n uitspraak als van Jeremia kan hem zijn leven kosten. Zeker als je let op wat die beide koninklijke gezanten tegen hem zeggen: 'Wij willen u vragen de Heer voor ons te raadplegen. Misschien zal hij opnieuw wonderdaden verrichten en zal de vijand het beleg opbreken.'

Jeremia praat ze niet naar de mond. Je kunt als christen teveel zware woorden gebruiken. Dan doe je tekort aan de glans van het evangelie. Maar als er voor een ernstig woord reden bestaat, moet je het niet nalaten.

Jeremia 22:1-12

Het ziet er voor Jeruzalem niet best uit. Het duurt niet lang meer, dan zal deze stad een puinhoop zijn. Het zal de mensen die eraan voorbijtrekken, opvallen. Misschien hebt u het zelf wel eens gezien, zo'n ontluisterde stad. Onwillekeurig vraag je jezelf af, wat daar in vredesnaam gebeurd is.

In de tijd van Jeremia denkt men op zo'n moment ook aan de God van Israël. Blijkbaar heeft deze God zijn stad in de steek gelaten. Anders was dit niet gebeurd. Daar moet Hij dan ook wel een reden voor hebben gehad. Welke?

Dat de mensen van Juda het verbond met hun God verbroken hebben, dat ze hebben neergeknield voor andere goden en die vereerd. Dát is de reden.

Het verbond met je God verbreken: dat kun je vandaag ook en dat moet je dus nooit doen.

Jeremia 22:13-30

In Juda maakt men zich schuldig aan afgoderij. Met andere goden steekt men God de ogen uit. Maar de koningen gaan zich bovendien aan vreselijke corruptie te buiten. Stuk voor stuk krijgen ze hun loon. Sallum, oftewel Joahaz, zoon van Josia nog wel, wordt weggevoerd naar Egypte. Het is erg om in de vreemde te sterven. Dat wil niemand. Het overkomt hem. Wat er met Jojakim is gebeurd, is niet zeker. Mogelijk heeft zijn lijk, gehaat als hij was bij het volk, een tijd lang onbegraven gelegen buiten de poorten van Jeruzalem. Jojachin tenslotte zal samen met zijn invloedrijke moeder en al de leiders van het volk op transport gaan naar Babel. Dat is allemaal nog eens wat anders dan een plechtige uitvaartdienst in de Nieuwe Kerk in Delft.

Jeremia 23:1-22

Ook in zijn tijd wist Jeremia al, dat er ooit iemand komen zou die wel een prima koning zou zijn. God had het hem verteld en hij vertelde het weer door. "De dag zal komen – spreekt de Heer – dat ik aan Davids stam een rechtmatige telg laat ontspruiten, die als koning een wijs beleid zal voeren en die in het land recht en gerechtigheid zal handhaven." Wij weten inmiddels wie dat is, Jezus!

Natuurlijk heeft dit niet als bedoeling om al het slechte dat de koningen in Israël deden, trouwens ook wat leiders vandaag doen, te relativiseren. Zo van: mensen zijn natuurlijk slecht, maar gelukkig hebben we ook nog een goede koning, Jezus. Want zo natuurlijk is het niet, dat mensen slecht zijn. Maar als je veel moeite hebt met het slechte om je heen én in jezelf, is dit wel een geruststelling. Gelukkig, er is één koning die alles goed doet.

Jeremia 23:23-40

'Welke last geeft de Heer ons met zijn woorden te dragen?' Met deze spottende woorden werd Jeremia vaak benaderd. Het was een ironische woordspeling. Het Hebreeuwse woord voor 'Godsspraak' is namelijk hetzelfde als het woord dat 'last' betekent.

Als je iemand niet mag, kun je dat wel eens laten blijken door hem na te bouwen. Nu moet je dat bij mensen niet doen, maar zeker niet als het om God gaat. God verdient ons heilig respect.

God laat ook niet met zich spotten. 'Jullie zelf zijn die last', zegt de Heer, 'maar ik zal jullie afwerpen.'

Jeremia 24

Je zult maar met een mand met bedorven vijgen worden vergeleken, of, wat Hollandser, met een mand met rotte appels. En dat ook nog 'en plein publique'. In Jeruzalem werden ze door Jeremia op het templeplein neergezet.

Maar het bijzondere was, dat met de bedorven vijgen juist hen werden bedoeld van wie men dat niet verwachtte. De mensen die waren weggevoerd: ja, juist aan hen zou je denken als het om bedorven vijgen ging. Maar het was juist andersom.

Verkijk je niet op de werkelijkheid. Als het iemand uiterlijk goed gaat, wil dat nog niet zeggen dat God hem of haar ook zegent.

Jeremia 25:1-14

Jeremia kijkt terug op de afgelopen 23 jaar. Al die jaren heeft hij in opdracht van de HERE geprofeet. Hij heeft Gods straffen aangekondigd en opgeroepen tot bekering. En wat heeft het opgeleverd? Niets. Ook Jeremia 25 laat ons zien waar het op uitloopt als je zonder de HERE blijft leven.

Tegelijk zie je Gods liefde. In de volgende hoofdstukken zal dit nog duidelijker aan het licht komen. De HERE blijft tot bekering oproepen. En als die bekering na eeuwen onderwijs nog niet komt, grijpt de HERE zelf in: Hij geeft de mensen andere harten.

Jeremia 25:15-38

We lezen hier over God die oorlogen over Israël afroept, die Nebukadnessar laat komen met al zijn wreedheden. En over de HERE, die vreugde en vrolijkheid doet verdwijnen. Het land is verlaten, het hele land is een puinhoop. De HERE brult! Hij vuurt Zichzelf aan zoals iemand die druiven aan het uitpersen is in een bak. Hij gaat maar door met het 'platstampen' van de aarde... "ten gevolge van zijn brandende toorn." (vs. 38b). Gods toorn is altijd terecht. Nooit zal Hij iets terug hoeven nemen of spijt beuigen. Wij kunnen ons dat moeilijk voorstellen. Maar bij de Here is zijn toorn één met zijn liefde. Juist omdat Hij ons liefheeft, is Hij terecht gekwetst als die liefde niet wordt beantwoord. De Here wil een goede verhouding met ons en neemt met minder geen genoegen.

Jeremia 26

Opnieuw spreekt Jeremia een indringend, waarschuwend woord. Op twee manieren kun je daarop reageren. De eerste is: je verzetten, de boodschapper de mond snoeren of weglopen. De tweede manier is: je bekeren. Profeten en priesters proberen Jeremia de mond te snoeren en hem te doden. Er blijkt echter nog een derde weg mogelijk te zijn. De vorsten nemen deze weg. Zij verdedigen Jeremia. Ze willen hem niet doden en zeggen: Jeremia brengt niet zijn eigen boodschap, hij geeft alleen Gods boodschap door. Je kunt hem niet de doodstraf geven. Maar... verder doen ze niets. Zij roepen de mensen niet op tot bekering. Bekeran is ook voor hen te pijnlijk. Staat u altijd open voor Gods Woord, ook als u het niet leuk vindt om te horen?

Jeremia 27

Allerlei buitenlandse gezanten zijn in Jeruzalem. Zes landen willen samen de strijd aanbinden tegen Nebukadnessar, de koning van Babel. Met z'n zessen moet dat toch lukken! En dan komt Jeremia. Hij draagt een juk. En hij heeft er meer bij zich, voor elke delegatie één. 'Wen er maar vast aan', zegt hij, 'want het duurt niet lang meer voor jullie allemaal het juk van Nebukadnessar zullen moeten dragen'.

De koningen hebben zich laten misleiden door valse profeten en raadgevers. Er is echter maar Eén die werkelijk macht heeft: de Heer van hemel en aarde. Hij heeft de politieke en militaire macht aan Babel gegeven. Er is geen ontkomen aan. Alleen onderwerping kan je redden. Onderwerping aan Babel? Ja, maar dat is indirect onderwerping aan Gods wil. De HERE had immers de straf aangekondigd? Onderwerping aan vreemde volken was allang voorgezegd. Verder verzet maakt het alleen maar erger. Als je je onderwerpt aan Gods macht en wil, heb je nog een kans. Zo niet, dan raak je alles kwijt!

Jeremia 28

Er zijn twee profeten, allebei zeggen ze dat ze Gods boodschap brengen. Maar hun boodschap is tegengesteld aan elkaar. Jeremia zegt: Blijf gehoorzaam aan Nebukadnessar. Chananja zegt: Kom in opstand. Wie liegt er, en wie spreekt de waarheid? Hoe weet je wie gelijk heeft? Jeremia wijst aan hoe je Gods wil ontdekt. Hij zegt: Klopt de boodschap met het verleden? Beoordeel mijn boodschap en die van Chananja met wat de HERE vroeger gezegd heeft (vs. 8). De HERE verandert niet in de loop van de tijd. Gods boodschap is niet in de ene tijd zus en in de andere tijd zo. De HERE heeft steeds oordelen aangekondigd door verschillende profeten; is dat nu plotseling anders? De HERE laat zich kennen uit de geschiedenis. Een christen heeft historisch besef nodig. Klopt een nieuwe boodschap met wat de Here vroeger gezegd heeft?

Jeremia 29

De toorn en de straf van God is niet het einde. De HERE belooft dat er een nieuwe tijd komt. Na de ballingschap. Dan zal God naar zijn volk omzien en naar hen horen als ze bidden! Waarom? Omdat dat volk dan beter zal zijn? Heeft God dan opeens zoveel vertrouwen in hen? Nee, maar Hij zal het zelf beter maken. God zal een betere Voorbidder dan Jeremia geven: Jezus Christus. Hij zal voor de zonden van heel zijn volk het offer brengen. En op basis van dat offer bidt Hij, ook voor ons vandaag. Dat is de rijkdom van het Nieuwe Verbond. U mag er een plaatsje in hebben, uit genade.

Jeremia 30

God houdt een keer op met straffen en verandert het lot van zijn volk (vs. 3a). Omdat het eindelijk leert om met de HERE te leven? Nee. Omdat de HERE iets afdoet van de manier waarop Hij met ons wil omgaan? Nee. Omdat de Here zijn woede en toorn op Jezus legde? Ja!

De heilige God, die ook oordelen kan, wil bovenal de God van alle genade zijn. Vandaar nu ook het spreken van Jeremia over herstel. Gods stad - ze mag letterlijk vanuit het puin weer boven komen (vs. 18).

Jeruzalem mag spreken van barmhartigheid; barmhartigheid die het oordeel ook overwint. Vandaag bovenal sprekend getuige daarvan. En is Gods stad - Gods gemeente in Jezus Christus - van die barmhartigheid niet nog steeds het levende en sprekende bewijs tot een getuigenis voor heel de wereld?

Jeremia 31:1-22

Jeremia blijft niet 'jeremiëren'! Hij komt met een blijde boodschap: God wil zijn volk weer terug hebben, weer opbouwen. Zijn liefde voor zijn mensen is eeuwig (vs. 3). In allerlei beelden wordt geschetst hoe de HERE weer in liefde voor zijn volk zal gaan zorgen. Er zal weer gedanst en gezongen worden en er zullen weer goede oogsten zijn. De weg terug naar huis zal een effen weg zijn, en onderweg zal het het volk aan niets ontbreken, want de HERE zorgt voor de zijnen.

Ten diepste is de HERE een God van liefde en ontferming. Zo kijkt Hij naar ons. Hij kan het niet over z'n hart verkrijgen ons ten onder te laten gaan. Al hebben we dat duizend keer verdiend. Zijn liefde is boven-menselijk. Die liefde gaat niet ten onder als wij het weer eens verknallen. God denkt steeds maar aan ons. Je bent nooit uit zijn gedachten. God loopt over van liefde, nota bene voor ons.

Jeremia 31:23-40

God spreekt van een nieuw verbond. Hoe is het mogelijk! Mensen die het zozeer verdiend hebben om te blijven zitten in de ellende van ballingschap, onderdrukking en verdriet. Mensen die het verdienen dat God hen verstoot, omdat ze ondankbaar en koppig waren, ongevoelig voor al de bliken van liefde. Hoe bestaat het dat God toch zijn Geest blijft geven, dat Hij zijn verbond toch handhaaft en zelfs intensiveert. Het nieuwe verbond rust op het kostbare bloed van de grote Hogepriester. Op Golgota heeft het nieuwe verbond voor eeuwig rechtskracht gekregen. En op Pinksteren is de Heilige Geest in stromen uitgegoten op de gemeente. God genade en zijn Geest komen naar ons toe in Woord en sacrament. Zijn we daar nog gevoelig voor? Zullen wij als antwoord daarop niet rijk zijn in geloof, liefde en goede werken?

Jeremia 32:1-25

Jeremia zit in de gevangenis. Jeruzalem is belegerd door de Chaldeeën. De situatie is hopeloos. Chana-mel, een neef van Jeremia, komt bij hem met een vraag: 'Jeremia, wil je mijn akker kopen? Ik heb geld nodig en jij bent m'n naaste familie.' Jeremia gaat daarop in. Alles wat bij deze transactie hoort, wordt op de gebruikelijke manier gedaan. Alsof er geen sprake is van oorlog en bezetting! Met deze koop wil God iets zeggen. Zoals nu deze akker het eigendom van Jeremia is, zo zal eens heel het land weer van Gods volk zijn, waar het in vrijheid mag leven. Toch heeft Jeremia het er moeilijk mee. De ballingschap zou toch 70 jaar duren? Wat moet hij dan met die akker? Hij brengt zijn twijfels op het enige adres waar ze thuishoren: bij God. Hij bidt niet zomaar eventjes; hij weet Wie de HERE is. Hij begint met de belijdenis van Gods almacht, en de herinnering aan al het goede en wonderlijke dat God voor zijn volk heeft gedaan in de geschiedenis. Jeremia beseft ook dat al de ellende die hij nu om zich heen ziet, het werk van God is. Juist daarom begrijpt hij het niet meer. Wat is nu eigenlijk de bedoeling?

Jeremia 32:26-44

De HERE maakt Jeremia alles nogmaals duidelijk. Nog eens verzekert Hij Jeremia Wie Hij is, nog eens legt Hij hem uit waarom Juda gestraft moest worden. Het is deze verzekering en bevestiging die Jeremia zo nodig had. De HERE heeft begrip voor zijn vertwijfeling. Maar Hij geeft hem geen andere taak. Hij geeft ook geen verdere verduidelijking. Jeremia moet het ermee doen en vertrouwen hebben. Wel komt er een aanvulling. Er is heil, er is herstel, het zal goed komen. De koop van de akker is daar een teken van. Het gaat niet om die akker zelf, het gaat om Gods belofte. Dat moet Jeremia goed beseffen. Het gaat niet om zijn vertwijfeling. Het gaat erom dat duidelijk zal worden dat de HERE zijn woord houdt. Dát moet verkondigd worden!

Jeremia 33:1-13

De HERE is werkelijk tot alles in staat! Grote, onbegrijpelijke dingen kan en zal Hij doen voor wie tot Hem roepen, meer dan enig mens zich kan voorstellen. Midden in de angst en moeite van oorlog en vernieling krijgt Jeremia dit te horen. God zegt erbij wat Hij van plan is te doen, een machtige belofte! Maar de HERE gaat niet voorbij aan de situatie zoals die er ligt. Jeruzalem is een stad in oorlog; mensen sterven, huizen worden afgebroken, men probeert zich te verdedigen zolang het nog kan. En God weet dat. Juist daardoor wordt het contrast tussen hoe het nu is en hoe het straks zal zijn, heel scherp. De stad, het land en het volk zullen hersteld worden. God zal zonden vergeven. Er zal weer sprake zijn van vrede en welvaart. Alle blijdschap van het dagelijks leven zal terugkomen. En de HERE zal weer geëerd worden in Juda. Maar er is nog meer!

Jeremia 33:14-26

Voordat het allerergste komt, de verwoesting van de stad en de tempel, spreekt de HERE over de toekomst van zijn volk. Hij zal aan David een Spruit der gerechtigheid doen ontspruiten. Hij kondigt daarmee de komst van de Messias aan. Ja, maar zijn dat geen lege woorden? Waar is het koningshuis van David gebleven? En als straks zelfs de tempel verwoest zal zijn, worden dan deze woorden niet aan de kaak gesteld als pure onzin?

Kun jij met je blote handen de zon van z'n plaats duwen? Of de aarde een zet geven zodat dag en nacht in de war raken? Als je dat kunt, dan zal de Here ook zijn beloften aan David laten varen. Vreemd gezegd, nietwaar? Maar dat is om duidelijk te maken dat er echt een Zoon zal komen die op de troon van David zal zitten. Loof God voor al het goede dat Hij belooft en doet.

Jeremia 34

Toen Babel voor de poorten van Jeruzalem verscheen was er angst en schrik. Men besloot om op een bepaald punt de wet te gaan onderhouden, nl. door slaven na het intreden van het jubeljaar vrij te laten. Maar wat gebeurde? Toen Babel tijdelijk het beleg onderbrak, nam ieder zijn slaaf of slavin weer terug. De bekering uit nood bleek niet echt geweest te zijn. Men heeft opnieuw het oordeel over zich gehaald. Snijdend boodschap Jeremia: "Daarom – dit zegt de HEER: Omdat jullie niet naar mij hebben geluisterd, je volkgenoten niet de vrijheid hebben geschonken, geef ik het zwaard, de honger en de pest de vrijheid om jullie te treffen. Ik maak jullie tot een afschrikwekkend voorbeeld voor alle koninkrijken op aarde." (NBV)

Jeremia 35: Beloofd is beloofd.

Een bijzonder verhaal: een familie die naar de tempel moet komen en uitgenodigd wordt om samen te komen in een bepaalde kamer. Daar worden ze vergast op kannen vol heerlijke wijn. En dat allemaal op initiatief van de profeet. Jeremia. En als ze allemaal een plekje hebben gevonden worden ze uitgenodigd om te drinken. En wat ze nooit hadden gedaan deden ze ook nu niet: eenmaal beloofd is beloofd: zij drinken geen wijn. En het zal voor hen extra van betekenis zijn geweest, dat ze in het huis van God zitten: beloofd is beloofd. En dat eenmaal beloofd blijft beloofd. En Jeremia gaat met dit nee de straat op en zegt tegen de mensen: waren jullie maar zo. Standvastig en trouw aan de Here. En hij kondigt de gevolgen van hun houding aan. Wat hebben wij de Here beloofd?

Jeremia 36:1-15: Gods Woord mag niet verloren raken.

Jeremia moet schrijven. Een heel verhaal. Hij moet vastleggen wat er allemaal door de Here tegen Jeremia is gezegd. De Here heeft zich zo geërgerd aan het volk met het toelaten van sociaal onrecht en het dienen van God. Niet met het hart, maar voor de vorm. Een zekere Baruch treedt op als schrijver. En als het er allemaal goed op staat moet Baruch ook nog eens de voorlezer zijn. Alleen het Woord van God kan overtuigen. Het gebeurde op een speciaal daarvoor georganiseerde vastendag !! Jeremia hoopt: misschien zal men dan tot inkeer komen. Alleen het Woord van God kan overtuigen.

Jeremia 36:16-32: Gods Woord mag niet verloren gaan.

Moet koning Jojakim ook weten wat in de boekrol staat? De vooraanstaande personen die in nauw contact met de koning staan, zijn bang als ze het niet doen. Zij vragen aan Baruch hoe hij aan de inhoud van de boekrol komt. En hij vertelt van de bron: Jeremia. Dan slaat de schrik echt toe. De koning moet niets van Jeremia hebben. En ze geven het dringende advies om zich te gaan verbergen. De rol wordt voorgelezen en uit de houding van de koning wordt goed duidelijk hoe deze over de inhoud denkt. Maar God wil dat Zijn Woord niet verloren gaat. De koning krijgt een bikkelhard oordeel aangezegd.

Jeremia 37: Gods boodschapper de mond gesnoerd?

Na de dood van Jojakim werd niet diens zoon als opvolger aangesteld, maar een zekere Zedekia. Ook hij gaf geen gehoor aan het Woord zoals dat door Jeremia was doorgegeven. En het was: zo koning, zo volk. Maar dan nota bene wel vragen of Jeremia voor hem wil bidden. De schijnvroomheid ten top. Het was nog in de tijd dat Jeremia nog niet gevangen was gezet. In die tijd trokken de Chaldeeën (Babyloniërs) die Jeruzalem bedreigden, van die stad weg op de nadering van het leger van Egypte dat te hulp was geschoten. De koning krijgt te horen dat hij zich niet rijk moet rekenen, want dat leger dat weggetrokken is, komt terug en dan gaat Jeruzalem er onherroepelijk aan. Je merkt hoe de verhoudingen onderling zijn: het is een en al wantrouwen. Dit leidt tot de gevangenneming van Jeremia. Zou Jeremia nu een toontje 'anders' zingen? Nee dus.

Jeremia 38:1-13: Gods Woord blijft bekend.

Jeremia heeft, ook al is hij gevangen, nog de gelegenheid om het volk toe te spreken. Zijn woord maakt duidelijk dat je beter de stad uit kunt gaan, naar de Chaldeeën toe. Toen werd de koning gevraagd om het doodvonnis uit te spreken. Jeremia werd in een put geworpen en zakte voor een deel weg in het slijk. De donker gekleurde knecht Ebed Melech trekt zich het lot van Jeremia aan. Let op de voorzichtige manier waarop deze te werk gaat om Jeremia uit de put te halen.

Jeremia 38:14-28: Gods Woord is niet altijd aangenaam.

Jeremia moet bij de koning komen voor een tweede onderhoud. Maar Jeremia is er bepaald niet gerust op want hij weet wat de koning wil horen en wat hij niet kan zeggen. De koning zweert dat hij Jeremia niet zal doden. Kort en goed komt het hier op neer: schik u onder machtige hand van God die deze vijand heeft gestuurd. Maar de koning is bang voor bespotting. Jeremia laat merken dat dit toch de enige kans is om te overleven. Samen bedenken ze een list om aan lastige vragen van de stadsvorsten te ontkomen.

Jeremia 39: God doet naar wat Hij zegt.

Toen was het moment daar dat gebeurde wat de Here had voorspeld: de inname van de stad Jeruzalem door de troepen uit Babel. De koning en de zijnen vluchten in het duister van de nacht. Maar ze worden toch gepakt. De gevolgen zijn voor hem en vooral voor zijn kinderen vreselijk. Jeremia wordt met op- perste vriendelijkheid behandeld. Hij mag aan zijn toegewijde vriend Ebed Melech een prachtige boodschap van de Here overbrengen.

Jeremia 40

Je ziet het voor je: Jeremia te midden van andere gevangenen met hun reisbagage klaar voor vertrek naar Babel. Hij wordt uit de groep gehaald en mag of naar Babel meegaan of hier blijven, onder het bestuur van Gedalja. En Jeremia krijgt een geschenk en eten en drinken mee. Gedalja belooft de achtergeblevenen veiligheid tegenover de Chaldeeën als men zich aan hen onderwerpt. Gedalja wordt bedreigd. Hij slaat een waarschuwing in de wind.

Jeremia 41

De bestuurder Gedalja wordt vermoord, met al degenen die bij hem zijn, waaronder ook mensen uit Babel. Met list en bedrog. Er heerst een schrikbewind onder leiding van een zekere Ismaël. Maar deze krijgt met een geduchte tegenstander te maken: Johanan. Tenslotte weet Ismaël met 8 mensen te ontsnappen naar de Ammonieten.

Jeremia 42

Johanan en de zijnen vervoegen zich bij Jeremia en vragen om te bidden voor het lijfsbehoud van de rest die nu nog in het land overgebleven is. En vraag ook aan God wat we moeten doen. Jeremia belooft te doen wat ze vragen maar zegt ook dat hij alles zal vertellen wat God hem meedeelt. Zij gaan akkoord en zeggen dat het goed zal zijn: of het nu een goede of een slechte boodschap is. Na 10 dagen gaat de Here spreken en de boodschap houdt in: blij rustig hier en het zal u goed gaan. Maar als jullie naar Egypte willen gaan omdat jullie de strijd willen ontvluchten dan zal het verkeerd aflopen. De Here laat heel ernstig waarschuwen.

Jeremia 43:1-44:14

En toch. Het zou goed zijn wat Jeremia als mond van de Here zou spreken maar het valt bij Johanan en zijn medestanders helemaal verkeerd. Allemaal leugens Jeremia! En de schrijver Baruch worden verwijten gemaakt. Zij gaan toch naar Egypte en nemen Jeremia en Baruch de schrijver mee. In Egypte aangekomen gebruikt Jeremia een heel duidelijk beeld om aan te geven dat ook hier de soldaten van Babel zullen komen. Er is geen ontkomen aan Gods wil. Die doet naar wat Hij zegt, ook in zijn oordelen. De mensen vergeten al dat kwaad dat onder het volk de eeuwen door heeft plaats gevonden. De rest die veilig denkt te zijn in Egypte kan het vergeten.

Jeremia 44:15-45:5

Het volk reageert hoogmoedig op de woorden van Jeremia. Men zoekt het bij de afgoden. En ze denken een sterk argument te hebben: kijk eens hier Jeremia, toen wij ophielden met het dienen van de goden, toen ging het juist mis. Met andere woorden je moet vooral niet naar Jeremia luisteren. Maar Jeremia houdt vol: wie niet het koninkrijk van God zoekt en Gods Woord niet telt, met die loopt het verkeerd af. De Here waakt over hen ten kwade. Dit type waken van God bestaat ook. En Baruch maar schrijven. Om niet te vergeten.

Jeremia 46 en 47

God regeert over alle volken.

Niet alleen over het volk Israël voert de Here het bewind. Alle volken vallen binnen zijn machtsgebied. Ook in tijden van oorlog. Egypte krijgt het, nu de profeet van de Here zich in Egypte bevindt, te horen na de nederlaag die Egypte leed tegen het machtige Babel. In fel bewogen beelden wordt de strijd geschilderd. Ook Egypte moet zich opmaken voor een ballingschap. De Here doet bezoeking aan dit land. Maar het zal eenmaal ook weer rustig worden. En dan komt ook Israël in beeld. Het zal eenmaal terugkeren. Rust en vrede eenmaal. Want de grote koning zal komen. Jezus Christus. In het land van Israël. Ook het land van de Filistijnen krijgt een woord van de Here te horen. Ook zij zullen overwonnen worden door de grote macht uit het Noorden: Babel.

Jeremia 48:1-25

De verschillende profetieën tegen de volken stammen waarschijnlijk alle uit de periode waarin de macht van Babel steeds toenam (vanaf 605 voor Christus). Het is moeilijk te zeggen of deze profetieën een functie hadden voor de betreffende volken. De functie van deze profetieën voor Juda moge duidelijk zijn: God doet wat Hij heeft gezegd, met Hem valt niet te spotten. Dat de HERE Zelf spreekt via September: Jeremia blijkt doordat diens woorden uitkomen. Men moet rekening houden met die bewogen dienaar van de HERE, die zo nadrukkelijk oproept om zich te bekeren. Moab krijgt de rekening gepresenteerd voor z'n hoogmoed en z'n vertrouwen op Kamos. Maar in Juda is het niet veel beter.....

Jeremia 48:26-47

In dit gedeelte treffen we uitspraken aan die we ook vinden in Jesaja 15 en 16. We horen een echo van Numeri 21:17-30 en andere bijbelplaatsen. Het is alles samengevoegd tot een indrukwekkend geheel. Het oordeel wordt getekend in verschillende beelden. Een dronken man met wie de spot gedreven wordt, een kruik die wordt verbrijzeld, aas voor de gier. De macht van Moab zal worden gebroken, de rijkdom geroofd, de vreugde uitgewist. God zet er een streep door. Hij voltrekt het vonnis over zelfverheffing en onrecht. Hoe streng het oordeel ook moge zijn, toch zal de HERE eens een keer brengen in het lot van Moab. Er is toch nog toekomst!

Jeremia 49:1-22

Ook Ammon, het broedervolk van Moab krijgt het zwaar te verduren. De reden daarvoor is dat ze zich hebben vergrepen aan het gebied van Israël. Zij vertrouwden op hun god Milkom en hun rijkdom die gebaseerd was op het vruchtbare land. Maar ze komen bedrogen uit.

Terwijl er ook voor Ammon nog een belofte van toekomstig heil is, ligt dat anders voor de nakomelingen van Esau. In tegenstelling tot dieven of druivenplukkers die altijd nog wel iets achterlaten, is er een complete kaalslag. Er zal geen nageslacht overblijven, geen familie, geen leven in de toekomst en geen steun in het heden. Het oordeel over Edom zal doen denken aan Sodom en Gomorra. Het land dat prat gaat op z'n wijsheid moet leren dat "onneembare" vestingen in een barre bergwereld het niet houden tegen de kracht van de HERE.

Jeremia 49:23-39

Damascus is de hoofdstad van het Aramese rijk, waarvan vele koningen de naam Benhadad droegen. De stad ligt bijzonder gunstig. Er is een aangenaam klimaat en overvloed aan fris water. De handelsroutes noord-zuid en oost-west komen er samen.

Vervolgens horen we over nomadenstammen. Veel van hun rijkdom was geroofd door het overvallen van steden en dorpen in het cultuurland. Ruig volk in een ruige wereld.

Elam lag ten zuidoosten van Babel, in het huidige Iran. Terwijl de macht van de Babyloniërs toenam probeerde Elam die macht door militaire operaties te breken.

De verschillende volken maken dezelfde fouten: vertrouwen op eigen prestaties, arrogantie en het onafhankelijk van de Here willen zijn. God breekt via Babel hun eigen waan.

Jeremia 50:1-28

Babel is een instrument geweest in Gods hand. Maar hoe de HERE precies regeert blijft voor ons verborgen. Wij vinden het vaak moeilijk om die gruwelijke oordelen te rijmen met Gods liefde en genade. In elk geval blijkt telkens dat de mens nooit zijn verantwoordelijkheid verliest, ook al is hij of zij een instrument in Gods hand. Blijkbaar is er telkens een keuze om hier op een goede of verkeerde wijze vorm aan te geven. We lezen hoe Babel op zijn beurt terecht staat voor de wijze waarop het met Israël is omgesprongen. Juist ook Babel wordt getekend door diezelfde zonden: hoogmoed, vertrouwen op zichzelf en onafhankelijk willen zijn van de Here. Als Babel valt is er perspectief voor Israël. Meer nog dan de terugkeer uit de ballingschap is het wonder van de vergeving zoals vers 20 dat tekent. Een nieuwe start!

Jeremia 50:29-46

De Chaldeeën zullen hetzelfde lot ondergaan als de volken die zij hebben overmeesterd. Het trotse Babel wordt een ruïne, het land zal getekend worden door leegte.

De God van dat kleine volk Israël zal blijken de enige echte God te zijn. Hij is de HEER van de hemelse machten. Hij is het die over zijn volk waakt. Hij zal voor hen strijden. Babel heeft de spot gedreven met deze God. De tempel is verwoest, het gerei naar Babel afgevoerd. Juda is in ballingschap gevoerd. Maar daarmee heb je de HERE nog niet uitgeschakeld!

Dwars door de raadsels heen maakt God ons duidelijk dat Hij de geschiedenis leidt. Wie op Hem vertrouwt blijft niet gevrijwaard voor ellende maar heeft wel toekomst....

Jeremia 51:1-33

Achter het onheil dat Babel treft zit Israëls God. In dit gedeelte wordt zijn grootheid getekend. Hij is het die de aarde heeft gemaakt met zijn kracht, de wereld gegrondvest met zijn wijsheid. Hij is het die vorm gegeven heeft aan alles wat er is. Hoe anders is Hij dan de godenbeelden die mensen hebben gemaakt.

Vanuit het bijbelgedeelte met al die mokerslagen richting Babel komen allerlei vragen op ons af. Maar de eerste vraag is in hoeverre wij de HERE werkelijk willen erkennen als de rechtmatige Heerser over heel de schepping. Een God die te groot is voor ons denken. Wij kunnen zo gevangen zitten in onze beelden van een god. Tegenover onze vragen staat de openbaring van de Levende. Hij gaf in Jezus hét beeld van Zichzelf.

Jeremia 51:34-64

In Jeremia 51 horen we Israël roepen tot de HERE om vergelding over het kwaad dat de Babyloniërs hen hebben aangedaan. Het antwoord van God is een belofte van oordeel over Babel. De Joden worden aangespoord om dit land te ontvluchten vanwege de dingen die zullen gaan gebeuren. De zekerheid van het oordeel vernemen we in het bijzonder via die symbolische handeling die op het eind beschreven wordt. Nadat de oordeelwoorden zijn uitgesproken wordt de boekrol verzaagd met een steen en in de rivier de Eufraat geworpen. Zo zal Babel verzinken en niet weer bovenkomen.

Een God van vergelding is de HERE. Hij straft het kwaad. Het kruis van Golgotha is daar het meest duidelijke getuigenis van. Wie op Jezus vertrouwt komt het oordeel wél te boven!

Jeremia 52:1-16

Als Sedekia in 597 voor Christus door Nebukadnessar aangesteld wordt als vazal-vorst is het met de militaire kracht van Juda gedaan. Dat Sedekia zich later toch laat verleiden om mee te doen in coalities tegen Babel is niet alleen onverstandig, maar het gaat ook lijnrecht in tegen de waarschuwingen van de HERE via profeten als Jeremia. De opstand wordt in het jaar 586 bloedig neergeslagen. Sedekia en Jeruzalem betalen een hoge tol. De belangrijkste gebouwen van de stad worden vernield en de muren neergehaald. Velen worden in ballingschap gevoerd. Wanneer we de verzen 28-30 erbij betrekken zien we dat het t.o.v. de wegvoering in 597 nog meeviel én dat er in 582 nog steeds mensen woonden!

Jeremia 52:17-34

Dit gedeelte beschrijft de plundering van de tempel. Blijkbaar werden de geroofde kostbaarheden uit het heiligdom zorgvuldig geregistreerd en daarna goed opgeborgen. Volgens Ezra 5:14 werden ze rond 539 in Babel teruggevonden.

We vernemen hoe een aantal vooraanstaande mannen wordt geëxecuteerd. Hoe vreselijk ook, de aandacht van de tekst is toch vooral op de overlevenden gericht. Dwars door het oordeel heen is er toekomst. De vermelding van de begenadiging van Jojakim door Nebukadnessars zoon en troonopvolger heeft de bedoeling om bij de lezers hoop te wekken. Het oordeel is het laatste niet. Er is genade....

Klaagliederen 1:1-6

Het boek klaagliederen zit bijzonder kunstig in elkaar. Alle 5 liederen bevatten 22 strofen overeenkomstig de 22 letters van het hebreeuwse alfabet. In het derde klaaglied (hoofdstuk 3) is het acrostichon zelfs aanwezig bij alle drie regels van elke strofe, zodat deze drie regels telkens met dezelfde letter beginnen. Waarschijnlijk wil deze bijzondere compositie duidelijk maken dat bij alle chaos en verwoesting de orde van God niet fundamenteel wordt verstoord. Ondertussen klinken hartverscheurende klachten. De verwoesting van Jeruzalem is vreselijk. Maar wellicht is de ontrouw van "minnaars en vrienden" het meest bitter. Het vertrouwen op andere volken en machten bleek volkomen onterecht. Wat krijg je dan een klap.....

Klaagliederen 1:7-12

Het verbond tussen God en zijn volk wordt in de bijbel vaak getekend onder het beeld van een huwelijk. Israël is de HERE voortdurend ontrouw. In plaats van op God te vertrouwen zocht men het in bondgenootschappen met andere volken. Toen het erop aankwam lieten deze "vrienden" Jeruzalem in de steek. Ze paptten aan met de Babyloniërs en werden tot vijanden.

Nu Jeruzalem gevallen is en de gedachten terug gaan dringt het besef door dat het oordeel van God volkomen terecht is. De zonde en onreinheid van de stad waren zo groot dat men zich daar nu vreselijk voor schaamt. Men voelt aan alle kanten afwijzing en schuld. Het is terecht, maar het doet zo'n zeer. Wat snakt een zondaar ernaar om niet afgewezen te worden. Jezus ging ons voor in het zoeken van zulke mensen. Zijn genade deed wonderen!

Klaagliederen 1:13-17

Vers 14 tekent het oordeel over de zonde in het beeld van een juk met zware lasten. Daaronder ga je gebukt. Jeruzalem bezwijkt eronder. Het "feest" van vers 15 doelt op een offerfeest. Jonge mannen worden als lammeren afgeslacht. Het is een beeld van het oordeel, net als die kuip waarin de druiven worden getreden. Het oordeel is zo bitter, het lijden zo diep. De klaagzang klinkt, maar niemand wil meezingen. Jeruzalem vindt bij de omstanders geen gehoor voor haar klacht. Ze wordt als een onreine gemeden. Ieder gaat een straatje om. Die eenzaamheid valt zo zwaar. Ik moet denken aan die opdracht van de Here in Romeinen 12:15 "Weent met de wenenden". We hoeven het lijden niet op te lossen of uit te wissen. Onze taak is te willen delen. Weet je iemand met wie jij vandaag de tranen kunt delen?

Klaagliederen 1:18-22

Aan het slot van dit eerste klaaglied horen we de schuldbelijdenis van de zondaar. De HERE is rechtvaardig in al zijn oordelen. Wij mogen vanuit het Nieuwe Testament weten van Christus die het oordeel in onze plaats gedragen heeft. Daar zit ook een gevaarlijke kant aan. Er zijn er die via het belijden van schuld aan het oordeel willen ontsnappen. Maar hebben we al aan de zonde geleden? Zijn we ten volle bereid de verantwoordelijkheid voor onze woorden en daden te dragen? Is ons leven werkelijk tot een ommekeer gekomen?

Het Oude Testament maakt ons zonneklaar dat God een God van recht is. Wie daar een loopje mee wil nemen komt beslist verkeerd uit.

Klaagliederen 2:1-6

Ook onze wereld wordt opgeschrikt door bomaanslagen. Ook in onze tijd ligt in allerlei landen de kerk in puin. Ook mensen in mijn nabije omgeving zijn de Here helemaal kwijt.

Nee, ik weet niet of ik dat allemaal zo rechtstreeks aan de HERE toe moet schrijven. Want er is natuurlijk wel verschil tussen toen en nu, toen Israël voor de ballingschap en nu de samenleving en de kerk van vandaag. Het valt op hoe in vers 1-6 alle ellende rechtstreeks aan de HERE wordt toegeschreven. Ga maar na: Hij is het handelende onderwerp van al die ellendige regels. En ik zou dat zo niet meteen zeggen van alle ellende in de wereld van vandaag, dat dat allemaal het werk is van de Here in eigen persoon...

Of mis ik iets als ik bij bomaanslagen en kerkverlating, bij burgeroorlogen en strafkampen alleen maar aan menselijke factoren denk?

Klaagliederen 2:7-12

Weet je, ik heb er helemaal geen zin in. Nog twee weken lang een toelichting geven bij Klaagliederen. Goed, het boekje staat in de bijbel en we zullen het dus af en toe moeten lezen, maar kan dat niet wat sneller? Elke dag één hoofdstuk, dan ben je er in minder dan een week doorheen. Ik hou niet van Klaagliederen. Ik wil het liever leuk houden...

Er zijn gebeurtenissen waarvan je niet wilt weten. Je ziet de beelden een paar seconden langskomen op tv, maar gelukkig meteen daarna is er de reclame van de Ster, die je weer verplaatst naar de normale omstandigheden.

Of vergis ik me en zijn de schokkende beelden van het journaal en van Klaagliederen echter dan de wereld van reclame, lekker eten, spelende kinderen die van hun ouders krijgen wat hun hartje begeert? Of moet ik het allebei een plaats proberen te geven in mijn leven?

Klaagliederen 2:13-18

Uiterste troosteloosheid. De dichter zou niet weten waar hij troost vandaan zou moeten halen. Nergens is genezing te vinden. Ook niet bij God, want Hij zelf heeft juist deze wonden geslagen. Ja, het is ook nog eens onze eigen schuld. We hebben het aan onszelf te danken. En onze vijanden zijn vol leedvermaak. En waar was God in alles? Hij was er wel: Hij had nota bene de regie!

Bij wie kunnen we dan nog terecht. Ik zie maar één weg: we gaan in beroep tegen Gods handelen bij Hem zelf. In de naam van Jezus!

Klaagliederen 2:19-22

Dit kunt U toch zo niet bedoeld hebben, HERE onze God. Dit is toch Godegeklaagd? Dit is toch de omgekeerde wereld? Hoezeer we het ook zelf verdiend hebben, dit gaat toch te ver? Vrouwen die hun eigen kinderen eten, dit kán gewoon niet! Dit kunt U toch niet willen.

Geen levende priester of profeet meer in Jeruzalem als verwijzing naar Christus? Dat kán de bedoeling toch niet zijn? HERE, we doen, tegen uw eigen oordeel in, een appèl op uw diepste gevoelens. Dieper dan uw woede moet toch uw medelijden zijn?!

Klaagliederen 3:1-18

"Ik ben de mens die te lijden heeft onder de stok van zijn toorn." Het doet denken aan Psalm 23: "uw stok en uw staf, die vertroosten mij", maar niet heus. Hij leidt mij en voert mij naar vredig water. O ja! Dat kan die dierbare psalm wel zo mooi zeggen, maar mij voert Hij niet naar vredig water maar in een lichtloos duister! Mijn leven is een persiflage van Psalm 23 geworden.

Ik ken één iemand die als personificatie van zijn hele volk dit lijden aan den lijve heeft ondervonden: Christus. Hij lijdt met mij en voor mij.

Klaagliederen 3:19-36

Hier komen we bij de kern. Een uitkijktoren in de doolhof van het lijden, waar je telkens vastloopt, en geen uitgang kunt vinden, geen troost. Maar midden in het boekje Klaagliederen staat als uitkijktoren deze tekst: "Slechts met tegenzin brengt hij leed en rampspoed over de mensen" (3:33). De vorm van dit bijbelboek is zeer uitgekiend. Telkens 22 verzen per klaagzang, (of een veelvoud ervan), naar de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet. Hoofdstuk 3 is het middelste van de 5 hoofdstukken, en op de helft van dit hoofdstuk met zijn 66 verzen lees je in vers 33 de kern, het centrum, het houvast, een toren tot in de hemel. God straft, maar niet van harte, al krijgen we soms sterk die indruk. God straft, maar het is niet zijn eigenlijke werk. Ten diepste is Hij anders. Zijn hart legt Hij in zijn liefde. De kunst van het geloof is het om dit vast te houden als je midden in de doolhof van het lijden zit. Hij straft: kijk maar naar Golgotha. Maar niet van harte: het graf gaat open en Christus verrijst.

Klaagliederen 3:37-51

Hier komt een nieuwe toon in het klaaglied: het wordt een oproep tot zelfbeproeving. Wat klaagt een mens zolang hij nog leeft? Laat hij klagen over zijn zonden. Bedenk overigens wel dat dit niet een motto is om iedereen die wat te klagen heeft een draai om de oren te geven. Het is een motto dat de dichter niet alleen anderen, maar allereerst zichzelf meegeeft.

Klaagliederen 3:52-66

Langzaam maar zeker groeit er weer hoop. Het zijn wat verloren momenten in dit hele boekje vol wanhoop, maar ze zijn er: momenten dat je de ervaring opdoet dat de Here niet alleen maar ver weg en ongenaakbaar is, maar dichtbij. "Altijd als ik roep, bent u nabij; u zegt mij: 'wees niet bang'". (vers 57). Deze ervaring lag niet voor het oprapen, maar werd pas verworven na langdurig, aanhoudend, smekend, schuld bewust en klagend gebed.

Klaagliederen 4:1-10

Alles wat goed was, is niet alleen afgelopen, maar is in zijn tegendeel omgeslagen. Dat maakt het allemaal nog des te schrijnender. We waren het zo anders gewend. God is zo goed voor ons geweest. Maar door onze eigen domme schuld is er een einde aan gekomen. Dit is het omgekeerde leven, dit is geen leven meer, dit is de hel.

Klaagliederen 4:11-16

Priesters en profeten heeft God gestuurd om zijn volk aan zich te verbinden. Ze deelden in Gods heiligheid, als trekkend voorbeeld voor Israël, om heilig te zijn zoals God heilig is. Deze mensen die zo dicht bij God stonden, die Hem vertegenwoordigden, God heeft ze van zich af geschud: weg ermee. Ze geldden als mensen met huidvraat, melaats, onrein, daar wil je niets meer mee te maken hebben. Niemand. Ook God zelf niet.

Klaagliederen 4:17-22

Niet alleen priesters en profeten, ook de messiaanse koning is verdwenen. Let eens op de prachtige beelden van hoop en vrede die aan zijn persoon waren verbonden: de adem van ons leven, in wiens schaduw we hoopten te leven te midden van de volken. Het was te hoog gegrepen voor koningen als Sedekia. Alleen Christus kan dit waarmaken. Kent u hem als de adem van uw leven?

Nadat de dichter over de dood van het einde van de messiaanse koning heeft geschreven, groeit toch weer de hoop op herstel en op het oordeel van God door Christus over zijn vijanden.

Klaagliederen 5

Eerst iets over de vorm van dit lied. De vorige hoofdstukken waren abc-liederen: van a tot z volgde het gedicht het alfabet. Hoofdstuk 5 heeft wel net als de andere hoofdstukken 22 verzen (hoofdstuk 3 had een drievoud van 22 = 66 verzen). Maar er is geen alfabet. Geeft de dichter de moed op om zijn wanhoop toch nog in een mooi geheel te vatten? Bedoelt hij dat dit een gebed zonder eind is: nooit af, nooit aankomt bij de laatste letter van het alfabet, zolang het onverhoord blijft? En is de vorm daardoor ook niet een aansporing om te blijven bidden om herstel van Gods stad?

In vers 3 staat dat we wezen zijn zonder vader. Het Hebreeuwse woord voor vader is hier: Ab. (een variant van het bekendere Abba). Kunstig: na twee regels denk je als lezer: waar is het abc in dit lied? De derde regel geeft als antwoord: we zijn zonder ab, we zijn zonder vader. Dat is het ergste van alles. Als God je vader niet meer is, slaat de chaos toe.

Aan het eind klimmen de gedachten omhoog naar de troon van God, en het gebed is: breng ons terug bij U, en maak toch een eind aan uw eindeloze toorn. Leer ons weer Abba, Vader, zeggen.

Ezechiël 1

(Opmerking vooraf: Ezechiël is als priesterzoon bij de eerste deportatie van Nebukadnezar in 597 v. Chr. weggevoerd (onder koning Jojakin) uit Jeruzalem naar Babel, waar hij werd 'geïnterneerd' aan de rivier de Kebar (Kaboeroe), vlak in de buurt van Abrahams oorspronkelijke woonplek Ur der Chaldeeën; daar kreeg hij zijn profetische visioenen).

Ezechiël valt op zijn gezicht, als Hij met Gods heerlijkheid geconfronteerd wordt. Terecht, stel dat dit visioen zich aan ons zou voordoen? Gods Geestes-heerlijkheid... En dat God in zijn Geest nu in mij woont en dat ik zelf een tempel van de Heer ben? Besef ik dat nog wel genoeg? En vaak genoeg? Heer, leer mij eerbied, ontzag. Eerste oefening: hoe zitten we nu, als we gaan bidden of danken (aan tafel)? Ooit wel eens voor God letterlijk op je knieën gegaan, voor je bed, voor je slapen ging? God ziet het hart aan, klopt, maar de stem van het hart komt wel degelijk naar voren in de taal van je lichaam. God heeft ons toch lichamelijk gemaakt? Ezechiël viel op zijn gezicht. Letterlijk.

Ezechiël 2:1-3:3

Na onze knieval richt God ons weer op. Ezechiël, sta op. Opstanding. Zo is God, zo is Christus. Ezechiël wordt spreekbuis van de boekrol van God, pianola van Gods partituur: overigens staan daar enkel klaagliederen op, gezucht en gejammer. Toch is er hoop, zolang God maar spreekt, zelfs al is het verwijtend, nóg communiceert de HEER met zijn volk, al is dat stug en verstokt. Zodra God je voorgoed met rust gaat laten in je leven, is het gericht pas echt gekomen. Is dat tenslotte ook niet de hel: daar spreekt God je nooit meer aan?, ben ik echt alleen?

Ezechiël 3:4-15

Het wordt dus hard tegen hard (vs.8,9). Je zult maar Ezechiël heten, wie van ons kan dat aan om door zowat een heel volk beroddel en tenslotte gehaat te worden. Jezus zal dat later nog veel dieper ondergaan. Alleen het Woord van God zal aan Ezechiël de diamant-harde kracht geven om deze taak aan te kunnen. Gods Woord spreken en blijven spreken te midden van een gesecculariseerd volk: dat is geen comfortabele taak. Een profeet die de volksgunst heeft in tijden van geloofsslapt en wereldgelijkvormigheid: dat is een veeg teken. Als preken met een zekere regelmaat geen weerstand oproepen, mag de preker zich wel es achter de oren krabben.

Ezechiël 3:16-27

Natuurlijk loopt Ezechiël ook liever weg. Maar nu God hem geroepen heeft, houdt God hem ook verantwoordelijk. Daarmee hebben de hoorders in hun ge- of ongehoorzaamheid hun eigen verantwoordelijkheid. Nog te vaak hoor je, dat ouders een preker of ambtsdrager verantwoordelijk houden voor bijvoorbeeld het gebrek aan geloof of geloofsontwikkeling van (hun) kinderen (of van henzelf). Dat geldt ook voor het soelaas dat catechisatie of vereniging oplevert: de catecheet of leider/leidster is dan de schuldige. Nee. Tegelijk: God zal wel rekenschap vragen van hen aan wie hij de zielen van de zijnen toevertrouwd (Hebr.13:17). Roeping betekent verantwoordelijkheid. Daarom was het (vroeger) ook niet gewoon, dat je het ambt als een 'baantje' opvatte, dat je al dan niet op jouw tijd kon neerleggen (of voor bedanken). En de 'verzakelijking' ten aanzien van het predikantsambt (-dat is ook een gewoon 'vak' geworden, niet waar, al of niet 'parttime') is daarbij een veeg teken. Sommige dingen kun je niet half of even doen, tenzij God zelf de maten waarbinnen je functioneren kunt en mag, inkort. De omvang van je roeping bepaalt Hij. Ezechiël moet ook standvastig als diamant zijn. Dat kan niet zonder gebed. Als God tot hem spreken zal, zal hij moeten spreken, graag of niet, vers 27! Tegelijk: hoort u, hoe Jezus het later zeggen zal, nu al uit de mond van Ezechiël: wie een oor heeft, die hore...! De eindverantwoordelijkheid ligt tenslotte bij de hoorder.

Ezechiël 4

Dit wordt een heilig schouwspel. Hoe het zich precies afgespeeld heeft, zal wel niet helemaal in te denken meer zijn. Hoe heeft hij koeken gebakken terwijl hij gebonden lag, op z'n linker- en op z'n rechterzijde, zolang? Of lag hij alleen overdag (of 's nachts) gebonden, als hij sliep? Maar duidelijk is wel, dat God de zonden van zijn volk in een gebonden, geketend lijden zal gaan bezoeken, dat Jeruzalem belegerd en ingenomen gaat worden en dat tijdens dat beleg de honger en de onreinheid zullen gaan toeslaan (drie ons brood per dag en één liter water). De honger en de pest zullen toeslaan onder de drukkende hand van Nebukadnezar!

Ezechiël's lijden is een uitbeeldend lijden, eenmalig en uniek-profetisch in opdracht van God (-haal er alsjeblieft geen alibi uit of zelfs aansporing om toneelstukjes in de kerk(dienst) te gaan doen, voer zo 'n discussie op andere argumenten), een verschrikkelijke opdracht (zoals er nog andere verschrikkelijke uitbeeldingsopdrachten voor Ezechiël zullen komen).

Ezechiël 5

Langs drie wegen zal het gericht toeslaan: via honger en pest, via het zwaard, via deportatie. Aangrijpend is Gods klagen: Israël was door God 'midden onder de volken gesteld, met landerijen eromheen': een parel te midden van de 'volken', de heidenen. De oogappel van God, een proefboerderij van Het Verbond, van de Keuze van Jahwe, visitekaartje onder de goïim. Ze hebben het verbond uitgewoond, ze hebben God tot een baäl gemaakt, tot een instrument van hun welvaart, tot een afgod die voor hen uitging, tot een mascotte en anders een ander voor Hem. God die zijn Verbond met hen opnam als een heilig Huwelijk, zij Zijn Geliefde. Ze hebben Hem bedrogen op elke hoek van hun leven, ze bleken niet echt van Hem te houden...., de tempel en hun tempeldienst bleek egoïstisch en aardsgesind. Zo kun je geen Licht voor de volkeren rondom zijn. Hoe is het mogelijk, dat God uit deze godsverduistering door mensen uiteindelijk toch nog Het Licht van Zijn Zoon gestuurd en aangestoken heeft.

Ezechiël 6

De hoofdstukken 1 t/m 24 vormen een indringende waarschuwing. Het noordelijke rijk Israël is reeds lang weggevaagd. Als Juda zich niet bekeert zal hen iets dergelijks treffen. In het jaar 597 voor Christus is Juda onder het gezag van de Babyloniërs gekomen. Zedekia is aangesteld als een aan Babel onderworpen koning. Een klein deel van de bevolking, waaronder Ezechiël, is in ballingschap gevoerd. Ezechiël laat in en vanuit Babel dezelfde waarschuwende geluiden horen als Jeremia in Juda. Er is alleen heil als men zich tot God bekeert!

Ezechiël 6 geeft de boodschap weer dat de HERE het niet neemt dat zijn volk op alle hoge plaatsen de afgoden vereert of daar zelfs kunstmatige hoogten voor opricht. Er is alle reden voor het oordeel van de HERE. En toch blijft Hij trouw en genadig. Een rest zal ontkomen....

Ezechiël 7

Aangrijpend wordt hier het komende oordeel getekend. De HERE zal op volstrekt rechtvaardige wijze het volk zijn zonden vergelden. De vijanden van Juda worden voor dat doel gebruikt. Zij roven bezittingen en kostbaarheden. Uit Juda zullen velen dan met andere ogen gaan kijken naar afgoden van zilver en goud. Schrik, schaamte en schuld zullen het volk tekenen.

Maar de vijand zal zich niet alleen tegoed doen aan kostbaarheden uit de dienst van afgoden. Vers 22 tekent hoe de HERE Zich afwendt en hoe zelfs zijn kostbaar eigendom (de tempel!) ontheiligd en geplunderd zal worden.

Ezechiël 8

Ezechiël werd in een visioen meegevoerd naar Jeruzalem. Meteen valt dat beeld op: een beschermgod zoals vele volken die plaatsten voor poorten van steden, paleizen en tempels. Vervolgens wordt Ezechiël een voorhof binnengeleid, mogelijk van een paleisgebouw. Hier vindt in het geheim een Egyptische vorm van afgodendienst plaats. Vervolgens ziet Ezechiël hoe de Babylonische godheid Tammuz openlijk vereerd wordt bij de ingang van de tempel. In de binnenste voorhof buigen de aanwezigen zich voor de zonnegod neer.... Vers 17 tekent de algemene toestand van het volk in termen ontleend aan de situatie vlak voor de zondvloed: Eén en al slechtheid. Het gebaar met de wijnrank spreekt van verachting. De toorn van de HERE is bij dit alles meer dan begrijpelijk.....!

Ezechiël 9

In dit visioen zien we hoe het oordeel voltrokken wordt. Opvallend is de functie van die "man" die eruit ziet als een priester met het gereedschap van een schrijver. Er wordt een merkteken aangebracht bij allen die verdriet hadden over de gruwelen die er in Juda plaats vonden. Zij zullen gespaard worden. Het oordeel is volstrekt rechtvaardig. Het blijkt ook onherroepelijk te zijn....

Ezechiël kan de uitvoering van het vonnis niet aanzien en pleit hartstochtelijk bij de HERE voor zijn volksgenoten. Hoe zit dat bij ons? We weten van de komst van Jezus om te oordelen levenden en doden. Brengt dat ons in beweging ten gunste van anderen?

Ezechiël 10

In hoofdstuk 1 is de verschijning van de HERE een troost voor de ballingen in Babel. In hoofdstuk 10 staat het in het kader van het oordeel. De HERE trekt Zich terug. Hij komt uit het Heilige der heiligen. Het visioen beschrijft zijn machtige verschijning. De troon van God wordt "gedragen" door cherubs. Deze engelengestalten hebben verschillende "aangezichten" waarmee bepaalde eigenschappen worden uitgedrukt. Hun "onderstel" bestaat uit grote wielen, waarmee ze zich soepel alle kanten op kunnen bewegen. Het vertrek komt als de afgodendienaars gedood en de stad verwoest is. De heerlijkheid van de HERE wijkt uit naar de plaats waar de ballingen zich bevinden (zie ook 11:24-25).

Ezechiël 11

We horen eerst Gods oordeel over die 25 mannen (zie ook 8:16) uit de leidende kringen van het volk. Zij beschouwen zichzelf als "vlees" d.w.z. het duurste voedsel. Zij zijn het meest kostbaar in de "pot" d.w.z. Jeruzalem. De HERE maakt duidelijk dat Hij juist de slachtoffers van hun wanbeleid het meest kostbaar acht.....

In vers 14 begint een nieuw gedeelte. De bewoners van Jeruzalem richten zich op harde wijze tot degenen die weggevoerd zijn: "Blijven jullie maar voorgoed in den vreemde. Het land is nu van ons..." De HERE maakt duidelijk dat Hij ook bij de ballingen is, al moeten ze in de vreemde op geestelijk terrein veel missen. Hij waakt over hen en zal zorg dragen voor hun terugkeer. Ja, ook geestelijk zal Hij zorgen voor een terugkeer (vers 19-20).

Ezechiël 12:1-20

We moeten aannemen dat deze zinnebeeldige handeling plaats heeft gehad in Babylonië, maar het verhaal zal vast overgebracht zijn naar Jeruzalem. De profeet moet zich als een balling gedragen. Als bij een breed publiek belangstelling is gewekt door dit bijzondere gedrag klinkt de boodschap van de HERE. Koning Zedekia zal in ballingschap gevoerd worden. De rest van het volk dat dan nog in Jeruzalem achterblijft heeft weinig reden tot vreugde. Zij zijn de schaarse getuigen van een vreselijk oordeel. In de verzen 17-20 horen we hoe Ezechiël de ernst van wat er komen gaat moet uitbeelden en verkondigen. Men zal weten dat de HERE de levende God is die doet wat Hij heeft gezegd...

Ezechiël 12:21-13:16

In het land van Israël hechten ze weinig waarde aan de woorden van Ezechiël en andere profeten. Eén van de redenen daarvoor is het optreden van lieden die zich voor profeet uitgeven zonder het te zijn. Er wordt zo veel gezegd. De mensen zijn er moe en zat van. Wie moet je geloven en wat is waarheid? Wij leven in een situatie waarin iets dergelijks speelt. De mensen om ons heen halen de schouders op bij de "grote verhalen" van godsdiensten en ideologieën. Dat er een oordeel komt gelooft men niet, en al zeker niet dat zoiets wel eens slecht kon aflopen. Als kerk hebben we de opdracht om waar en waarachtig te zijn. Wat is dat soms anders....

Ezechiël 13:17-14:11

Profetie en waarzeggerij hebben zich kunnen vermengen, omdat de mensen niet geïnteresseerd waren in Gods wil maar slechts in vermeend eigen belang. Men wilde gunstige dingen horen en profijt hebben van de "godsdienst". Veelzeggend is die uitspraak dat men afgoden in het hart droeg. Dan moet je niet verwachten dat de stem van de levende God nog klinkt. Dan klinken er alleen nog stemmen van leugengeesten. In hoeverre zou het kunnen zijn dat wij misschien ook aan één of andere afgod ruimte geven in ons hart? En wat doe je als je zo'n afgod ontmaskerd hebt? Wijs je hem echt de deur?

Ezechiël 14:12-23

Er worden vier gevallen geschetst in de trant van "gesteld dat". Telkens klinkt eenzelfde logische conclusie. De rechtvaardigheid van rechtvaardigen als Noach, Daniël en Job is slechts voldoende om hen zelf te redden. De onrechtvaardigheid van anderen wordt daardoor niet verzoend. In de vijfde situatie keren de vier onheilssituaties tegelijkertijd terug in één gebied: de stad Jeruzalem. We horen niet over rechtvaardigen. We horen wél over lijfsbehoud. De ballingen die naar Babel gevoerd worden zijn voor hun reeds eerder weggevoerde volksgenoten een teken dat het oordeel terecht is, maar bovenal een teken van Gods genade!

Ezechiël 15

Israël wordt vergeleken met een wijnstok. Dit beeld komt vaker voor in het OT. Zie Psalm 80:9 - 12, Jeremia 2:21 en Hosea 10:1. God zorgt voor zijn wijnstok. Maar hier is het hout van de wijnstok nog minder dan gewoon brandhout. De wijnstok is een edele plant, maar als hij geen vruchten draagt, is hij totaal waardeloos. Erger nog: een onvruchtbare wijnstok is nutteloos. Daarom: uitrukken en verbranden! Is je leven een vruchtbaar leven? Lees ook Johannes 15:1 - 6. Het is God, de Landman, niet te doen om het hout, maar om de vruchten!

Ezechiël 16:1-22

Israël wordt vergeleken met een pasgeboren meisje, dat te vondeling gelegd werd. De Here nam het aan als zijn eigen kind. Hij gaf haar te eten en liet haar opgroeien, zodat ze een mooie, jonge vrouw werd. Toen trouwde Hij met haar. Op alle mogelijke manieren toonde Hij haar zijn liefde. Alles wat ze was en had dankte ze aan Hem. Maar... alle mooie geschenken die ze van haar man, de Here, had gekregen, gebruikte ze om Hem te bedriegen. Ze lokte daarmee andere mannen naar zich toe. Daarover klaagt de Here. De geschiedenis van de kerk is vol van voorbeelden van dit overspel. Wil de Here met die kerk nog iets te maken hebben? Ja, dat is zijn liefde. Die is onbeschrijfelijk groot. Hoe staat het van onze kant? Hoe gedragen wij ons met alles wat ons door de Here gegeven is?

Ezechiël 16:23-43

De Here klaagt Israël aan. Zijn mooie, jonge vrouw ging hoereren met vreemden: Egyptenaren, Assyriërs, Babyloniërs. In het NT vind je hetzelfde beeld. Christus noemt het Israël tijdens zijn omwandeling op aarde een overspelig geslacht. Paulus vergelijkt het huwelijk met de verhouding van Christus en de gemeente. In de Openbaring wordt de grote hoer getekend, en daartegenover de kerk als de reine bruid. Juist in Openbaring lezen we over het oordeel van de afvallige vrouw. Het huwelijksleven is beeld van het mooiste dat er bestaat: de verhouding tussen de Here en zijn volk.

Ezechiël 16:44-63

Ezechiël mag prediken dat de Here ondanks Israëls afdwalingen de verhouding weer herstellen zal: 'Maar Ik zal Mijn verbond met u uit de dagen van uw jeugd gedenken'. Hoewel Israël het verbond heeft vergeten, de Here zal het toch blijven gedenken. Hij vergeet zijn beloften niet, maar houdt vast aan zijn eens gegeven woord en verbond. Dit is een profetie van het nieuwe verbond, dat eeuwig vastligt in onze Here Jezus Christus. Er zal verzoening komen!

*"Een stroom van ongerechtigheden
had d' overhand op mij,
maar U verzoent ons overtreden
en maakt van schuld ons vrij." (Ps. 65:2 ber.)*

Ezechiël 17:1-15

Het prachtige toekomstperspectief weerhoudt Ezechiël er niet van om maar telkens weer de trouwbreuk van Juda aan het licht te stellen. Niet alleen tegenover de HERE heeft Juda zijn woord gebroken. De profeet krijgt de opdracht een gelijkenis te vertellen. Daarin wordt symbolisch de trouwbreuk van koning Sedekia voorgesteld. De koning van Juda en de zijnen hebben hun verbond met Babel gebroken door politieke alliantie met Egypte. Je kunt een verbond niet straffeloos schenden. God straft trouwbreuk.

Ezechiël 17:16-24

Koning Sedekia zal de straf op zijn eed- en trouwbreuk niet ontlopen. Hij zal buiten zijn eigen land, in ballingschap, sterven. Ezechiël mag profeteren van een nieuwe toekomst van Davids koningshuis. De Here zélf zal een jonge loot van de oude stam nemen. Hij zal de Messias, de grote zoon van David, verwekken. 'Vogels van diverse pluimage' zullen tot de Messias komen en bij Hem schuilen. Dit is de belofte dat ook de heidenen tot het geloof in de Christus gebracht zullen worden.

Ezechiël 18:1-18

'De vaders hebben onrijpe druiven gegeten en de tanden der kinderen zijn slee geworden'.
Het is niet juist alle schuld op rekening van 'de vaders' te schuiven, Natuurlijk, er is een solidariteit van geslachten. Maar ieder blijft *zelf* verantwoordelijk! De man, 'de ziel', die zondigt, die zal sterven. Een zoon zal niet mede de ongerechtigheid van zijn vader dragen.

Ezechiël 18:19-32

Daarom is het verkeerd om te zeggen: 'De weg van de HERE is niet recht' (vs. 25). Het is juist zo, dat de wegen van het 'huis Israëls' niet recht zijn. Niet alleen om de zonden van de vaders, maar ook om de ongerechtigheid van de kinderen nadert het oordeel. Daarom roept de profeet opnieuw op: 'Bekeert u, en leeft!' Maar wil het huis Israëls zich bekeren?

Ezechiël 19

Een klaaglied over de Judese koningen Joahaz, Jojachin en Zedekia. Het zijn drie broers die voorafgaand aan de Babylonische ballingschap over het Joodse volk hebben geregeerd. Ze worden hier vorsten van Israël genoemd. Israël (= vorst van God) is de erenaam die Jakob kreeg, toen hij bij Pniël tegen God en mensen had gestreden en door het geloof overwon. Deze vorsten zijn echter goddeloze lieden. Ze strijden ... tegen weduwen en voeren Gods volk naar de ondergang. De profeet treft een uiterst gevoelige snaar door in dit lied een tegenstelling te maken tussen de voortreffelijkheid van koningin-moeder Hamoetal (de fiere leeuwin) en het goddeloze optreden van haar drie zoons (de leeuwen). Hamoetal was de vrouw van de gelovige koning Josia. Zegt het hun niets dat zij het levenswerk van hun gelovige moeder (en vader) moedwillig kapot maken? Op welk spoor bevind jij je?

Ezechiël 20:1-17

De les van de geschiedenis (1) De profeet wordt geraadpleegd door oudsten uit Israël. Judese voorgangers vragen hoe zij aan de dreigende straf van God kunnen ontkomen. Het antwoord van God, via de profeet, is dat de HERE door hen niet geraadpleegd wil worden. Laten ze maar letten op de geschiedenis van Gods volk! Die historie laat namelijk zien, dat God tevergeefs zijn ontfermende armen uitstrekte naar een ongevolg en goddeloos volk!

Ezechiël 20:18-31

De les van de geschiedenis (2) God wil zich niet laten raadplegen door de oudsten die zich tot de profeet wenden. Tot op de huidige dag gaan ze immers door met het doen van goddeloze praktijken (vs 29-31a). In het Nieuwe Testament (Handelingen 7) zien we dat Stefanus op soortgelijke wijze te werk gaat als hij zich verweert tegen de Joodse leidslieden. Ook Stefanus laat de geschiedenis spreken: De HERE wordt steeds afgewezen. Op zo'n prediking is maar één antwoord mogelijk, namelijk verootmoediging voor de HERE en erkennen: wij en onze vaders hebben gezondigd!

Ezechiël 20:32-44

Vanwege alle goddeloosheid zal God zijn volk verstrooien onder de volkeren. Maar God verbindt daaraan in zijn genadige goedheid een groots perspectief: Hij zal hen daar onder zijn herdersstaf door doen gaan. Omwille van de komende Christus zal God daar tot hun hart spreken: een deel zal zich verharden in ongelooft, maar een ander deel zal door Gods Geest zich gewillig laten verzamelen onder de staf van Christus. Een prachtig vergezicht op de nieuwtestamentische kerk, die God onder het Hoofd Christus uit alle volkeren bijeenbrengt. Ja, het ziet uit op de jongste dag, wanneer al Gods beloften ten volle vervuld zullen worden: en het zal worden: één Herder, één kudde.

Ezechiël 21 :1-22

In dit hoofdstuk wordt voorzeggd dat de voltrekking van Gods oordeel aan Juda onafwendbaar is: zowel de goeden als de slechten zullen door de Chaldeeën gedood worden. Dit wil niet zeggen, dat er geen verschil is tussen de dood van de rechtvaardige en die van de goddeloze. Maar het zegt wel, dat de Chaldeeën dan niets en niemand zullen ontzien. Ezechiël moet (vers 14) in de handen klappen als symbool dat de Chaldeeën elkaar zullen ophitsen om volledig met de Judeeërs af te rekenen. Aangrijpend is te lezen, dat de HERE ook zelf in de handen zal klappen (vers 17) om de Chaldeeën tegen Juda op te hitsen: Gods toorn is niet meer te keren tegen zijn volk, dat Hem zo vaak in ongeloof heeft versmaad. Aan Gods geduld komt bij volharding in zonde en ongeloof een keer een eind. Met te meer klem klinkt die boodschap ook door in het Nieuwe Testament: "Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God!" (Hebreeën 10,31)

Ezechiël 21:23-37

De Joden weten zich beschermd door hun nieuwe bondgenoten, nadat zij (meinedig!) het (opgelegde) verbond met Babel hebben verbroken. Maar God heeft tot de ondergang van Jeruzalem besloten. De meened neemt Hij hoog op! De hoofdstad Rabba van de Ammonieten zal hetzelfde lot als Jeruzalem ondergaan, al voltrekt zich de verwoesting van Jeruzalem eerst. De Ammonieten hebben zich ook aan meened schuldig gemaakt. Daarnaast hebben zij Gods volk, Gods oogappel, gesmaad. De verzen 25-27 zijn heel bijzonder: God zal verhoen die nederig is (= koning Jojachin) en vernederen die hoog is (= koning Zedekia). De naar Babel weggevoerde koning Jojachin zal eten van de tafel van de koning van Babel (Jeremia 52, 31-34). De 'evangelische' ommekeer die hoort bij het rijk van Christus. Ezechiël profeteert hier van de grote Zoon van David, de Messias, die alle heerschappij zal ontvangen op basis van recht. Gods trouw blijft, zelfs in zulke door de zonde vastgelopen situaties, waarin alles spreekt van Gods toorn! Houdt daarom altijd moed in voor- en tegenspoed!

Ezechiël 22:1-16

"Hij is eraan verknocht, meer dan aan welke stad van Jakob ook." Dit zijn woorden uit een nieuwe berijming van Psalm 87, uit 'Psalmen voor nu'. Waarschijnlijk kent u déze berijming beter: "De HEER, die Zich in Sions heil verblijdt, bemint haar meer dan één van Jakobs steden."

Een mooie Psalm. God hield van Jeruzalem. Hij houdt van de gemeente.

Maar door Ezechiël zegt God heel iets anders: "Ik schud mijn vuist tegen je, Jeruzalem." (Zie vers 13.) Hoe kan dat nu?

En toch: bent u nooit heel erg boos op iemand van wie u heel veel houdt? Vast wel. Waarom? Omdat je het weer goed wilt krijgen. Nu, zo is het met God ook.

Ezechiël 22:17-31

Een land waarop de regen geen vat heeft, waarin de regen niet doordringt als het stormt. (Zie vers 24.) Met zo'n akker begin je niets. Dat het niet goed gaat, ligt niet aan de omstandigheden. Het komt door de grond.

Met zulke grond vergelijkt God Israël. De omstandigheden waren prima en toch ging alles heel erg fout. Zelfs mensen die de toon aan moesten geven, deden dat verkeerd. De profeet Ezechiël noemt de koningen (vers 25), de priesters (vers 26), andere leiders (vers 27), de profeten (vers 28) en de landadel (vers 29). Maar vergis je niet, want je krijgt heel vaak de leiders die je verdient.

Ik moest denken aan Jezus' gelijkenis van de Zaaier. Het zaad was uitstekend, maar heel veel grond niet. Het zaad is ook vandaag prima. Veel andere christenen zijn er jaloers op. Hoe staat het met de grond?

Ezechiël 23:1-27

Kent u dat lied van Ria Borkent over het nieuwe Jeruzalem? Getoonzet op de mooie melodie van Willem Vogel is het echt ontroerend: "Als een bruid op haar mooiste ..." (Negentig Gezangen Lied 42.)

De vergelijking van de gemeente met een bruid is bekend en geliefd. In het huwelijksformulier komen we hetzelfde tegen, maar dan omgekeerd. "Zoals de gemeente Christus liefheeft ..."

Maar nu de vergelijking tussen de kerk en een prostituée: is dat niet iets voor het Oude Testament? We kennen het beeld via Hosea, die profeet die van God met een hoer moest trouwen. We komen het nu bij Ezechiël opnieuw tegen. Deze keer gaat het om twee hoeren. De eerste heet Ohola. Dat betekent: 'haar eigen tent'. Ohola is een symbool voor het Tienstammenrijk, en dat rijk kiest heel eigenzinnig haar eigen plaatsen voor de eredienst.

De tweede heet Oholiba, dat wil zeggen: 'mijn tent is in haar'. Oholiba duidt Juda aan. De Judeeërs kwamen bij elkaar op de plaats die God verkoos. Toch bleek dat niet de garantie voor een goede afloop te zijn.

Maar nogmaals: is dit niet heel erg Oudtestamentisch? Een vraag: 'zou God zich vandaag nooit grandioos verraden voelen door een gemeente, een kerk? En zou dat ook onze kerk kunnen zijn?'

Ezechiël 23:28-49

Heel afschuwelijk, een god die zijn eigen mensen in stukken laat hakken. (Zie vers 47.) Is dit God wel?

Als je je eigen boosheid tot die ander door wilt laten dringen, zul je ook zijn of haar eigen taal moeten spreken. Anders denkt hij of zij nog, dat je het niet meent.

Hoe maak je een volk dat er geen been in ziet om kinderen te offeren duidelijk, dat je dit niet neemt?

Het gaat niet om de manier waarop, maar om het feit dat. Als je een hechte relatie met God hebt, ontdek je vanzelf hoe de Here vandaag zijn boosheid uit.

Ezechiël 24

Er kan een moment zijn, dat God je helemaal voor zich opeist. Dat hoeft niet altijd. Het kan ook zijn, dat je een deel van je tijd besteedt aan het werk waarmee je je geld verdient, een ander deel aan de kerk en aan het evangelie en weer een ander deel aan je relaties en aan ontspanning. Maar soms worden mensen helemaal opgeëist. Hij is niet voor niets op 55-jarige leeftijd gestorven. De situatie van de kerk op dat moment bracht dit gewoon met zich mee.

Voor Ezechiël geldt hetzelfde. Niet iedere profeet heeft van God een rouwverbod gekregen bij het overlijden van zijn vrouw. Ezechiël is zelfs de enige, van wie dit in de bijbel staat. Maar de situatie was eraan.

De ballingen in Babel, onder wie Ezechiël profeet was, gingen er zonder meer vanuit dat ze binnenkort wel weer zouden terugkeren naar Juda. Jeruzalem zou niet vallen. Dat kon niet. Jeruzalem was de stad van God!

Deze mensen hadden een bord voor de kop. Dan is er heel wat nodig om ze wakker te maken.

De vrouw van Ezechiël sterft en hij rouwt er niet eens om. Dan is er maar één mogelijkheid: hij heeft haar zelf vermoord of laten vermoorden. Als Jeruzalem valt, dan is het eigenlijk zo, dat de Judeeërs hun eigen stad hebben vernield.

Ezechiël 25

Je kunt als kerklid naar twee kanten doorslaan: óf je verdedigt je eigen kerk door dik en dun óf je kraakt die kerk helemaal af. Het verbaast je vast niet, dat God geen van beide doet.

Jeruzalem is gevallen. De stad en de tempel zijn vernield. Een ooggetuige is het de profeet Ezechiël in Babel komen vertellen. (Zie 33:21. Vergelijk 24:25, 26.)

Het was hun eigen schuld. God heeft hen zo gewaarschuwd. De buurvolken hebben er leedvermaak om. 'Ha, net goed!' Maar schaat God zich nu achter die buurvolken?

Nee, God is kwaad op hen en Hij komt op voor Juda. Want waarom was God ook nog maar weer boos op Jeruzalem? Omdat Hij het in orde wilden hebben. Als je echt van iemand houdt, dan blijft je liefde, ook al ben je wel eens boos. Die boosheid staat in dienst van je relatie.

Ezechiël 26

Als een docent die hoog aangeschreven staat tijdens een hoorcollege het christelijk geloof afkraakt, schrik je. Als de baas van je bedrijf hetzelfde doet, schrik je ook. Naarmate de niet-gelovige meer macht heeft, voel je jezelf onzekerder worden.

Tyrus was in de tijd van Ezechiël een machtige stadstaat op een eiland vlak vóór de Syrofenicische kust. Machtig vooral door de handel. Eén stad maar en toch: de Assyriërs en zelfs de Babyloniërs kregen het niet klein. Tyrus was ook het centrum van de dienst aan de vruchtbaarheidsgodin Asjera. De goddeloze koningin Izebel kwam er vandaan.

En toch gaat Tyrus eraan. God is altijd nog de sterkste!

Wee dus maar niet bang en blijf vooral jezelf.

Ezechiël 27:1-25a

In de tijd van Ezechiël was Tyrus beroemd. Uit allerlei landen deden handelaars Tyrus aan. Je kunt het vergelijken met New York.

Op zich is daar niks mis mee. Je kunt zonde doen met veel, maar ook met heel weinig bezit.

Maar het einde van vers 3 is veelzeggend: "Tyrus, jij roemde je eigen schoonheid, je dacht: Ik ben volmaakt." God kent iedereen.

Ezechiël 27:25b-28:10

Je sterke kant is meteen ook je zwakke kant. Het is wel duidelijk, waarom. Op het terrein waar je sterk bent, bevind je je regelmatig aan de grenzen van je kunnen. Daar loop je dus tegelijk grote risico's. Dat maakt je meteen zwak. Het is prachtig om jezelf te ontwikkelen en om nieuwe ontdekkingen te doen, maar je blijft een mens.

De kracht van Tyrus was de zeevaart en dan ook nog op het wijde water. Dat durfde geen enkele andere zeevarende mogendheid uit die tijd aan. Hun schepen waren kustvaarders. Maar Tyrus was hen in scheepsbouw ver vooruit. Toch kan het ook dan mis gaan en hoeveel indruk maakt dat dan niet!

God heeft de mens bijna goddelijk gemaakt. (Zie Psalm 8.) Wees er blij mee. Geniet ervan. Maar vergeet ook dat woord *bijna* niet.

Ezechiël 28:11- 26

Het lijkt wel alsof de zondeval zich in de geschiedenis van Tyrus herhaalt.

Maar zo gek is dat nog niet. De val van Adam en Eva is niet een waar gebeurd verhaal dat veilig is opgeborgen in een ver en voor ons onschuldig verleden. Met dat doel staat Genesis 3 niet in de bijbel. Het vallen in zonde komt nog dagelijks voor!

Het kan zo goed beginnen. Je start een prima studie en je wordt lid van een christelijke studentenvereniging. Je begint aan een baan met perspectief en tegelijk ben je actief lid van je kerk. Maar na verloop van tijd komt de klad erin. Het gaat echt helemaal fout met je.

Hoe is dat mogelijk? Ja, waarom ging het met Adam en Eva verkeerd?

'Waarom heeft God dat niet tegengehouden?', zeggen wij dan. Je kunt je ook – en dat is beter – afvragen, wat die eerste mensen mankeerde. Het houdt in elk geval een waarschuwing in: volhouden kost ook energie!

Ezechiël 29

Vreemd: koning Nebukadnessar heeft bij de aanval op Tyrus het uiterste van zijn leger geveerd. Maar de koning en zijn leger zijn niet beloond voor deze zware strijd. Waarschijnlijk kreeg hij Tyrus niet echt op de knieën. Voor God is dit de reden voor een tegemoetkoming. Als compensatie geeft Hij aan koning Nebukadnessar Egypte. De koning van Babel wordt voor zijn inspanning beloond door de God van Israël. Waar slaat dit in vredesnaam op?

Maar als Nebukadnessar nu een opdracht voor God uitvoert? En dat doet hij! God wilde Tyrus straffen voor zijn hoogmoed en Egypte, omdat zijn volk Israël daar niet op vertrouwen kon.

Zo kan het voorkomen, dat iemand die niet in God gelooft toch iets voor Hem doet en dat God er dan ook nog eens goed op let, dat hij zijn loon krijgt. Zo eerlijk is God.

Ezechiël 30

De Judese ballingen in Babel geloven het niet, dat Jeruzalem vallen zal. Niet alleen omdat het de stad van God is, maar vooral ook omdat Juda in Egypte een sterke bondgenoot heeft. Egypte heeft hen opgezet tegen Babel. 'Egypte zal en kan', zo geloven ze, 'Jeruzalem voldoende tot steun zijn.

Om dat geloof te doorbreken drukt God zich d.m.v. Ezechiël heel plastisch uit. Hij vergelijkt Egypte en Babel met twee sterke mannen, ieder met een zwaard in de hand. De armen van de koning van Babel zal God sterk maken. Maar de armen van de koning van Egypte zal Hij beide breken.

Je geloof in God kan ook worden geblokkeerd door een sterk vertrouwen op een mens.

Ezechiël 31

Heb jij dat wel eens meegemaakt, zo'n reusachtige kastanjeboom die neergehaald wordt?

Onder aan de stam zijn mannen bezig met een kettingzaag. Even verderop staan mannen met stevige touwen in hun handen. De stam is bijna doormidden, de mannen trekken en dan gebeurt het: de oude reus valt met een dreun op de grond. Een gejuich stijgt op. Het is ook niet niks om zo'n oeroude boom de baas te worden. Maar zelfs die boom is eindig.

In de tijd van Ezechiël en daarna werd een machtige koning vaak door een woudreus aangeduid. Denk aan de geweldige boom, die Daniël ooit zag in een droom. Koningen hadden in die tijd ook heel veel macht. De democratie had haar intrede nog niet gedaan. Ook de farao van Egypte was in de tijd van Ezechiël zo'n ontzagwekkende persoonlijkheid. Geen wonder dat God door Ezechiël, bijna twee maanden na zijn voorspelling van de val van de farao, nog eens laat aankondigen dat de koning van Egypte vallen zal. Zoiets gelooft toch niemand?

Ezechiël 32:1-16

Alweer gaat het over de ondergang van Egypte. Blijkbaar is dit iets, wat goed tot de Israëlitische lezers doordringen moet. Wat wij bij herhaling te horen krijgen, is vaak heel iets anders, namelijk: de vergeving van onze zonden, de liefde van God, het eeuwige leven.

Natuurlijk is ook dat belangrijk. En toch: wat kunnen we ontzettend opzien tegen mensen!

Dat staat onze verhouding met God net zo goed in de weg.

Ezechiël 32:17-32

Wie wint? Wie houdt het 't langste vol? Wie bereikt de top?

Belangrijke vragen vandaag. Het liefste praten we over onze successen. En als je die niet te vertellen hebt, houd je je stil, heimelijk onder de indruk van wie onbetwist de sterkste is.

In de onderwereld doet het gerucht de ronde, dat nu ook Egypte daar komt.

De onderwereld: dat fenomeen kennen wij niet. Maar zo'n beeld is wel heel nuttig. Als je merkt dat je schrikt van iemand die machtig is, denk er dan ook eens aan Wie de allersterkste is.

Ezechiël 33:1-20

Het is de taak van een knecht van God om, waar nodig, te waarschuwen. Hier de profeet Ezechiël. Die taak is niet altijd gemakkelijk. Want de toehoorders zitten er vaak niet op te wachten. Bij echt gevaar, omdat mensen goddeloos gaan leven, kan men niet zwijgen. En dat mag gelden voor elke christen.

Ezechiël 33:21-33

De boodschap klinkt: de stad Jeruzalem is gevallen. De vijand heeft de stad ingenomen. Wat zeggen de mensen van Gods volk? Heel vroom: het land is van ons, door God gegeven. Maar die praat past hen niet als ze naast hun God de afgoden dienen, als men elkaar haat en om het leven brengt. Vroom praten over God, maar er niet naar leven, is dodelijk.

Ezechiël 34:1-16

Leiders van Gods volk moeten herders zijn, zorgzaam, beschermend. Maar dat doen ze nu juist niet. De schapen van Gods kudde worden geleid met harde hand en wat doen die schapen dan? Ze gaan er van door. In zulke leiders hebben ze geen vertrouwen. Slechte leiders in de kerk zijn bedacht op zichzelf. De Here God zal zijn schapen leiden en Hij zal zelf de herder zijn.

Ezechiël 34:17-31

De Here zal als de grote herder van zijn kudde voor eerlijkheid en recht zorgen. De schapen van zijn volk waren onderling in strijd gewikkeld. Dan worden de sterken sterker en de zwakken nog zwakker. Maar juist het zwakke zal de Here verzorgen. Hij zal veiligheid bieden.

Er valt de naam 'huis van David'. En zo profeteert Ezechiël over de komende koning Jezus Christus, die die herder is. Let op het steeds noemen van: mijn schapen, mijn schapen. De kerk is van Hem. Niet van mensen.

Ezechiël 35

Het gaat over het gebergte Seir. Dat is Edom. En de naam Edom staat voor Ezau en zijn nageslacht. Ezau is de tweelingbroer van Jakob. En wat was het een strijd tussen de beide broers. En dat is het nog. Toen het nageslacht van Jakob het benauwd kreeg door vijanden, heeft Edom zich aan de kant van die vijanden geschaard. Zoals Edom Gods volk te pakken heeft genomen, zo zal God Edom ten onder brengen.

Ezechiël 36:1-15

Gods volk is aan alle kanten gepakt. Het hele land heeft schade opgelopen. De bergen, de dalen, en wat eens dorpen en steden waren. Het volk Edom behoorde mee tot de plundersaars. Ezechiël mag ook het venster op de toekomst richten: de verstrooide Israëlieten zullen terugkeren naar eigen land. En het vruchtbare land zal weer zijn vruchten opbrengen. Er zullen weer veel mensen wonen. En men zal weten dat God de machtige is.

Ezechiël 36:16-38

Ezechiël wijst de oorzaak van de ballingschap aan. Het volk werd verstrooid omdat het in zonden leefde. Het heeft het land vuil gemaakt door zijn stijl van leven en werken. Er was onderlinge harde strijd. Men diende andere goden. Dat tast de naam van God aan. De wereld die toekeek zei: dat is nou het volk van de Here, maar toch gaan ze weg uit hun land. Die God laat het maar goed zitten. De heilige naam van God is daarmee aangetast. En toch laat God het niet zitten. Hij zal het laten zien. Hij laat zijn kinderen uit alle landen terugkeren. En dan is er meer dan veilig wonen in een fijn land. God doet meer. Hij geeft zijn kinderen een nieuwe geest, een nieuw hart. Een hart niet meer van steen maar een zacht hart van vlees. Om weer voluit uit liefde te gaan leven naar Gods regels. En men zal walgen over het verkeerde van vroeger. Dat is echte bekering.

Ezechiël 37:1-14

We worden via een hemelse droom van Ezechiël verplaatst naar een dal dat vol ligt met doodsbeenderen. Kan zoiets nog tot leven komen? Immers nooit. En toch, het gaat gebeuren. Zo zal het gaan met de verstrooide Israëlieten. Het volk komt weer tot leven. De Here brengt de geest in hen. Een dode komt weer tot leven. Hij alleen is daartoe in staat.

Ezechiël 37:15-28

Het boek Ezechiël is vol met 'plaatjes'. Om iets duidelijk te maken. Hier gaat het over twee stukken hout. Die moeten uitbeelden hoe het vroeger was toen Israël een verscheurd land was, met het tienstammenrijk en het tweestammenrijk. De twee stukken hout worden samen gebonden. Om aan te geven dat die verdeeldheid straks voorbij is. Verdeeldheid onder zijn kinderen vindt de Here een gruwel. Hier gaat het om de tijd na de ballingschap. Er is ook weer sprake van één koning. En weer wordt gesproken over die koning als mijn knecht David. Hij is de ene herder. Er wordt verder gesproken over een verbond van vrede dat eeuwig duurt. Op deze manier wordt duidelijk dat het in Ezechiël om meer gaat dan de terugkeer van het oude volk Israël. Er wordt ons een blik gegund in het koninkrijk van Jezus Christus, zoals dat er vandaag is, waarin wij ons, als zijn schapen, veilig mogen weten.

Ezechiël 38

Een bijzondere naam komt ons tegemoet. De naam Gog. Gog staat voor een sterke aardse macht die zich stelt tegenover God en zijn volk.

Deze gaat optreden als Israël is teruggekeerd en mag leven in vrede, zonden muren en poorten. Gog wordt getekend als het gevaar dat uit het noorden komt. God zal die macht laten optrekken tegen z'n eigen volk. Maar Hij zal het ook vernietigend tegemoet treden. We horen van een aardbeving. God zal hen straffen. We mogen ook hier denken aan het eindoordeel van God dat eenmaal komt, wanneer God zijn vijanden zal straffen.

Ezechiël 39

Het gaat over de ondergang van Gog, die zo brutaal in verzet komt tegen de Here. Het land zal gereinigd worden. En we denken aan de wereld die gereinigd zal worden en die dan overgaat in een rijk van vrede. God zal recht spreken over alle volken. Er wordt bij Gog ook concreet gedacht aan de goddeloze Antiochus Epifanes, een vorst uit het noorden. Deze heeft tot in Jeruzalem toe God en zijn volk bestreden. (Zie Daniël 11, vers 40 en volgende.) De Makkabeeën komen in verzet. (Zie het apocriefe bijbelboek:1 Makkabeeën hfd. 1.) Zie voor de eindafrekening van Gog in de toekomst: Openbaring 20:8,9 en Ezechiël 38:22.

Ezechiël 40:1-27

Nou, maak de borst maar nat: hoofdstukken lang allerlei afmetingen van een nooit gebouwde tempel, waar je vaak ook nog geen touw aan vast kunt knopen. Waarom staan deze hoofdstukken nou in de bijbel? In elk geval niet om elke dag even een stukje te lezen voor een gezin met kinderen aan tafel. Dat kweekt alleen maar afkeer van de bijbel.

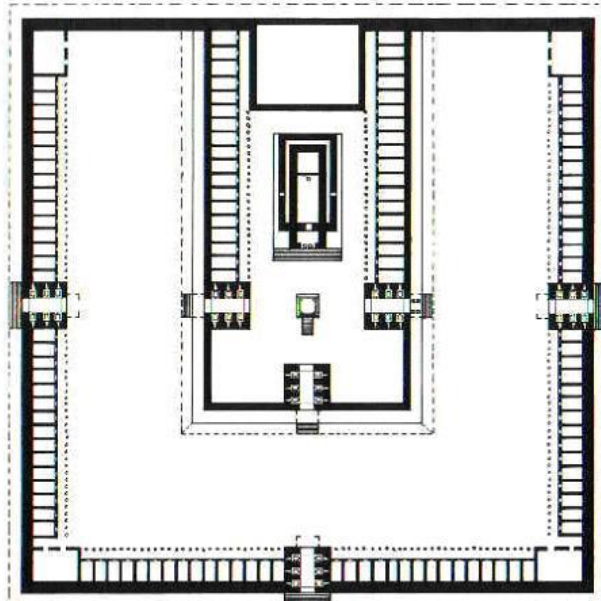
Jammer dat de bijbel geen plattegronden kent. Een schemaatje van een plattegrond is veel inzichtelijker dan een geschreven plattegrond.

Op grond van de hoofdstukken 40-48 hebben allerlei uitleggers wel zelf een plattegrond of een drie dimensionale reconstructie ontworpen. Je ziet er hier twee. Het helpt mij wel om bij het lezen een indruk te krijgen van wat er ongeveer bedoeld wordt.

Deze keer een beschrijving van de tempel aan de buitenkant. Er zijn drie toegangspoorten. Opvallend is dat het niet zomaar een opening is zoals bij de tabernakel, maar dat het complete bouwwerken zijn. De tempel krijgt hierdoor iets van een onneembaar fort. Wat zou dat zeggen?

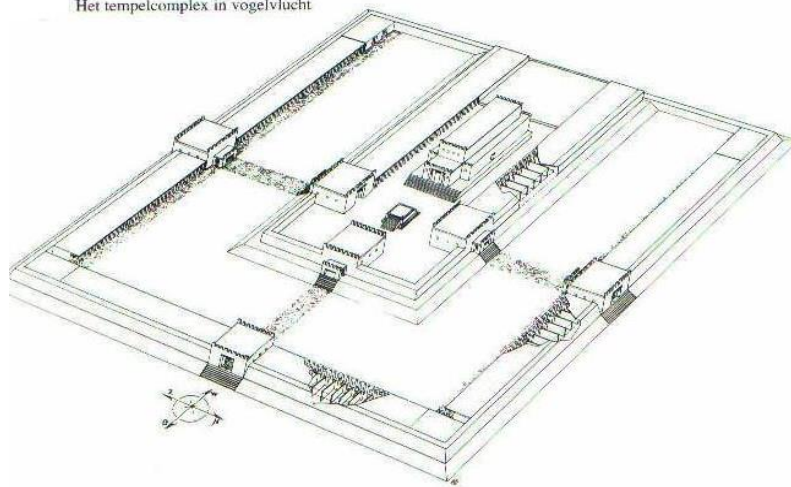
Illustraties bij het tempelvisioen

Ezechiël 40-48

Ezechiël 40:28-49

Het tempelcomplex in vogelvlucht

HET VISIOEN VAN DE NIEUWE TEMPTEL

40 : 1-44 : 3

Vandaag leidt de gids ons van het buitenplein via weer een nieuwe poort naar het binnenplein. Ook hier weer drie poorten, die er als echte stadspoorten uitzien, waardoor de eigenlijke tempel dus door een dubbeldikke muur met telkens forse poortgebouwen beschermd wordt. Je loopt niet zomaar door naar de tempel!

Let er ook op dat je steeds hoger komt. In de buitenste poort moet je 7 treden klimmen, in de binnenste poort 8 treden. En voor je de tempel binnenkomt nog eens 10 treden. 25 in totaal. De tempel is symbool van de hemel als woonplaats van God; daarom klim je op tot je God ontmoet in zijn heiligdom. Hoe dicht je bij God komt, des te hoger stijgt je op!

Mooie gedachte als je naar de kerk gaat en lofliederen aanheft: je klimt op tot de Allerhoogste.

Ezechiël 41

Nu zijn we bij de echte tempel. Was het de bedoeling van dit visioen om de tempel die door Nebukadnezar verwoest was, op deze manier weer op te bouwen?

Ezechiël 43:11 zegt dat de maten worden gegeven om nagebouwd te worden. Maar Nehemia en Ezra hebben het zo niet begrepen. Ik neem aan dat ze de beschrijving van dit visioen van Ezechiël gekend hebben. Toch hebben ze niet deze afmetingen gebruikt voor de nieuwe tempel die zij na de ballingschap gingen bouwen.

Verderop gaat Ezechiël ook het heilige land verder indelen voor de 12 stammen. Dit gebeurt zo schematisch en met zo weinig oog voor de werkelijke geografie van het land, dat je de indruk krijgt dat dit visioen niet bedoeld is als handleiding voor echte landverdeling. Zou ook de tempel met zijn afmetingen alleen symbolisch bedoeld zijn?

Volgens anderen echter wachten deze instructies uit Ezechiël 40-44 nog steeds op de tijd dat ze letterlijk worden uitgevoerd. Dat lijkt me vreemd: na het offer van Christus zie ik geen plaats meer voor een letterlijke offerdienst.

Hoe dan ook, ik hou het erop dat dit visioen in elk geval een bemoediging is: de HERE heeft in Ezechiël 8-10 ook in een visioen laten zien dat Hij weg ging uit de tempel van Salomo. Gevolg van deze leegstand was de verwoesting vlak daarna.

Maar houd ook tijdens de ballingschap moed: Hij wil straks opnieuw te midden van zijn mensen komen wonen.

Het paradijs keert terug: vandaar die palmbomen en engelfiguren in de versiering van de tempel.

Opvallend is dat er in deze nieuwe tempel veel minder goud blinkt dan in die van Salomo. Om alle aandacht op de aanwezigheid van de HERE zelf te richten?

Ezechiël 42

Als je bij een patiënt op de Intense Care op bezoek gaat, moet je vaak eerst je handen wassen, een mondkapje voordoelen, een schort aantrekken en sloffen om je schoenen. Je zou anders van straat allerlei bacteriën kunnen meenemen naar deze afdeling. En niet voor niets ligt de patiënt op Intensive Care. Vandaar die sluis, met alle voorzorgsmaatregelen.

Nu wil ik God niet vergelijken met een ernstig zieke patiënt. Wel kun je het voorbeeld gebruiken om duidelijk te maken dat Gods heiligheid op geen enkele manier door ons straatvuil aangetast mag worden. De vorige tempel was verwoest omdat mensen er in en uit liepen alsof het hun eigen huis was. Maar God is heilig. Alleen via heilige priesters die het onderscheid tussen heilig en niet-heilig kennen, is Hij toegankelijk. Christus is onze heilige priester door wie wij priesters mogen worden. We mogen binnen komen als we ons eerst aankleden met Christus.

Ezechiël 43

God komt terug, en wil weer wonen in ons midden. Probeer de indrukwekkende beelden van zijn macht en majesteit in de eerste verzen van dit hoofdstuk eens op je in te laten werken. Denk je in dat je erbij stond. Wat gaat er door je heen?

Nog indrukwekkender zullen de Here God met Jezus Christus in al hun heerlijkheid in ons midden komen tronen op een nieuwe aarde.

De tempel staat helemaal vrij, niet meer zoals eerst tegen het paleis van Salomo aangebouwd. Die weelde bleek niet te dragen, en leidde tot ontheiliging van de heilige woning van God. Vandaar een vrijstaande woning voor God. Maar vanuit deze woning van God, vanuit de ontmoeting met Hem wordt het omliggende gebied ook zeer heilig. Hoe straalt de hoge heiligheid van God door in uw dagelijkse leven?

Ezechiël 44:1-16

De buitenste Oosterpoort mag nooit meer gebruikt worden. De Here is erdoor binnengekomen, en nu blijft Hij dicht. Ook weer een blijk van de grote heiligheid van de HERE. Hij heeft de deur achter zich dichtgetrokken, omdat Hij nooit weer weg wil gaan.

Wie mag binnenkomen en wie niet? Wie onbesneden is van hart en lichaam mag niet naar binnen. De GrootNieuws vertaling zegt het mooi: "wie onbesneden is, wie Mij niet met hart en ziel is toegedaan..." (vers 9). Heb je je hart laten besnijden, ben je opnieuw geboren en heb je je hart aan Hem verloren, dan ben je van harte welkom. Maar anders niet!

Ezechiël 44:17-31

In de tweede helft van dit hoofdstuk geeft de Here allerlei regels voor het gedrag en het werk van de priesters die dienstdoen in de tempel. Een kernzin is vers 23: de priesters hebben de taak mijn volk het verschil te leren tussen heilig en niet-heilig, tussen rein en onrein.

Deze regel geldt ook voor christenen nog steeds: "wees heilig want Ik ben heilig, zegt de Here", 1 Petrus 1:16. En vergeet niet: wanneer je een ander iets wilt leren, zul je eerst zelf het goede voorbeeld moeten geven.

Een verrassend mooie zin is vers 28. In GrootNieuws staat het er zo: "De priesters hebben geen recht op eigen grond. Hun voorrecht is het Mij te dienen." In de gangbare vertaling staat het er wat kernachtiger: "Een bezitting in Israël mag je de priesters niet geven: Ik ben hun bezitting." Mooi om eens over door te denken. De Here zelf als je erfdeel, je kostbaarste bezit. Psalm 16:6.

Ezechiël 45

Dit hoofdstuk regelt de onderlinge verhoudingen van de vorst en het volk. De vorst mag niet meer heersen over het volk. Hij lijkt al met al meer op een soort priester dan op een koning, in zijn zorg voor de offers. Niet hij zelf staat in het middelpunt maar centraal in het gebied dat hem toebedeeld wordt ligt de tempel van de HERE met daarom heen het gebied van priesters en levieten en de strook bestemd voor de hoofdstad.

Ezechiël 46

Ook dit hoofdstuk regelt vooral de taak van de vorst, zijn positie in het heiligdom. Op de sabbat mag de binnenste Oosterpoort geopend worden, maar de vorst moet op de drempel blijven staan, hij mag niet helemaal naar binnen op het binnenplein. Dat is alleen voor de priesters weggelegd.

In vers 9 wordt de verkeerscirculatie enigszins geregeld voor de grote feesten, wanneer het een drukte van belang wordt in de tempel. Kom je via de Zuiderpoort het buitenplein op, dan loop je rechtdoor en ga je er via de Noorderpoort weer uit, en andersom. Is dit om onnodig gedrang te voorkomen? (Maar waarom dan niet de regel dat iedereen de zelfde kant uitloopt?) In elk geval moet de vorst zich ook aan deze verkeersregel onderwerpen.

Ezechiël 47

Dit is de climax van het visioen van de nieuwe tempel. Vanuit de nieuwe woonplaats van God onder zijn mensen wordt het omliggende land gezegend. Net als in het paradijs ontspringt bij de troon van God de levensrivier. Hij sijpelt onder de drempel door, uit de Oosterpoort, en gaat richting oosten, in de richting van de Dode Zee. Het begint heel klein maar de stroom wordt steeds dieper. En als de profeet dan terugkijkt, ziet hij dat de oever overal begroeid is met prachtige bomen. Het is water van leven. Overal vis. Zelfs in de Dode Zee keert het leven terug. Openbaring 21 werkt dit beeld verder uit voor de nieuwe aarde.

In dit gezegende land krijgen alle stammen van Israël de ruimte. Jozef krijgt twee stroken, omdat al vanouds zijn zonen Efraïm en Manasse afzonderlijke stammen vormen. En vanzelfsprekend geven zij dan ook ruimte aan vreemdelingen en asielzoekers die bij hen willen wonen, rond de tempel van de Here.

Ezechiël 48:1-14

Nu volgt een heel schematische indeling van het land onder de stammen, elke stam krijgt een strook die in het Westen aan de Middellandse Zee grenst en in het Oosten aan de Jordaan. Het doet me denken aan de indeling van landen in Afrika, die met hun rechte strepen geen rekening houden met natuurlijke grenzen, maar die op de tekentafel zijn geboren. Met dit verschil: deze indeling is niet bedoeld, dacht ik, om echt uitgevoerd te worden maar heeft een symbolische betekenis: eerlijke verdeling en ruimte voor iedereen.

Wat in hoofdstuk 45 al geregeld was voor het gebied rond de tempel, wordt nog eens herhaald en uitgewerkt. De tempel ligt niet alleen centraal in het gebied van de vorst maar ook in heel Israël.

Ezechiël 48:15-34

We werken vanuit het noorden zuidwaarts. Na de eerste 7 stammen zijn we nu aangekomen bij het gebied rond de tempel. De precieze positie van de stad wordt uitgetekend. Daarna komen de overige 5 stammen aan de beurt.

De stad is voor alle stammen het middelpunt, en staat open naar alle richtingen. Elke stam is welkom. Het nieuwe Jeruzalem (in Openbaring 21:12-14) heeft ook 12 poorten die met de namen van de stammen van Israël gesierd zijn, terwijl de muren rusten op 12 fundamenten: de apostelen van Christus! Het hoogtepunt is het laatste zinnetje: de naam Jeruzalem wordt niet genoemd, maar: de Here woont hier!

Daar gaat het om. Daar gaat het heen: een plek voor Israël en de volken met God en Christus als stralend middelpunt.

Daniël 1

Als we de naam van Nebukadnessar, de koning van Babel horen, denken we meteen aan de verwoesting van Jeruzalem. Maar al een tijd eerder was hij voor de muren van deze stad verschenen om het opstandige Juda een lesje te leren. Bij die gelegenheid paste Nebukadnessar een bekende tactiek toe in de hoop nieuwe opstanden te voorkomen: de deportatie van leidinggevende mensen. Bij die gelegenheid waren ook de jonge Daniël en z'n drie vrienden in Babel terecht gekomen.

Om deze jonge Judeeërs meer aan zich te binden gaf Nebukadnessar de opdracht hen op te leiden als hoveling. Bij die gelegenheid lieten Daniël en z'n vrienden zien dat ze wel 'in de wereld' wilden zijn (ze deden voluit mee met de opleiding) maar niet 'van de wereld' (ze bleven zich houden aan de voedselvoorschriften uit de wet van Mozes). Deze trouw aan God bleef niet zonder uitwerking: Daniël en z'n vrienden kwamen het beste voor de dag bij Nebukadnessar.

Deze geschiedenis wil ons aansporen ook in een moeitevolle situatie het gelovig-zijn zonder compromissen vol te houden, in het vertrouwen dat God vroeg (zoals toen) of laat (zoals meestal) voor een goede afloop zorgt.

Daniël 2:1-23

Volgens een bekend gezegde zijn dromen bedrog. Inderdaad kun je aan dromen soms geen touw vastknopen, waarom je, wakker geworden, jezelf kunt geruststellen: 'Het was maar een droom'. Maar dan nog blijken ze wel terdege ergens op te slaan. Ze reageren op wat er in je leeft, ze maken de angsten tastbaar die in je zitten, ze helpen je mee om oude pijn te verwerken. Maar het komt ook voor dat God er gebruik van maakt om jou iets duidelijk te maken.

Dat laatste overkwam Nebukadnessar: hij kreeg een droom die duidelijk iets betekende. Van z'n geleerden wilde hij toen weten hoe hij z'n droom moest uitleggen. Kennelijk vertrouwde hij ze niet, want hij vroeg hen om als bewijs van hun kundigheid eerst de inhoud van die droom te vertellen. Geschrokken reageerden zij: 'Niemand ter wereld kan dat, behalve de goden, maar die verkeren niet onder de stervelingen.' (vs.11). Een explosieve uitspraak. De pretentie van die magiërs was immers dat ze toegang hadden tot de godenwereld, maar nu bekenden ze dat ze hun pretentie niet konden waarmaken: de goden waren voor hen onbereikbaar; dus vroeg de koning het onmogelijke van hen.

En toen kwam Daniël op de proppen. Prachtig hoe afhankelijk hij zich opstelde: ook hij kon niet beschikken over God met zijn wijsheid. God was volstrekt vrij hem wel of niet die droom te onthullen. Maar op zijn verzoek wijdde God Daniël in in wat de koning bezig hield. Zo is God: als wij onze handen voor Hem openhouden, laat Hij ons nooit met lege handen staan. Natuurlijk, we kunnen Hem niks afdwingen; ook krijgen we lang niet altijd waarom we vragen. Maar Hij laat ons niet in de steek.

Daniël 2:24-49

Onderricht door God kon Daniël zowel de inhoud als de betekenis van Nebukadnessars droom vertellen. In die droom had Nebukadnessar een beeld gezien dat verbrijzeld werd door een steen, die van een berg was losgeraakt. Die droom bleek een soort film te zijn van de geschiedenis na Nebukadnessar (het hoofd). Wij zien daarin een profetie van het Medisch-Perzische rijk (de romp), het rijk van Alexander de Grote (de buik), het Romeinse rijk (de benen) en de periode daarna (de voeten). Deze wereldrijken worden opgevolgd door het koninkrijk dat Christus sticht en dat een einde maakt aan alle politieke machten in deze wereld.

Daniëls woorden maakten de koning duidelijk dat niet de goden van Babel maar de Heer van het (door hem overwonnen!) Juda de enige echte God is (vs.47). Hij heeft overzicht over de wereldgeschiedenis; sterker nog: Hij stuurt deze geschiedenis naar het door Hem beoogde doel - nog altijd.

Daniël 3:1-30

Hoe enthousiast Nebukadnessar het unieke van de God van Daniël ook had erkend (2:47), na enige tijd richtte hij toch een beeld op waarvoor hij goddelijke verering vroeg. Bij de inwijdingsceremonie waren noodgedwongen ook Daniëls vrienden aanwezig. Ze weigerden het beeld goddelijke eer te bewijzen, ook toen de koning hen met een gruwelijke doodstraf bedreigde. Wij weten dat deze geschiedenis goed is afgelopen, maar de vrienden kenden Gods bedoeling met hen niet. Toch bleven ze compromisloos trouw aan God: 'Onze God is in staat ons te redden. Maar ook al doet Hij dat niet, dan nog weigeren we dit beeld te vereren.' Ze sloten dus geen deal met God, zoals christenen soms proberen te doen: 'Als wij weigeren U ongehoorzaam te zijn, dan moet U ons tegen onze vijand beschermen. Voor wat hoort wat.' Nee, ze wijdde zich onvoorwaardelijk toe aan God en lieten de afloop aan Hem over. Toch kun je zeggen: ze vertrouwden erop dat God het goed zou laten aflopen; Gods zorg gaat immers door ook al heb je je leven verloren. Christus zei later: 'Wie zijn leven verliest omwille van mij, die zal het behouden' (Mat.10:39). Dat is nog altijd van toepassing.

Overigens maakte God door de indrukwekkende uitredding van de drie vrienden meteen iets belangrijks duidelijk aan de aanwezige heidenen. Die waren ervan overtuigd: 'Dat Juda door Babel is overwonnen, had bewezen dat Juda's God de mindere is van onze goden.' Die redding bewees dat Juda's God bepaald niet onmachtig was. Dat kan ons ook nu moed geven: onze God is superieur aan alles en iedereen, ook al laat Hij ogenschijnlijk niks van zich merken.

Daniël 3:31-4:15

Weer werd koning Nebukadnessar geplaagd door een onbegrijpelijke droom. Hij voelde aan dat die droom voor hem weinig goeds voorspelde. Misschien was dat ook de reden waarom z'n geleerden zich niet aan een uitleg waagden (4:4). Opmerkelijk is hoe breedsprakig dit hoofdstuk is, vooral aan het begin (3:31-33); opvallend is ook dat Nebukadnessar zelf uitvoerig aan het woord is. Kennelijk wordt hier geciteerd uit een officieel document, waarin de koning zelf z'n verhaal gedictieerd heeft. Wat hem is overkomen heeft hem blijkbaar aangegrepen.

Overigens blijkt uit dit gedeelte hoe moeilijk het voor Nebukadnessar was los te komen van z'n geloof in vele goden. Wel erkende hij in 4:47 het unieke van Daniëls God, maar in 4:15 heeft hij het erover dat de geest van de heilige goden in Daniël zou wonen. Intussen is opmerkelijk dat hij dit document begint met een verwijzing naar de hoogste God; ook belijdt hij van deze God dat die voor eeuwig koning is. Tot op zekere hoogte heeft het hem bereikt hoe uitzonderlijk Daniëls God is. In zijn situatie was dat kennelijk voldoende voor God. God werkt niet volgens het stramien 'alles of niets'.

Daniël 4:16-34

Daniël schrok toen hij de droom hoorde, want door God geholpen begreep hij meteen de betekenis ervan. Was hij bang voor de reactie van Nebukadnessar op z'n slechte boodschap? Ik heb meer de indruk dat het hem aan het hart ging wat er voor de koning stond te gebeuren: hij zou afgestraft worden voor z'n trots en zeven jaar lang zich als een dier gedragen, totdat hij z'n afhankelijkheid van God zou erkennen. Deze aankondiging was geen doem, want Daniël wees de koning een uitweg: door zich humaan tegenover de zwakken te gedragen zou hij z'n straf kunnen ontlopen.

Maar kennelijk heeft Nebukadnessar hier onvoldoende mee gedaan. De trots bleef in hem groeien: geen wonder na zoveel overwinningen en zoveel bouwactiviteiten in Babel. Op een gegeven moment gaf hij daar luidkeels uiting aan, vanaf een paleisterras kijkend naar de stad beneden hem. Meteen hoorde hij een engel z'n straf uitspreken en sloeg de krankzinnigheid toe.

Pas na zeven jaar als een dier geleefd te hebben was hij zover dat hij erkende helemaal op God aangevoelen te zijn. Weer koning geworden maakte hij het verhaal van z'n hoogmoed publiek: zo dankbaar was hij. Wat zou er een getuigenis van uitgaan als dictators van nu God op deze manier de eer zouden geven! Laten wij op onze plek in elk geval de lof op God zingen.

Daniël 5

Terwijl de vijandelijke troepen al voor de stad stonden hield de nieuwe koning van Babel, Belsassar, een feestmaal. Op een gegeven moment droeg hij met een dronken kop op om de bekers uit de tempel van Jeruzalem te laten aanrukken zodat ze daaruit konden drinken: een uitdagende actie ten koste van de God van Juda. Zij hadden zijn volk overwonnen; dus kon naar hun idee die God ongestraft bespot worden. Bij die gelegenheid liet God zien dat Hij niét met zich laat spotten: een geheimzinnige hand schreef op de muur van de feestzaal Hebreeuwse woorden, die volgens de uitleg van Daniël de ondergang aankondigden van Belsassar en zijn koninkrijk. Overigens herinnerde Daniël nadrukkelijk eraan hoe Nebukadnessar door God was bestraft om z'n hoogmoed; als Belsassar hiervan had geleerd, had hij het wel nagelaten de bekers uit Gods tempel voor zijn dronkemansfeest te gebruiken.

Dit oude verhaal maakt duidelijk wat nog altijd geldt: God laat bespottung niet lopen; vroeg of laat reageert Hij. Een waarschuwing voor mensen die menen God en zijn kinderen ongestraft belachelijk te kunnen maken. Tegelijk bemoedigend voor Gods kinderen: God ziet het als ze vernederd worden en Hij doet daar wat mee, vroeg of laat.

Daniël 6

Uit jaloezie om zijn bevoorrechte positie probeerden Daniëls collega's hem uit te schakelen. Ze konden niks bedenken, totdat ze zich realiseerden dat ze Daniël wel op het gebied van z'n geloofsovertuiging konden pakken. Ze stelden daarom de koning voor af te kondigen: 'de komende dertig dagen moeten de gebeden tot de goden stilgelegd worden omdat alleen de koning verzoeken mogen worden gedaan.' De nietsvermoedende Darius voelde zich waarschijnlijk geleid, want hij zette het voorstel om in een wet. Toen bleek dat Daniël het slachtoffer zou worden van deze wet, probeerde Darius diens executie te voorkomen. Tevergeefs: gevangen door z'n eigen wet kon hij niet anders dan Daniël in de leeuwenkuil laten deponeren. Ontroerend is hoe Darius vooraf, haast bezwerend, tegen Daniël zei: 'Uw God zal u redden' (vs.17). Na een slapeloze nacht zocht hij de kuil op met de angstige vraag: 'Heeft uw God u kunnen redden?' Daniël bleek springlevend.

Wat een stimulerend verhaal voor christenen die om hun geloof in het nauw gebracht worden: ze kunnen zich optrekken aan Daniël die trouw bleef aan God tegen alle verdrukking in; ze kunnen vertrouwen hebben in God die zijn zorg niet laat doorkruisen door wat voor angstaanjagends ook.

Daniël 7

Met dit hoofdstuk begint het tweede deel van het boek Daniël. Daarin staan visioenen waarin God allereerst, soms heel gedetailleerd, aankondigt wat er gaat gebeuren na de dood van Alexander de Grote in 323 vóór Christus. Maar zoals vaker bij visioenen wordt de blik nog verder gericht dan op de nabije toekomst: op de komst en terugkeer van Christus. Net zoals de visioenen uit het boek Openbaring hebben ook Daniëls visioenen de bedoeling te bemoedigen. De eeuwen vóór de komst van Christus hadden Gods kinderen het zwaar in Palestina. Ze werden telkens vermalen door de grootmachten die vanuit het zuiden (Egypte) of vanuit het noorden (Syrië, Babel, Perzië) optrokken. Daarom onthulde God hen, vóór alles aan, de toekomst en maakte Hij de uiteindelijke afloop bekend. Zo konden de gelovigen erop vertrouwen: dwars door alle plannen en acties van mensen heen voert God zijn plan uit en laat Hij Christus' rijk van vrede aanbreken.

In het eerste visioen zag Daniël vier angstaanjagende dieren, die symbool stonden voor vier opeenvolgende koninkrijken, waarschijnlijk net als in Daniël 2: het Babylonische rijk, het Medisch-Perzische rijk, het rijk van Alexander de Grote met z'n opvolgers en het Romeinse rijk met de machten daarna. Om z'n vervolging van Gods kinderen (vs.21) was dit laatste rijk het ergste. Maar al deze rijken werden overtroefd door 'een oude wijze', kennelijk God (vs.9), met inschakeling van zijn miljarden engelen (vs.10-12). Daarna gaf Hij het eeuwige koningschap aan 'iemand die eruitzag als een mens' (vs.13): Christus, weten wij. Kijkend naar die vier dieren raakte Daniël van de wijs, maar de uitleggende engel bemoedigde hem met de uitkomst: Gods heiligen zouden onaantastbaar zijn; zij zouden met Christus mee regeren (vs.18,27). We moeten ons dus nooit verkijken op de macht van leiders in de wereld.

Daniël 8

In een volgend visioen werd ingezoomd op het derde rijk, dat van Alexander de Grote (voorgesteld door een geitebok). Dat zou het tweede, Medisch-Perzische rijk (voorgesteld door een ram, een mannetjesschaap dus) vernietigen. Maar na Alexanders dood in 323 vóór Christus zou zijn reusachtig rijk in vier delen uiteenvallen (de vier hoorns uit vs.8). Een van die deelrijken, dat van Syrië, zou in de 1½ eeuw hierna al machtiger worden en op een gegeven moment zich uitermate vijandig opstellen tegenover God met zijn gelovigen (vs.11-14). Dat was, weten we nu, vooral in de tijd van koning Antiochus IV. In 168 vóór Christus zette hij de offerdienst in de tempel van Jeruzalem stop en verving hij die door een heidense cultus; ook vervolgde hij de joodse gelovigen die trouw aan God wilden blijven. De apocriefe boeken van de Makkabeeën vertellen o.a. over deze periode. Maar al in 164 kwam Antiochus door een ziekte aan z'n einde. Angstjagend allemaal, maar ook weer bemoedigend.

Het moet voor de gelovigen rond 168 vóór Christus heel wat geweest zijn dat ze dit visioen uit plm. 550 in hun tijd weer voor de aandacht kregen: heel hun ellende had God al van tevoren aangekondigd, maar ook de afloop: het einde van Antiochus' tirannie. Bij deze God waren ze veilig en zijn we nog altijd veilig. Christus heeft geen loze woorden gesproken toen Hij zei: 'Ik ben met jullie, tot aan de voltooiing van deze wereld' (Mat.28:20).

Daniël 9:1-19

Plm. 539 verdiepte Daniël zich in de profetieën van Jeremia, waarvan hij kennelijk een afschrift had. Daarin kwam hij tegen dat de ballingschap 70 jaren zou duren (Jer. 29:10). De eerste groep Judeeërs (onder wie Daniël met z'n vrienden) was al in 605 weggevoerd, 66 jaar daarvoor (de laatste groep was gedeporteerd na de verwoesting van Jeruzalem in 586). Het einde van de ballingschap was dus in zicht. Daniël hunkerde ernaar dat het zover zou zijn. Maar hij realiseerde zich dat z'n volksgenoten het ernaar gemaakt hadden dat God ze met ballingschap gestraft had. Daarom sprak hij een uitvoerig gebed uit waarin hij de schuld van Gods volk royaal erkende en een emotioneel beroep deed op Gods barmhartigheid.

Het bijzondere aan dit gebed is dat Daniël in de 'wij'-vorm sprak. Natuurlijk, hij was nog maar een kind toen hij werd weggevoerd; dus persoonlijk had hij zich niet schuldig gemaakt aan ontrouw aan God. Maar hij voelde zich verbonden met de schuld van z'n voorouders, in het besef dat hij net zo vatbaar voor ongehoorzaamheid was als zij. Daarom is het goed dat ook wij ons nog altijd schamen voor wat er vroeger fout is gegaan: hoe passief zijn wij (!) niet geweest toen de joden tijdens de Tweede Wereldoorlog door de nazi's werden afgevoerd; en hoeveel slaven hebben wij, Nederlanders, niet van Afrika naar Amerika verscheept. Door zo in de 'wij'-vorm te spreken voorkomen we dat we hoogmoedig op ons voorgeslacht neerkijken. Ook wij moeten leven van de vergeving. Daniël beseftte dat. Tegelijk smeekte hij God om een ommekeer te brengen in het lot van zijn volk.

Daniël 9:20-27

Daniël kreeg op een ongekende manier van God een reactie op z'n smeekgebed: de engel Gabriël verscheen aan hem om namens God een boodschap door te geven. Het blijft onzeker hoe we die boodschap moeten uitleggen. Mogelijk kunnen we het zo zeggen: de ballingschap (de eerste 7 van de 70 'weken') zou binnen afzienbare tijd (zo'n 4 jaar) voorbij zijn. Een gezalfde vorst (vs.25), Cyrus (ook wel Kores genoemd), zou de Judeeërs weer naar Kanaän laten terugkeren. Daar zou de tempel in Jeruzalem herbouwd worden evenals de stad zelf. Maar tijden daarna (62 'weken' later) zou een gezalfde worden vermoord (vs.26), met wie waarschijnlijk Christus is bedoeld. Na zijn dood zou de laatste 'week' aanbreken; daarin zou Jeruzalem verwoest worden (door de Romeinen in 70 na Christus) en zou een hele lange tijd voorbijgaan zonder offerdienst. Maar dan zou de voltooiing van alles aanbreken.

Of deze verklaring juist is of niet, intussen was de hoofdlijn Daniël vast duidelijk: z'n smeken om het einde van de ballingschap werd verhoord, want God bleef trouw aan wat Hij door Jeremia aangekondigd had. Verder zou God ondanks alle verdrietige gebeurtenissen zijn veelbelovend plan afmaken. Gods liefde en trouw geven altijd houvast.

Daniël 10

Een paar jaar nadat de joden in ballingschap van Cyrus/Kores de ruimte hadden gekregen terug te keren naar Jeruzalem om daar de tempel te herbouwen (vergelijk vs.1 met Ezra 1:1-4), zag hun situatie er zorgelijk uit (verg. Ezra 4:1-5). Dat was voor Daniël reden in de rouw te gaan en zich tot God te richten. Hem verscheen toen een engel met een indrukwekkend uiterlijk. Via zijn boodschap aan Daniël gunt God ons een kijkje achter de schermen: er is een strijd gaande tussen Gods engelen en demonische geesten. Dat wordt ons ook verteld door de apostel Paulus (Ef.6:12). Maar hier staat een opmerkelijk extra detail: aan het heidense hof van de Perzen alsook aan het hof van de Grieken was een vorst gestationeerd (vs.13,20), tegen wie deze engel en Michaël de strijd moesten voeren. Met die twee vorsten moeten wel machtige demonen bedoeld zijn, die invloed uitoefenden aan het Perzische en het Griekse hof, ongetwijfeld ten nadele van de pas teruggekeerde joodse ballingen. Zo werken demonen dus. Als we willen begrijpen wat gaande is in de wereld moeten we daarom niet alleen naar de leiders kijken maar ons ook realiseren dat in hun directe omgeving demonen in de weer zijn.

Gelukkig blijkt uit dit hoofdstuk dat ze niet ongestoord hun gang kunnen gaan. Gods engelen, tot en met iemand als Michaël, zijn alert en gaan de strijd aan. Maar die strijd was in Daniël's geval er de oorzaak van dat hij pas na 21 dagen reactie kreeg op z'n bidden. Dat maakt nog eens extra duidelijk hoe belangrijk het is te accepteren dat God altijd op zijn tijd reageert. Maar Hij reageert!

Daniël 11:1-20

De vierde Perzische koning (vers 2) is Xerxes I. Hij zette in 480 v. Chr. een leger in tegen Griekenland. In de verzen 3 en 4 gaat het over de Griekse koning Alexander de Grote. Zijn rijk was inderdaad groot, maar kortstondig. In de verzen 5 t/m 20 gaat het over Egypte (Zuiden) en Syrië (Noorden). De koning van het Zuiden van vers 5 is Ptolemeüs I Lagi. Eén van zijn legeraanvoerders, Seleucus, veroverde Babel en legt de grondslag voor het Syrische rijk, dat toen het Seleucidische rijk genoemd werd. Zoals vers 6 aangeeft, ontstaat er een relatie tussen de beide rijken. Het Noorden onder Antiochus II Teüs en het Zuiden onder Ptolemeüs II Filadelfus. Antiochus II trouwt ter bezegeling hiervan met de dochter van Ptolemeüs II. Maar zijn hele familie wordt vermoord door zijn (eerste) ex-vrouw. Een broer van deze dochter ('een spruit uit haar wortels', vs. 7), Ptolemeüs III, trekt op tegen Syrië als straf. Syrië trekt meerdere malen op tegen Egypte (vs. 9 - 13).

Ook vanuit Israël ontstaat er verzet tegen de Egyptenaren (vs. 14). De Syrische koning Antiochus III de Grote verslaat Egypte, maar krijgt vaste voet in Israël (vs. 15, 16). Dit betekent een tijd van verdeling. Hij bindt ook de strijd aan tegen de Romeinen (kustlanden) en poogt vrede met Egypte te sluiten door z'n dochter Cleopatra tot vrouw te geven aan de Egyptische koning. Hij wordt echter verslagen en moet aan de Romeinen oorlogsschatting betalen. Zijn zoon neemt die verplichting over en stelt een geldeiser aan ('afperser', vs. 20) om zijn berooide schatkist te vullen.

Het zijn 'de donkere dagen' (eeuwen) voor Christus' komst in de wereld. Bemoedigend te weten: God houdt de wereldgeschiedenis in zijn hand. Hij zorgt ervoor dat de 'volheid des tijds' aanbreekt om zijn Zoon te zenden (Gal. 4:4).

Daniël 11:21-45

Deze verzen gaan over de Syrische koning Antiochus IV Epifanes. Hij is de broer van de vermoorde koning en had geen recht op het koningschap, maar hij werd koning door list en omkoperij (vs. 20, 21). Hij is een type, een voorloper van de antichrist. Hij ging wreed tekeer in Israël en zag zichzelf als god. De vorst van het verbond (vers 22) is waarschijnlijk de hogepriester, die door hem wordt afgezet en vervangen door zijn eigen broer. De politiek staat nu aan het hoofd van de religie. Velen worden omgekocht of dienen Antiochus IV om er beter van te worden. Wie echter met de antichrist een verbond aangaat, staat straks met lege handen: God ben je kwijt en de wereld en de politiek hebben je niet meer nodig (vs. 23). Gelukkig lezen we dat het antichristelijke 'slechts voor een tijd' is (vs. 24). Het is nooit langer dan de HERE heeft bepaald.

Op de terugweg van een strijd tegen Egypte hoort Antiochus IV over een opstand in Jeruzalem. Hij gaat over tot wrede daden en ontheiligt de tempel (vs. 28). Later herhaalt hij dit (vs. 29, 30a). Een deel van Gods volk doet mee met de tijdgeest. Antiochus IV krijgt belangstelling voor die afvallers (vs. 30b - 32). Hij vervangt de tempeldienst door een altaar voor Zeus, 'de god der vestingen', de god van macht en geweld (vs. 36 - 38). Zijn ware aard blijkt nu: die is satanisch. De verstandigen (vs. 33), zij die God trouw zijn, worden vervolgd, gemarteld en gedood. Het zijn zij die het volk tot inzicht willen brengen. Geestelijke toerusting en wapenrusting zijn ook in moeilijke tijden belangrijk. Juist deze vromen moeten het ontgelden. Sommigen vallen af. Het is een proces van loutering (vs. 34, 35).

Naarmate het einde komt, wordt de scheiding tussen Gods volk en de wereld steeds duidelijker. Zichzelf tot god maken, vandaar zijn vestiging in Israël (vs. 45a), belangstelling hebben voor godsdienst en eredienst en velen verleiden tot afval van Gods Woord en waarheid - het zijn de kenmerken van de antichrist. Maar eens komt ook zijn einde (vs. 45b).

Daniël 12

Wanneer zal er een eind komen aan de verdrukking van het volk van de HERE? Een rechtstreeks antwoord krijgt Daniël niet. Geen precieze data. Maar wat Daniël gehoord en gezien heeft, moet genoeg zijn. Dat moet hij opbergen en verzegelen tot de eindtijd. Niet verbergen en geheim houden, maar goed opbergen, als een kostbaar bezit. Nu en altijd zal het volk van God hier zijn troost uit kunnen putten. Troost, want de verschrikkelijke dingen die komen gaan, zijn voorzegd, en wel door de HERE Zelf. En dan geeft de Hij verder geen jaartallen, maar maakt wel duidelijk: de tijden zijn in zijn hand. Een tijd, tijden en een halve tijd. Dan zal de HERE de macht van de verdrukker plotseling breken en Zelf de vol-einding brengen. Door alle verdrukking heen bewaart de HERE Zelf zijn volk. Daar mogen we op vertrouwen, bij alle strijd en tegenstand. De tijden, en ook wij, zijn in Gods hand. En dat geldt niet alleen van de eindtijd van het Oude Testament, ook van de eindtijd van het Nieuwe Testament. Ook op dat laatste einde heeft Daniël hier duidelijk zicht mogen krijgen, in vers 2, waar het gaat over de - opstanding uit de doden, een opstanding tot eeuwig leven, en een opstanding tot eeuwig afgrijzen.

Waar het dan om gaat, ook in de eindtijd van nu, dat is: getrouw te zijn aan de HERE, en ons te laten leiden en vertroosten door het Woord van de HERE. Zijn Woord is de waarheid. We horen het hier Christus Zelf zweren. Hij zweert bij Hem die eeuwig leeft: een tijd, tijden en een halve tijd. Gods Woord is waar. Christus regeert. Hij komt spoedig terug. En de tijd daarvan staat vast. Wij weten het jaartal niet. Maar de dagen zijn geteld: 1290 dagen en 1335 dagen. En ze zijn in Gods hand. En als de nood op het hoogste is, en het einde lijkt uit te blijven - 1290 dagen worden 1335 dagen - dan is Christus er, op de wolken, en Hij zal volkomen uitkomst geven. Daar mogen we zeker van zijn, in het geloof op Gods onfeilbaar Woord.

Hosea 1:1-2:3

Tere beeldspraak en ruige taal wisselen elkaar af, hartstochtelijk is het appel dat als in een laatste oproep het volk bereikt. En de boodschap van Hosea is zo schokkend, dat er al de eeuwen door mensen zijn geweest, die gezegd hebben: dit kan niet waar zijn, geen echte werkelijkheid. Je kunt je toch niet voorstellen dat God een man opdraagt een vrouw te trouwen van wie hij van te voren weet dat die hem ontrouw zal zijn, zo erg, dat de kinderen die geboren worden niet eens meer zijn eigen kinderen zijn. En toch zal dat de enige juiste opvatting zijn van wat we hier lezen. Hosea leeft in de nadagen van het Tienstammenrijk. Koning Jerobeam II. Noordelijk rijk. De dramatische jaren vóór de val van Samaria in 722. Tijd van welvaart. Maar ook van ontrouw. Afgoderij, afval. Toen heeft God als nooit te voren aanschouwelijk onderwijs gegeven: Hosea moet in zijn eigen leven het voorbeeld laten zien van wat het volk doet tegenover God. De namen van zijn kinderen spreken boekdelen. Jizreël: want daar heeft Jehu huisgehouden en heeft hij zijn eigen koers gekozen. Lo-Ruchama: geen barmhartigheid meer. Het einde. In de naam klinken al de donkere tonen van de ondergang, de ballingschap. Lo-Ammi: niet mijn volk. En ieder die dat jongetje heeft gekend of heeft geroepen is op directe manier geconfronteerd met deze boodschap. En dan toch eindigt dit stuk met de verkondiging van herstel. Ja toch. Dat zul je steeds weer zien in dit boek. Zo is God. Dit is het einde! Het zal nog één keer worden overtroffen: in Jezus Christus.

Hosea 2:4-25

Nu komt de 'toepassing', ruig en realistisch is de taal, schokkend de beeldspraak. Je verschiet er bij van kleur. Zo spreekt God. Recht op de man af. Hij is niet bang voor de confrontatie. Hij raakt je hart. Heel de verhouding met God wordt gevat in het kader van een huwelijk: het verbond is het huwelijk, afval is overspel, afgoden zijn minnaars, de bruid die achter hen aanloopt wordt een hoer. En iedereen wist waar de profeet Hosea over sprak. En ieder moest ook concluderen: de woede van de getergde echtgenoot is terecht. Wat moet je dan concluderen over de woede van God? En dan volgt daar ineens de taal van de liefde: ik neem haar mee de woestijn in, daar was de bruidstijd, de totale overgave en de algehele afhankelijkheid. Overweldigend zijn de woorden die dan volgen. Een nieuw verbond, de herstelde verhouding, nieuwe bruidsdagen, liefde en trouw, leven en overvloed, De namen veranderen. Niet-mijnvolk wordt: Mijn volk en Zonder-medelijden wordt Medelijden. Alsof er niets is gebeurd geeft de bedrogen echtgenoot opnieuw zijn liefde! Zo is God. Kennen we Hem? Kennen we Hem zoals Hij hier spreekt? Raakt Hij ons?

Hosea 3

En nu nog een keer, nota bene! Hosea moet die vrouw terugnemen. En de strafmaatregelen zullen ten doel hebben om haar terug te buigen naar de oude verhoudingen. Na alles nog maar weer terug gaan naar die vrouw! En werken aan herstel, alsof dat in de lijn der verwachting kan liggen. Haar man zijn. Hoe is het mogelijk! En zo moet duidelijk worden, wat God eigenlijk zelf doet ten opzichte van het volk. On-mogelijk, onvoorstelbaar! Als een mens het doet, schudt iedereen zijn hoofd. Is er wel ergens in de bijbel iets te vinden dat dit realisme evenaart? Ja, Jezus Christus, die voor de ogen van de mensen zijn lijden heeft volbracht. Maar verder? Nergens. En zo laat God merken hoe ver zijn liefde gaat. Grondeloze barmhartigheid is de term die in de gereformeerde formulieren wordt gebruikt. Liefde zonder basis in de realiteit betekent dat. Wat voor termen zouden wij eigenlijk gebruiken, als een van onze kennissen zoiets zou doen? En zo is God jegens ons. Volslagen..... vul maar in.

Hosea 4

In hoofdstuk 4 begint een nieuw deel van dit boek dat doorloopt tot en met hoofdstuk 11. Een aaneenrijging van snijdende preken, confronterende uitspraken, aangrijpende beelden. Het verwijt klinkt, dat men God niet 'kent'. En dat is uiteraard geen boekjeskennis, kennis van de feiten van de geschiedenis, de jaartallen van Gods ingrijpen. Maar het is de kennis die een man en een vrouw van elkaar hebben in het huwelijk. De vertrouwelijke omgang (ps 25). En degenen die de positie hebben om het volk de nodige kennis te geven, de priesters, hebben de meeste schuld. Zij hebben de kennis van God veracht. En nu geeft Hij ze over aan hun eigen verdwazing. Er bestaat de uitdrukking dat de zonde zich zelf straft. Dat is veel te simpel gezegd. Maar wel is het zo, dat zelfs de ergste ondergang tenslotte datgene is wat een mens zelf kiest, als Hij God verlaat. Het oordeel van God is vaak, dat Hij de keus die de mens zelf gemaakt heeft, bevestigt. Doet dan God de mens geen onrecht? Nee, beslist niet. Hij geeft de mens over aan zijn eigen wegen. En zie dán maar eens wat er van komt.

Hosea 5-6

De hele godsdienst onder leiding van de priesters is zo veruitwendigd en dus verkankerd, dat er geen terugkeer meer mogelijk is. Alleen als God zal optreden kan er iets nieuws komen. Zo ver kan eigen gekozen vroomheid dus komen! Het oordeel wordt aangekondigd. Het is totaal. De bazuin blaast alarm. God zelf is de mot en de beeneter. Alles verziekt. Dat is zijn oordeel. Ontdekkend zijn de beelden. De hele maatschappij raakt verziekt. Zo slaat God en het gaat diep. En waarom? Is het doel tenslotte de totale ondergang? Nee, het doel is bekering, herstel van een rest. Tóch voortgang van zijn plannen. En als dan de woorden van inkeer klinken, komt de scherpe reactie van God: wat moet ik dan met jullie? Gaat het dan om het onderhouden van een paar regels? Om de buitenkant? Nee: liefde wil ik en geen offers! Bekering is pas bekering als ze vanuit het hart opkomt! En tenslotte is het alleen God, die een nieuw hart kan geven. Het oude is te ziek en te verrot. Dat is schrikken voor een mens.

Hosea 7

Ruige taal, scherpe beelden, mokerslagen die maar doordreunen. Er komt geen eind aan de samenzweringen en koningsmoorden. De samenzweerders houden, net als de bakker zijn oven, het vuurtje warm. Intriges, onbetrouwbaarheid, en het zoeken van steun bij de wereldmachten. God wordt voorbijgelopen. Het volk wordt een koek waarin alle ingrediënten zijn gebakken, zonder dat er nog van een eigen stijl sprake is. Naïef als duiven vliegen ze in het vangnet. De wereldmachten zullen hun netten over hen uitspreiden en hen vangen. God gebruikt hen daar voor. En er komt géén bekering! Woorden als zweepslagen! Zo spreekt God ook. Hosea is het boek van de getergde God.

Hosea 8

Voort gaat het met de aankondigingen van het oordeel. Aanklacht na aanklacht. Beeldspraak na beeldspraak. Sarcasme over de minnegeschenken! Verwijten over het heulen met de wereldmachten, de afgoderij met de stierkalven, en de trotse bouwwerken. Secularisatie, zouden we vandaag zeggen. Je sterk maken en volhouden en doorgaan, bij alle rampen die gebeuren. Wij zullen dóórgaan! En daar staat het dan: Ik zal een vuur werpen in zijn steden. Maar wat helpt het nog dan? Dan geeft de mens tenslotte nog de schuld aan God: hoe kan Hij dít toelaten? Kan Hij niet béter voor de wereld zorgen? Enz. Wanneer brengen rampen ons tot bekering?

Hosea 9

De ballingschap wordt al uitgetekend. Er wordt gesproken over terugkeer naar Egypte. Dat zijn termen aan het oude verbondsstatuut ontleend (Deuteronomium). Dat is de meest krasse vorm van afbraak van alles wat God heeft opgebouwd met en voor zijn volk in het beloofde land. De terugkeer naar Egypte staat voor totale afbraak van de hele geschiedenis.

De profeet zal er voor worden uitgescholden, crazy verklaard. Maar hij reageert met verscherping van zijn woorden. En dan herinnert hij met een schitterend beeld aan die goede oude tijd. God vond dit volk als druiven in de woestijn. Dat is iets wat je totaal niet verwacht: druiven in de woestijn! En alles wat dit volk ontving, kreeg het van God. En toen liepen ze al naar Baal Peor (Num 25). En daarmee gaf het volk toen al zijn visitekaartje af. Eigenlijk is het altijd zo door gegaan. En nu komt de afrekening. De heel verschrikkelijke reeks eindigt met: God zal hen verwerpen.... Zijn deze woorden nog overgekomen toen in de dagen van Hosea? Hoe ver moet je 'weg' zijn om niets meer te horen? Wanneer word je helemaal doof voor deze woorden?

Hosea 10

Het was zo goed en mooi: Gods zegen (vs 1a); en de zegen van God nota bene bracht ze op de weg naar de afgoden: die kregen de dank voor wat God gaf (vs 1b). Daarvoor kan de straf niet uitblijven (vs 2), dat is vroeger al aangekondigd. En van de eigen gekozen koning is geen hulp te verwachten (vs 3), die koning wordt weggevaagd; en de afgod waar ze hun vertrouwen op gezet hebben ook. Wat heb je nu aan een stierkalf dat als overwinningstrofee in de tempel staat van de vijand. Waar treur je nu over dan? (vs 4-5) Schitterend is de taal, en indrukwekkend de beeldspraak. De koning die als een spaander is op het watervlak! Hij wordt meegesleurd in de bandjir van het geweld dat heel Samaria zal overspoelen! Let er op dat juist de beelden waarmee de profeten de algehele ondergang van Gods volk tekenen, terug komen in Openbaring! En dan hebben die beelden niet de lading van: zo groot is Gods toorn over de grote boze wereld! Maar: dat zijn de beelden van Gods toorn over zijn afvallige kerk! In scherpe bewoordingen wordt het karakter van Gods volk blootgelegd (9-15). Boos en slecht van het begin af aan. Tegen de achtergrond van deze typering krijgt Gods initiatief om juist dit volk uit te kiezen nog meer reliëf. Het is een spiegel voor ons.

Hosea 11-12

Na al de mokerslagen, komen de woorden van nodiging. De schildering van de bruidstijd. De tere klanken van het grootse begin. Ik heb Israël liefgehad toen het een kind was. Ik leerde Efraïm lopen. Ik nam het op in mijn armen. Laat de beeldspraak alstublieft tot u doordringen. Geweldige taal gebruikt Hosea. Schrill en schrijnend wordt dan het vervolg. Ze gingen weg, toch, en de vader bleef op de uitkijk staan, wachtend op de terugkeer van zijn verloren zoon. En dan komen de woorden die als het ware geprest worden uit zijn getergde hart: hoe zou ik je prijsgeven, je overleveren, zal Egypte dan toch het einde zijn, en zal alles dood lopen in Assur? En dan staat daar God, God in zijn majestueuze kracht: geen mens, God, Hij straft, Hij slaat, Hij heeft het recht aan zijn kant. De ballingschap komt waarin alles tot de grond toe wordt afgebroken, dat zal de zuivering zijn, de omkeer, de nieuwe schepping, dwars door de brand die een rest zal overlaten. Hij zuivert, Hij trekt een rest er door heen, Hij zet zijn plan door, het zal niet doodlopen in het niets, de geschiedenis wordt geen vicieuze cirkel, en er zal geen grijnzende vijand zijn die zich verheugen kan op de ondergang van wat God begonnen is op deze aarde. Let op. Dat is wat de Dordtse leerregels zo vroom en eerbiedig onder woorden hebben gebracht! Gods souverein welbehagen. Zijn de termen nog bekend? Is de huiver nog aanwezig? De diepe eerbied voor deze God?

Hosea 13:1-14:1

Krijgt u bij de lezing van dit op één na laatste hoofdstuk van Hosea niet het gevoel, dat het u overwelddigt? Het is net alsof het altijd nog weer indrukwekkender kan worden gezegd, feller, hartstochtelijker, indringender. Nog meer beelden, nog treffender beeldspraak. God die daar spreekt, heel direct en persoonlijk, als de getergde, en achter elk snerend woord brandt zijn liefde. Wat doet u dat beeld van de leeuwin die zijn welpen niet meer koestert maar de prooi verslindt? Dat beeld van de berin van jongen beroofd, die de borstkas van zijn prooi openrijt. Als het niet in de bijbel stond, als het er niet stond als eigen woorden van God, zouden we God daarmee dan wel durven afschilderen? O de prietpraat dat God liefde is en alles gladstrijkt en er altijd voor ons is, waarbij zijn toorn wordt weggemoffeld, en een boek als Hosea dicht blijft, het is beeldendienst, waarbij zijn liefde tot pasmunt wordt. Is dat niet precies de zonde geweest waartegen Hosea zo hartstochtelijk is tekeer gegaan. Gaat God zelf daar aan het eind van de geschiedenis van het Tienstammenrijk niet in volle kracht staan om ze allemaal nog eenmaal terug te roepen en tegen te houden op de weg die naar de ondergang voert? Als een berin die een borstkas openrijt, als een leeuwin die het gedierte des velds verscheurt. Daar staat het: Mijn oog kent geen medelijden. Ik vind dat huiveringwekkend. Bedenk het wel: het is allemaal zo gegaan. Lees Klaagliederen, lees Ps 137. De wreedheden zijn te afschuwelijk om zonder emoties te lezen. En dan die bekende zin: dood waar zijn uw pestziekten, dodenrijk waar is uw verderf? Ze is bekend geworden uit het betoog van Paulus in 1 Kor 15. En daar gebruikt hij het als een overwinningsroep. Jezus heeft de dood verslagen: dodenrijk waar is uw overwinning, dood waar is uw prikkel? Hier fungeert deze zin tegengesteld: de pestziekten van het dodenrijk en de ondergang van de dood worden opgeroepen om hun werk te doen over het afvallige volk. Tegen deze achtergrond krijgt de overwinningsroep van Paulus zijn geheel eigen kracht: Jezus heeft deze ondergang overwonnen, deze straf gedragen. Nu verkeert deze zin in zijn tegendeel!

Hosea 14:2-10

Dit is het einde van dit boek. Daar loopt het op uit. Al dat geweld, heel die straf, alles wat daar over gezegd is, de brede rivier van het donderend geweld mondt uit in een stroom van liefelijke woorden. De Vader opent zijn armen, spreekt uit zijn hart, laat zijn diepste drijfveren zien. Kom toch terug. En Ik zal je vrijwillig liefhebben. Die liefde is dus niet gegrond op de prestaties, op een verdienste. Zelfs niet op het goede werk van de bekering! Slechts gebaseerd op de gronden die God bij zich zelf heeft. (Heb ik al niet een keer eerder verwezen naar de Dordtse Leerregels, dat veel gesmade geschrift, dat toch ook juist altijd daarom de kritiek heeft opgeroepen, omdat het zo radicaal afrekent met ook maar enige gedachte aan een steunpunt in ons voor Gods genade?) Daar loopt dat geweldige boek Hosea op uit: Ik zal je genezen; dauw over de velden, kleuren van de lelie, pracht van de olijfboom, de geur van de ceders van de Libanon. Ik ben als een altijd groene cypres, het symbool van het altijd durende leven.

God heeft zich laten kennen in dit wonderlijke, grootse, ruige en tere boek.

En ik hoef u niet te herhalen wat er helemaal aan het einde staat in vers 10. Lees die woorden tenslotte nog maar een keer.

Joël 1:1-2:11

Ineens staat daar Joël, de zoon van Petuël. Wij weten alleen zijn naam en de naam van zijn vader. Toch zegt dat al veel. Joël betekent: De HERE is God en Petuël : Ik ben overwonnen door God.

Eén is de Almachtige. Hij beheerst de seizoenen en Hij bestuurt heel het wereldgebeuren. God kan een verzengende droogte zenden en een alles verslindende sprinkhanenplaag. En waar blijft dan de mens? Laat die zich klein maken voor de Geweldige God. Laat de mens tot de HERE roepen om uitkomst (14). Alleen zo is er overleven. Dat geldt nog steeds.

Joël 2:12-32

De mens die zich klein maakt voor God, vindt gehoor bij de grote Regeerder. De HERE toont dan zijn medelijden (18). De ramp drijft weg. Er komt een open lucht. De dieren krijgen het weer goed (22), de velden herademen en de mens gaat zeggen: 'de HERE heeft grote dingen gedaan' (21). Blijdschap in de HERE gaat mensen vervullen. Er is op aarde niets dat meer blij maakt.

En daarna? Dan gaat de heilige Geest met kracht mensen vervullen (22vv.). Ze moeten wel spreken van Gods grote daden. Niemand van de belijders kan zwijgen. In Handelingen 2 zien we dat gebeuren. Op die Pinksterdag spreken ze in alle talen van Gods verlossend werk via Jezus. Bij duizenden (Handelingen 2:41) geven mensen zich gewonnen. Met deze belijdenis komt een mens er door als alles kraakt op 'de grote en geduchte dag des HEREN' (31).

Hebt u zich al toevertrouwd aan God? Heb jij Jezus al als jouw Redder aanvaard?

Joël 3:1-21

Het wordt eens volstrekt duidelijk Wie regeert. Er komt een beslissende dag en een finale slag. De boosheid van de mensen wordt gestraft. Wie wilden zondigen, gaan eraan. God laat niet met zich spotten. Dat moet terdege beseft.

'Maar de HERE is een schuilplaats voor zijn volk' (16). In Jeruzalem mocht eeuwen de verzoening gezocht én gevonden worden. Opgelucht gingen de pelgrims weer naar huis. Wàt is God goed voor ons!

Juist bij die tempelstad sprak Jezus: *Het is volbracht*. Het is door Hem helemaal volmaakt geklaard. Wonen kan de HERE bij zijn volk (21).

Eens gaat dat compleet heerlijk in vervulling. De apostel Johannes hoorde dat al: 'Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal bij hen zijn' (Openbaring 21:3). Dat blij uitzicht is er voor ieder, die schuilt bij God.

Amos 1 en 2

In vs. 1 staat, dat de profeet de woorden van dit boek gezien heeft. Dat wil niet zeggen, dat hij ze al van tevoren kon lezen. Amos was een ziener. Een ziener weet meer dan andere mensen. Omdat GóD hem meer laat zien!

Als kind van God kijk je verder dan deze maatschappij en verder dan dit leven. Toch ben je niet wereldvreemd. Dat was Amos ook niet. Hij zag vooral, hoe kwaad God over allerlei zonden worden kan.

Amos 3

Stel dat je morgen een scherpe boetepreek hoort. Het zou je kwaad kunnen maken. 'Wij zijn toch kinderen van God! De dominee gaat echt te ver.'

De dominee is in de kerk niet de enige profeet. Maar hij is er wel één.

Soms haalt hij fel uit. Dan slaat hij alarm. En een gemeente van profeten en profetessen kan heel goed beoordelen of hij gelijk heeft.

Nu, zelfs een goede boetepreek is een geschenk.

Amos 4

In Israël bracht men heel ijverig in de heilige plaatsen Betel en Gilgal de offers, die God had voorgeschreven. Daar hoorde ook het lofoffer bij. Nu legden de Israëlieten in hun ijver ook een aantal gezuurde koeken op het smeulende offervlees. Maar ze waren vergeten, dat God dát verboden had.

Alles waar *te* voor staat, is niet goed. Dat geldt ook van 'te vroom.'

Je kunt een heel lang en mooi gebed uitspreken, omdat je iets goed moet maken bij God. Maar de Here Jezus waarschuwt voor omhaal van woorden. Je wordt alleen verhoord, omdat je God houdt aan wat Hij heeft beloofd.

Amos 5

Amos kondigt Israëls ondergang aan. Maar die ondergang doet de profeet zelf groot verdriet. Israël stelt hij voor als een jonge vrouw. Zo'n vrouw is het teken van kracht, schoonheid en toekomst. Maar aan die schoonheid komt een eind. De profeet ziet het vóór zich en hij uit zijn verdriet in een luide klacht.

Gevoelens van boosheid en verdriet vermengen zich, als iemand van wie je houdt niet meer gelooft. Maar de Vader in de hemel hoort deze klacht, begrijpt het en geeft zelfs troost.

Amos 6

Het gemak waarmee sommige mensen oordelen over God, slaat om in bijgelovige angst, als die God wel degelijk iets blijkt te kunnen. Soms schrikt een kerkverlater van ernstige woorden, die hij op een begrafenis te horen krijgt.

De oom over wie Amos spreekt waarschuwt de enige overlevende in dat doodstille huis. 'Hou je koest, man. En noem vooral de naam van God niet. Straks ben jij zijn volgende slachtoffer.'

Dat bijgeloof klopt natuurlijk niet. Maar er is wel reden om bang te zijn, als je niet van God wilt houden.

Amos 7

Als Amos profeteert, hebben de Israëlieten geen spijt. Maar de profeet die hun het oordeel aanzegt, is tegelijk hun pleitbezorger. Amos ziet zijn eigen woorden in vervulling gaan. Dit wordt een nationale ramp! 'Here HERE, vergeef toch!' smeekt hij.

De grote pleiter is Christus. Vandaag komt Hij op voor mensen, waar geen advocaat weg mee zou weten. Hij pleit, ook al vragen wij daar niet altijd om.

Amos 8

Het lijkt wel een stilleven. Een mand met rijpe vruchten van het Israëlitische land.

Vijgen, druiven, olijven en nog veel meer.

Maar de schijn bedriegt. Als er veel scheef zit in je leven, wordt je voorspoed tot een gestolen zegen. Materieel succes en uiterlijke godsdienstigheid zeggen niet alles.

Amos 9

Is er voor Israël nog hoop?

Amos wijst Israël op Juda, waar het koningshuis van David regeert. God blijft bij wat Hij aan David heeft beloofd. Zijn wij, Nederlanders, God dankbaar voor onze koningin Beatrix, voor haar plichtsgetrouwheid en nauwgezetheid. Maar de beste Koning woont boven. Als je bij Hem het herstel zoekt van je zwakke bestaan, zul je een goed leven hebben. Tot in eeuwigheid!

Obadja

Edom waant zich veilig (4), maar zal toen onder gaan. Wat heeft dat volk misdaan? Zich misdadig gedragen tegen zijn broeder Jakob. Toen Juda ten prooi viel aan de Babyloniërs, maakten ze de moeite nog erger. Ze toonden geen sprankje medelijden, alleen maar leedvermaak. Sterker nog: ze deden hun best Juda's vluchtelingen te grijpen (vgl. Ps. 137:7; Ezech. 25:12). Dat komt hen duur te staan. Wee wie zich aan Gods volk vergrijpt (Ps. 116:15)! Dat moet nog steeds bedacht.

Te denken geeft *vers 17*. Lees *Joël 2:32* erbij. Door de Heilige Geest gedreven citeert Petrus deze profeet en legt (Hand. 2:22vv.) de verbinding met Jezus. Wie God aanroept in Jezus' naam zal behouden worden (Rom. 10:13).

Ook over *vers 18-21* blijf je nadenken. Zeker 'en het koningschap zal zijn aan de HERE' (21b) doet ver kijken. Eens zal Christus alle vijanden overwinnen en dan zal God alles in allen zijn (1Kor. 15:28). *Soli Deo Gloria*- aan God alleen de eer! De mens komt dan ook tot zijn hoogste bestemming.

Jona 1

Een wonderlijk boekje en een wonder van een boekje. Dat we nu Jona lezen, komt omdat in 2 Kon 14:25 (zie j.l.) zijn naam is genoemd. De Jona van het boek is dezelfde als de profeet Jona ten tijde van Jerobeam II. Daarmee laten we mooi alle discussies over historiciteit en zo links liggen. De kracht van het boek Jona is er niet van afhankelijk. In Jona 1 lezen we hoe een profeet onder zijn opdracht probeert uit te komen. Tegenstribbelende profeten zijn er meer (Mozes, Jeremia), maar Jona pakt het wel erg grondig aan. Ook een beetje dom: 'ging ik wonen aan het uiterste der zee, ook daar zou uw hand mij geleiden, uw rechterhand mij vastgrijpen' (Ps. 139:9-10). Dat zie je maar weer!

Jona 2

Wie zingt er nou psalmen in de buik van een vis? Dat klinkt nogal ongeloofwaardig, zeggen velen. Vergis je niet. In de Bijbel gebeurt het vaak genoeg dat mensen psalmen zingen 'in de nacht' en 'uit diepten van ellende' (bv. Ps. 130). En wat dacht je van Paulus en Silas in de gevangenis van Filippi (Hand. 16:25)? Geen afstand is te groot en geen afgrond is te diep voor God om reddend in te grijpen. Daarover zingt Jona vanuit de diepte. 'Wie is als de HERE, onze God, die zeer hoog woont, die zeer laag neerziet, in de hemel en op de aarde' (Ps 113:5-6)?

Jona 3

Over de missie van Jona hebben we het dan nog niet gehad. Jona moet Gods oordeel aanzeggen aan Ninevé. Ninevé was de hoofdstad van de Assyriërs, een uiterst roofzuchtig en moordzuchtig volk. Maar wie had ooit gedacht, dat dit volk met hun koning vooraan massaal – inclusief de dieren! – voor God op de knieën zouden gaan. Over opwekkingen gesproken!

En God bewijst zich als de hoorder van het gebed, niet alleen voor Israël, maar ook voor dit heidense volk. Hij ziet af van zijn oordeel. Wat een geweldige God! Hij luistert als je Hem vraagt om genade, ongeacht kleur, ras, en identiteit.

Jona 4

Jona kan het niet hebben. Ik wist het wel, zegt hij, u bent veel te goed voor deze wereld (4:2). Zo is het maar net. Gods hart is groter dan het onze. Maar Jona geeft zich niet meteen gewonnen. En vandaar die gevoelige en bijna humoristische les die hij krijgt van God. Jona maakt zich kwaad om een boom, waar hij zelf niks voor heeft gedaan. Mag God dan niet bewogen zijn met al die mensen – en alweer: en dieren! – die roepen om genade? Jona's hoofd ziet rood van de hitte en ik hoop ook van schaamte.

Micha

Introductie

Tijdens de regering van Hizkia en zijn beide voorgangers Jotam en Achaz is behalve Jesaja en Hosea ook Micha – “wie is als de HERE?!” – werkzaam als profeet van God (tussen 750 en 685 vChr). Hij komt uit Moreset, een stadje in Zuid-Juda. Verder is er niets over hem bekend. In Jer. 26:18 wordt zijn naam genoemd. En bij de geboorte van Jezus Christus in Betlehem herinneren de Joodse schriftgeleerden zich Micha's profetie daarover (Mat. 2:1-12).

Indeling:

- 1 Het oordeel over Israël en Juda (Micha 1 t/m 3)
- 2 Er is nog hoop (Micha 4 t/m 5)
- 3 Het rechtsproces van de HERE (Micha 6)
- 4 Van somberheid naar overwinning (Micha 7)

Micha 1 > Oordeel, a

De profeet Micha 'schouwt' het Woord van de HERE – openbaring via visioenen dus – over Samaria en Jeruzalem, de hoofdsteden van Israël en Juda. Hij kondigt het oordeel aan over Samaria, het onheil over Jeruzalem en hij bekritiseert de ontelbare misstanden in Israël en Juda. Deze profetieën dateren dus van voor de val van Samaria (722) en voor de reformatie van Hizkia in Juda (vanaf 715). De hele aarde zal het straffend optreden van de HERE zien: Hij zal alles stukslaan en verbranden. Niets blijft overeind. Gods volk zal in ballingschap gaan. Het land zal kaal en leeg achterblijven: een niemands-oord. Micha ziet het allemaal voor zijn ogen gebeuren en breekt in snikken uit.

Micha 2 > Oordeel, b

Geen goed woord heeft Micha over voor de rijke landeigenaars die maar in weelde baden en zich niet bekommeren om de armen die creperen van ellende. 's Nachts dromen die rijke onderdrukkers hun kwade plannen bij elkaar, 's morgens voeren ze die meteen uit ten koste van de toch al zo arme sloebers. Nooit is het genoeg (voorbeelden in vs 6-11; vergelijk het 10^e gebod). Maar in de naam van HERE: het is gedaan met hun machtsvertoon en hun corrupte dieverijen. Ze gaan eraan. Alles wordt hun afgepakt. Door de HERE zelf. Hij komt met Zijn straf. Toch een opluchting dat dit gedeelte eindigt met een heilsprofetie: de HERE zal Zijn schapen verzamelen. Hij zal de versperde wegen en poorten openbreken. God straft om te redden. Er is hoop: “Het zal er gonzen van mensen.”

Micha 3 > Oordeel, c

De leiders van Israël/Juda wordt de wacht aangezegd. Vooral de valse profeten, die tegen betaling of een hap eten elke gewenste 'blijde boodschap' leveren, krijgen het zwaar te verduren. Kijk eens op wat voor een gruwelijke manier zij hun slachtoffers afmaken. Er wordt gestroopt, gevild, uitgebeend, gebroken en gehakt, als in een slachterij. En dan ook nog zeggen: “Is de HERE niet in ons midden? Ons zal geen kwaad overkomen.” Hoe durven ze! Maar het wordt aardedonker om hen heen. Sion wordt omgeploegd tot een akker, Jeruzalem wordt een hoop stenen en de tempelberg een oerwoud. Dit zegt Micha, “vol van kracht, van de Geest van de HERE.” Hij spreekt de waarheid, gratis, onomwonden. Later, in de tijd van Jeremia – de ballingschap van Juda is dan al begonnen – herinnert men zich die woorden nog precies (Jer. 26:18). Ze zijn zelfs opgetekend voor 'de kerk van alle tijden': Pas op! God duldt geen onrecht. Van niemand. En helemaal niet van Zijn eigen volk. Geloof in Christus! Hij redt van zonde, corruptie, machtswellust. Hij bekommert Zich om ieder die zijn leven aan Hem geeft. De toegang tot Hem is gratis. Ook al is Hij de Koning van alle koningen. Nee: *juist omdat Hij dat is*. Vrede en gerechtigheid zijn de pijlers van Zijn regering. Dat is echte blijde boodschap!

Micha 4 > Hoop, a

Na al die donkere wolken van onheilsprofetie met slechts zo nu en dan een sprankje licht, breekt nu ineens de zon door: het komt weer goed, Jacob en Jeruzalem! Samen met Jesaja (2:1-5) zingt Micha dat prachtige duet over de volken die naar Gods huis op Sion komen en zich laten leren over de wegen en paden van God. Sion is het centrum van de hele wereld: daar komt het Woord van de HERE vandaan; daar gaan de volken naar toe (Ps 84, 122). Laat er nu nog veel ellende zijn. En er komt vast ook nog veel tegenslag (de ballingschap). Maar het einde zal voor Gods volk goed zijn. In het laatst van de dagen brengt Hij uit alle volkeren Zijn kinderen bijeen. Dan zal het voor altijd vrede zijn. Gods oordeel zorgt voor eeuwige rust. Alle wapentuig wordt gerecycled tot werktuigen voor de landbouw. Niet meer elkaar bevechten in de oorlog, maar samen eten aan één tafel! Wie denkt hier niet aan de bruiloft van het Lam? Er is hoop: feest op komst.

Micha 5 > Hoop, b

Micha gaat nog verder, wordt nog preciezer: "En u, Betlehem Efrata, ..., uit u zal Mij voortkomen die een heerser zal zijn over Israël ..." Nu breekt het 'Licht der wereld' door: de Messias komt! De Goede Herder (vgl. Ezech. 34) zal hen weiden in de kracht van de HERE. Gods volk zal rustig wonen, want geen vijand durft meer aan te vallen. De beloofde Vredevorst zal groot zijn tot aan de einden van de aarde (Mat. 28:18-20). Hij zal – alles omvattende – vrede (*sjalom*) zijn. Er zal bevrijding komen voor "het overblijfsel van Jacob". Alle vuiligheid in het land aan toverij, waarzeggerij en afgoderij zal met Gods vijanden voor altijd verdwijnen. Het leven wordt weer goed, heilig, paradijselijk. Want: God met ons, door de beloofde Messias.

Micha 6 > Rechtsproces

Micha heeft gesproken over oordeel en onheil en over hoop op bevrijding. Nu zijn we in de rechtszaal. We horen hoe de HERE Zijn aanklacht indient tegen Israël. Hij beveelt het volk om te luisteren naar Zijn beschuldiging en om hun verdediging voor te bereiden tegen de (in vs 9-16) volgende concrete aanklachten. Het vonnis ligt klaar om uitgesproken te worden. Onbegrijpelijk dat Israël het zover heeft laten komen. Wat heeft de HERE immers niet voor hen gedaan? Alleen al de verlossing uit Egypte en de bevrijding van Balak en Bileam zijn voldoende om het recht van de HERE te erkennen en eigen schuld te belijden.

Hoe zal Israël het goed maken? Door veel offers te brengen stem je God toch wel gunstig, denken ze. "Helemaal niet," zegt Micha. God, "maar door gehoorzaamheid!" En dat weten zij ook best (vergelijk 1 Sam. 15:22; Ps 40:7-9). De Here vraagt "niet anders dan recht te doen en getrouwheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God."

Micha 7:1-13 > Overwinning, a

De samenleving van Israël/Juda is tot op de bodem verziekt door fraude en corruptie. Voor gezagsdragers is er geen enkel respect. Ze verdienen het ook niet (vergelijk het 5^e gebod). Je huisgenoten – zelfs je eigen echtgenoot – bij wie je je toch veilig zou moeten voelen, zijn je vijanden. Thuis zelfs loert het gevaar. De muren hebben oren. Micha geeft een heldere typering: "Tot kwaad doen staan de handen goed." Geen mens heeft twee linker handen als het gaat om het doen van slechte dingen. Er is daarom alle reden tot somberheid: Wie kan zijn zondes Schuld ooit aflossen? Zie HC 5: Wij maken onze schuld dagelijks groter. Er is maar één uitweg: God Zelf moet het doen door de zending van Zijn Zoon. Daarom: "Maar ik zal uitzien naar de HERE, ik zal wachten op de God van mijn heil." Dat is de hoop van Sion., dat boete doet voor haar zonden. Het einde is de overwinning.

Micha 7:14-20 > Overwinning, b

Een kudde schapen in het veld. De Herder weidt hen met Zijn staf net als vroeger. God is weer de Herder van Israël (Ps. 23). Laat de HERE toch opnieuw Zijn wonderen laten zien, net als toen in de dagen van de uittocht uit Egypte. Alle volkeren waren stomverbaasd. Ze hadden het lef niet de door de woestijn trekkende kudde van God aan te vallen. O nee. Wie het wel probeerde, kreeg lik op stuk. Ze sidderden voor de Almachtige. "HERE, laat dat toch opnieuw gebeuren. Dan zal de hele wereld U vrezen, U dienen! Dan zal iedereen U erkennen als de grote Overwinnaar." Of dit gebed verhoord wordt? Nou en of! Je zult wel moeten, gelet op de feiten.

Slot (vs 18-20; lees ook Psalm 103)

"Wie is een God als U?!" Vergeving, ontferming, trouw: de HERE doet wat Hij heeft beloofd. Van oude dagen af, al op de dag van de zondeval, heeft Hij het gezworen. Steeds opnieuw heeft Hij verlossing beloofd. En Hij heeft het gedaan ook, in de eeuwen na Micha en na de ballingschap. Toen is Micha's profetie vervuld: in Betlehem Efrata is de Heiland geboren, Christus de Heer. Aan het kruis op Golgota heeft Hij de schuld betaald. Aan Gods eis is recht gedaan. Ons vonnis is geveld: vrijspraak! Geen doodstraf maar eeuwig leven.

Nahum 1

Hoe komt dit eerste hoofdstuk van de profeet Nahum over? Komt de HERE over als een Wreker, als een grimmige Persoon, waar je bang voor moet zijn? Maar lees secuur. Hij is vol grimmigheid voor zijn tegenstanders, Hij toornst tegen zijn vijanden(2). Hier allereerst tegen Ninevé, de residentiestad van de Assyriërs. Daar is kwaad bedacht tegen de HERE (11). Daar wordt eigen roem centraal gezet en dat kan de God niet dulden. Alleen Hij regeert de wereld en al haar bewoners (5). Wie dat niet erkent, gaat eraan. Maar wie schuilt bij de Machtige, wordt zijn hulp gewaar. Hier ligt ook de troost van dit bijzondere profetenboek. De God van Israël, de Vader van onze Here Jezus Christus, staat boven alle wereld machten.

Daarom is dit boekje vast van hand tot hand gegaan onder de gelovigen van Juda. Ze vonden er houvast in. Nahums naam ('hij die troost') zagen ze bevestigd in wat hij moest opschrijven. Deze vertroosting kan nog steeds ervaren worden. Simeon nam eens de vertrooster van Israël in zijn armen (Lucas 2:25, 28). En wat Jezus zelf sprak vlak voor zijn hemelvaart: 'Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde...' (Matteüs 28:18-21) zegt voor altijd genoeg.

Nahum 2

Ninevé, die grote stad, gaat eraan. De profeet Nahum ziet het al gebeuren. De poorten zwaaien open, de schitterende paleizen zinken ineen (6). Al de bijeen geroofde schatten vallen nu anderen ten buit. Waar blijft de eens zo krachtige leeuw (11-13)? Het is de HERE der heerscharen die ingrijpt (13). Hij wil Israël herstellen (2).

Na eeuwen kan ons dit nog bemoedigen. Boven alle wereldmachten staat de God van Abraham, Izaäk en Jakob. Hij zal al zijn vijanden verslaan. In *Psalm 2* wordt ons dat getekend. Meteen krijgen we de opdracht mee om bij de Zoon te schuilen. Veilig zijn we bij de Leeuw uit de stam van Juda. Voor altijd veilig in Jezus' armen.

Nahum 3

Eens veroverden de Assyriërs No-Amon. In 663 voor Chr. viel deze stad aan de Nijl waarvan men dacht dat ze onoverwinnelijk was. In 612 voor Chr. onderging Nineve hetzelfde lot. Wie had dat kunnen denken? Toen Nahum dit profeteerde waren de Assyriërs nog zo aanzienlijk als een grote zwerm sprinkhanen (17).

Kort na deze '*Godsspraak over Ninevé*' (1:1) ligt de koning van Assur met al zijn geweldigen in een doodsslaap (3:18). Andere volken verheugen zich over haar val. Want was er ooit een meer oorlogslustig volk op aarde geweest (19; vgl. 1-4)? De beschrijving van haar ondergang doet denken aan wat we lezen in *Openbaring 17:1,2 en 18:23*. Het 'wee' (1) is dus wel op zijn plaats. Wie niet buigt voor het Woord des HEREN wordt de schande gemaakt (5). Wij laten ons toch wel waarschuwen?

Habakuk 1

Habakuk is emotioneel. Hij heeft tal van vragen over het Godsbestuur van mens en wereld. Dat roept herkenning op. Wàt kunnen wij lang roepen tot God zonder dat het voor ons idee helpt. Hoort God me wel? Toch weet Habakuk meer. Hij moet doorgeven dat de HERE regeert: 'Ik verwek de Chaldeeën' (6). Maar moet het nu zo? Moet zo'n barbaars volk de vrije hand gegeven worden (17)? Kan de Heilige God dat maar blijven aanzien?

Met deze vragen worstelt Habakuk. O ja, hij weet dat onder Gods eigen volk veel mis is. 'De wet verliest haar kracht' (4), maar moet alles vernietigd door die heidense Chaldeeën (16)? Ook wij hebben hier wel zo onze vragen.

Habakuk 2

Het heeft waarde om over een paar verzen uit dit hoofdstuk extra na te denken.

maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven (4b). Lees hierbij *Rom. 1:17, Gal. 3:11 en Hebr. 10:38* (daar zelfs 'mijn rechtvaardige'). Alleen de mens die verwachtingsvol de handen uitstrekt naar de Here, heeft toekomst.

Vers 17. Wie geen respect heeft voor wat de Schepper heeft gemaakt –bomen, dieren, de mens- die zal zijn straf niet ontgaan. Hoe secuur gaan wij om met het werk van Gods handen?

Vers 14. Lees hierbij *Jes. 11:9 en 6:3*. Wat wordt ons hier een heerlijk uitzicht geboden! De toekomst is niet aan de chaos. Eens zal alles op de goede plaats staan. Heel de aarde zal vol zijn van een welluidend loflied op de Schepper. Zeer goed (Gen. 1:31) zal dan alles zijn.

Habakuk 3

Laat ons niet soft van God denken. Habakuk beeft over al zijn leden, als hij hoort welke vreselijke dingen bij de wereldcatastrofe zullen gebeuren (16). Deze profeet maakt ons duidelijk dat het verschrikkelijk is om te vallen in de handen van de levende God. Vreselijk voor wie Hem in zijn leven op aarde niet heeft willen kennen en erkennen.

Maar deze geweldige Strijder (8b) is uitgetrokken tot redding van zijn volk (13). Dat geeft Habakuk vertrouwen als alles wankelt: 'toch zal ik rustig afwachten de dag der benauwdheid'. Want deze grootse God is de God van mijn heil (18). Daarom verstomt de jubel bij deze profeet niet ook al lijkt de toekomst nog zo donker (17v.). Zijn voet kan tòch veilig (zie Ps. 91:12b) en snel (lees Ps. 18:34) gaan. Daar zal die Machtige voor zorgen. *Voor altijd* (Ps. 18:51b).

Sefanja 1

Let op de naam van deze profeet. Sefanja betekent: de HERE heeft geborgen. Bij de HERE is bescherming beleden zijn ouders. Gezien 1:1 is aan te nemen dat hij geboren is in de tijd van de extreem goddeloze koning Manasse. Dan zegt de naam Sefanja dus veel! Voor het kind zelf, maar ook voor zijn volksgenoten. Ja ook voor ons. Te midden van barbaars ongeloof mogen Gods kinderen veilig zijn bij de grote nakomeling van Hizkia (1:!). *Veilig in Jezus' armen*.

Dat is ook wel nodig voor wat allemaal staat te gebeuren. Eens komt de dag van Gods definitieve oordeel. De mensen die zeggen: 'De HERE doet geen goed en geen kwaad' (2b) komen volstrekt bedrogen uit.

Het heeft waarde om 2 *Petrus 3:1-10* bij Sefanja 1 te lezen. En je zelf de vraag te stellen; Ben ik voorbereid op die grote dag des HEREN? Houd ik rekening met de terugkeer van Jezus?

Echt: 'elk oog zal Hem zien, ook zij die Hem hebben doorstoken; en alle stammen der aarde zullen over Hem weeklagen. Ja, amen' (Openbaring 1:7).

Zoek bijtijds bescherming bij de HERE. Dan bent u voor altijd geborgen. *Veilig aan Jezus' hart*.

Sefanja 2

Is er een verbinding te leggen tussen dit bijbelhoofdstuk en Kerst? Denk er eerst zelf over na.

Een paar ideeën. Allereerst deze: Kerst is dat God Zich laat vinden op aarde. Zoeken heeft dus zin. Zijn wij daarvoor nederig genoeg (3)?

Verder: Jezus' komst heeft wereldwijde betekenis. Sefanja 2 is vol met steden en heidenvolken. Allen keken toen minachtend naar Juda en Jeruzalem. Dat komt hen duur te staan. Jozef en Maria moesten naar Judea (Luc. 2:4) en Jezus moest sterven in Jeruzalem. Daar doet de HERE dus zijn groots werk. Dat moet in elke stad onvergetelijk blijven. Zo niet, dan wordt het een woestijnen. Zo bijvoorbeeld Ninevé (13-15). De mens, die Kerst over het hoofd ziet, overleeft straks het zien van Jezus niet.

Sefanja 3

Probeer opnieuw eens vanuit Kerst dit hoofdstuk te lezen. Zie je verbindingsdraden? Ontdekt u verbanden?

Opvallend in 3:9-20 is de nadruk op *Ik zal*. Steeds is sprake van Gods ingrijpen (o.a. 9, 12, 19, 20). Alleen door Gods krachtdadig ingrijpen komt voor de mens het heil. Dat zien we ook in heel het gebeuren van Jezus' komst op aarde. Maria, Jozef, de herders en de wijzen, ze worden allen van boven de weg gewezen. Ze laten zich ook de weg wijzen. Dat heet dan ook de bekering. De bekering was in de dagen van Sefanja bepaald niet algemeen. De profeet moet spreken over de 'weerspannige, bezoedelde, verdrukkende stad' Jeruzalem (1vv.). Wijzen uit het Oosten vonden in later tijd geen gehoor bij Herodes en evenmin bij de overpriesters in deze stad (Mat. 2:1vv.).

Toch blijft de heilsbelofte klinken! Kennelijk is het Gods diepste verlangen om ons mensen te redden. Zò graag hoort Hij dat lof voor hem opklinkt vanaf heel deze aarde (19,20).

Haggai 1

Haggai is één van de kleine profeten. We hebben ook grote profeten: Jesaja, Jeremia, Ezechiël en Daniel. Maar wat heet klein? Het boek van Haggai, ja dat is klein. Het telt maar twee hoofdstukken. Maar een klein boekje kan nog wel een mooi en belangrijk boekje zijn. Het hangt er maar vanaf wat erin staat. De stem van de HERE klinkt in dit boekje. En als Hij spreekt, wie komt dan niet onder de indruk? Wie zou dan niet vrezen? Aan het slot van vers 12 lees je de reactie op de boodschap van God: 'en het volk vreesde voor het aangezicht van de HERE'. De mensen zijn zich er goed van bewust dat ze vlak voor de ogen van de HERE staan. En ze zijn er diep van doordrongen dat de HERE het tegen hén heeft. Hoe luisteren wij naar woorden van God? Komen wij zo onder de indruk, dat wij ons gewonnen geven en ons laten beheersen door wat Hij zegt? Of doen we alsof er niets gezegd is en gaan we verder weer onze eigen gang?

Haggai 2:1-9

Eindelijk zijn ze weer aan het werk, onder leiding van Zerubbabel en Jozua. Zo'n vier weken geleden waren ze weer begonnen. In vier weken kun je nog niet zoveel doen. Het eerste begin is er, maar het ziet er armoedig uit. Het kan nooit veel worden.

Op de laatste dag van het Loofhuttenfeest stapt Haggai naar voren. Hij heeft weer een boodschap van God voor allemaal. Een bemoediging voor mensen die de moed snel verliezen.

Een bemoediging kan heel mooi klinken. Het is goed bedoeld maar heb je er ook wat aan? Wat heb je aan een bemoediging als het bij woorden blijft?

De HERE laat het niet bij woorden: Ik ben met u! Als Hij dat zegt, is dat bijzonder bemoedigend. Hij staat aan jouw kant. En dan niet om toe te kijken hoe je het doet. Maar om daarbij zelf de handen uit de mouwen te steken. En als de HERE dat doet, komt het zeker goed.

Ik ben met u. Dat belooft de HERE de tempelbouwers in de tijd van Haggai. Maar die belofte is al eeuwenoud en klonk al in Egypte bij de uittocht. Ik ben met u, beloofde Hij aan Mozes, en de HERE liet toen heel wat gebeuren.

Want wat de HERE belooft maakt Hij ook waar. Het volk werd uit het slavenhuis Egypte gered. Ook op weg naar het beloofde land al die tijd maakte de HERE het waar.

God was altijd dicht bij hen, met zijn Geest. Dat lees je in het slot van vers 6: 'toen u uit Egypte trok en toen mijn Geest in uw midden stond'. Toen ging de Geest dus mee, de woestijn door. Om het volk te leiden. En dat is typisch het werk van de Geest: de mensen als een goede gids leiden naar een effen land (Ps. 143). Hij leidt je in alle opzichten. Ook door zijn woorden. Zo leert Hij je leven. Ons leiden is het werk van de Geest, toen en nu.

Maar de Geest doet meer. Kracht uit de hoge noemt Lucas Hem. (Luc. 24:49). Hij is de grote kracht tegen alle vijanden. Dat was Hij op reis door de woestijn. Dat is Hij voor die tempelbouwers bij het armoedige begin. Dat is Hij voor u en jou ook. Hij is de Geest die opwekt en nieuwe bezieling geeft. De Geest die geestdriftig maakt en prikkelt tot ijver. Het punt is: gelooft u die belofte 'Ik ben met u'? En hoeveel verwacht u van God de Geest?

Haggai 2:10-23

Een indringende preek van Haggai over onreine Israëlieten! Maar waarom? Zijn ze dan nog steeds niet aan het bouwen? De reactie op de eerste preek was zo goed. Toen hoorden ze naar de stem van de HERE. En ze begonnen het werk (1:14). Dat was een goede reactie. Maar blijkbaar zette die reactie niet door. Het kan een tijd duren voordat nieuwe gehoorzaamheid goed doorzet! Met overtuiging en bezieling! Vaak is dat er niet in één keer en moet het stukje bij beetje groeien!

Maar nu beginnen ze met de bouw zelf! Eindelijk start na alle voorbereidingen de bouw van de muren. 'Vanaf deze dag zal Ik zegenen', zegt de HERE. Hij zal zegenen met goede oogsten. Het wordt heel anders dan in de afgelopen jaren. Toen was het armoe troef. Je dacht dat je aardig wat koren binnengehaald had maar het resultaat viel erg tegen. Geen flinke korenhoop van twintig maten, maar de helft: tien maten en meer niet. Wat ten teleurstelling! En dat niet alleen bij de graanoogst. Bij de wijnoogst wat het net zo.

Dat deed Ik, zegt de HERE. Ik sloeg het ene gewas na het andere. Maar daar dachten jullie niet aan: er was bij u geen gedachte aan Mij, luidt het woord van de HERE. Je moet de dingen overwegen in het licht van Gods woorden. Ook beproevingen. En dan zo overwegen dat je bij zelfbeproeving uitkomt. Met als resultaat dat je bij God uitkomt. Dat miste de HERE in de tijd van Haggai. En dat ziet de Here zo graag: kinderen die met hun zelfbeproeving bij Hem uitkomen. Die zegent Hij. Gehoorzaam geloof blijft nooit zonder vrucht!

Zacharia 1

Een aantal ballingen is weer terug in Israël. Ze wonen in en om Jeruzalem. Een nieuw begin na die lange, uitzichtloze tijd in Babel. Nieuwe verwachtingen!

Maar al gauw valt het tegen. Het lukt bijvoorbeeld steeds niet om de tempel te herbouwen. Naburige volken werken zozeer tegen, dat de Israëlieten het er maar bij laten zitten. Maar wie weet grijpt God binnenkort in. Hij is toch veel sterker dan de Ammonieten, Moabieten enzovoort.

Maar ook dat valt tegen. Zacharia ziet dat in een visioen. Hij ziet een man op een voskleurig paard. Die man is de engel van de HEER. Die engel is een symbool van de HEER zelf. 'God', zo kun je zeggen, 'treedt op als zijn eigen gezant.' Zo betrokken is God bij het wel en wee van zijn volk. In Zacharia is Hij het, die voor zijn volk vecht.

De engel heeft zijn engelen erop uitgestuurd om de aarde te verkennen. Inmiddels zijn ze weer terug en brengen rapport uit. Teleurgesteld! "Overal is het vredig en stil." Dat betekent, dat het in de omgeving van Israël nog steeds zo is als altijd. Geen enkele verandering dus wat betreft de macht en de houding van de naburige volken.

Maar daar neemt de engel van de HEER geen genoegen mee. 'Heer van de hemelse machten', zo roept hij uit, 'hoe lang zal het nog duren voor u erbarmen toont met Jeruzalem.'

God hoort en Zacharia mag het zeggen: 'Dit zegt de HEER van de hemelse machten: Brandend van liefde neem ik het op voor Jeruzalem.' Laat het dan lang duren, maar God vergeet zijn volk niet.

Vandaag is het Hervormingsdag. Hervorming: een nieuw begin. Maar stel, dat Luther en Calvijn nog leefden. Zouden ze niet schrikken? Maar God is nog steeds dezelfde: Brandend van liefde neemt Hij het op voor ieder die in Hem gelooft.

Zacharia 2

Een stad zonder muur: wij weten niet anders. Een stad of stadje met muren is een bezienswaardigheid. Maar in Israël is een stad zonder muren een vergissing. Muren heb je in die tijd nodig. Ze helpen ook. Jeruzalem heeft ook muren nodig, al zijn ze er nog niet. Helaas!

Toch komt er een tijd, zo hoort Zacharia zeggen, dat zelfs Jeruzalem geen muren heeft. Ondoenlijk ook. De bevolking groeit zo snel, dat je wel kunt blijven bouwen aan de muren. Maar ook niet nodig. Want de Heer zal zelf rondom de stad een muur van vuur zijn.

Steden met muren kennen wij niet, maar huizen met muren wel. Bovendien hebben we onze dievenklemmen en andere veiligheidssloten. God zelf is ons goed beveiligd huis. In Hem hoef je niet bang te zijn.

Zacharia 3

Je kunt je soms voor God diep schamen. 'Hij ziet mij aankomen', denk je. 'Voor de zoveelste keer vraag ik vergeving voor dezelfde fout.' Zoals je jezelf schaamt voor kleren, die je nog steeds niet schoon hebt kunnen krijgen. Die doe je dan ook weg.

Zacharia ziet de hogepriester Jozua in een vuil ambtsgewaad. Dat is een symbool voor de vuilheid van Israël. Jozua presenteert Israël aan God.

Rechts van Jozua staat de satan en hij vaart fel tegen hem uit. Heel herkenbaar. Niet, dat wij bij zonde altijd aan de satan denken. Maar wij pleiten wel tegen onszelf.

God echter denkt hier anders over. 'Trek hem die vuile kleren uit', zo zegt Hij, ik kleed je in een feestelijk gewaad.

Hoezo? Kan dat zomaar? Niet zomaar, al wordt de reden hier niet meegedeeld. Het is vooral ook een geweldig wonder. Als je bij vergeving telkens de reden daarvan noemt, kan het wonder ervan zomaar verdwijnen. Zo van: 'God vergeeft ons onze zonden, omdat Jezus voor ons gestorven is. Zo zit dat.' Dat is natuurlijk wel zo. Maar daarmee is het grote geheim van de vergeving niet uitputtend verklaard. Het blijft iets om stil van te worden.

Waarschijnlijk werd Zacharia dat ook. In elk geval liet hij zich volledig overtuigen. Dat blijkt uit zijn reactie: 'Ze zouden hem een nieuwe tulband moeten omdoen.' De tulband, met de woorden 'Heilig aan de HEER' is het belangrijkste teken van de priesterlijke waardigheid. Als God vergeeft, betekent dat volledig herstel.

Zacharia 4

Een bijzonder beeld. Wat zag de profeet precies?

Vergelijk het maar met een bokaal van goud, maar dan in het groot. Op de ronde, bovenste rand bevinden zich 7 olielampen. Rechts en links van deze bijzondere kandelaar staan olijfbomen, waarvan een tak via een buis voortdurend olijfolie in de bokaal laat vloeien. Gevolg: de 7 lampen gaan niet uit.

De kandelaar is het beeld van Israël. Hij stond al in de tabernakel vóór het voorhangsel. Het volk van God is het licht van de wereld en het schijnt ter ere van God. Dat mag ook van Israël worden verwacht in die tijd van na de ballingschap, al valt dat tegen, want de Israëlieten kunnen dus niet eens meer de moed opbrengen om het huis van God af te maken. Ook vandaag valt het wel eens tegen, als het erom gaat wat kinderen van God overhebben voor Hem. Wat doe je daaraan?

De boodschap die Zacharia brengen moet is duidelijk: "Niet door eigen kracht of macht zal hij (Zerubabel) slagen, maar met de hulp van mijn geest." Wat je moet doen is: rustig doorgaan, zeggen wat je van God zeggen moet, het goede voorbeeld geven en verder het aan God overgeven, bidden om zijn zegen.

Zacharia 5

Twee bijzondere visioenen. Ik kies voor dat van het meelvat. Er zit een loden deksel op, dat open gaat. Er komt een vrouw uit, maar de engel die aan Zacharia uitleg geeft, duwt haar terug op de bodem van het vat. De vrouw staat symbool voor de verdorvenheid. Maar die verdorvenheid krijgt dus in Israël geen kans. De verdorvenheid wordt zelfs ver weggevoerd. Engelen komen aanzweven. Ze pakken het vat op en nemen het met zich mee, hoog de lucht in. In Sinear, het land waar een groot aantal Israëlieten in ballingschap heeft gezeten, wordt het in een tempel op een voetstuk gezet. Ging het vandaag maar zo gemakkelijk met de zonde in de kerk. In ieder geval kan God hetzelfde ook vandaag doen. Het is van groot belang, dat we veel van Hem verwachten.

Zacharia 6

Er zijn in Jeruzalem ballingen uit Babel op bezoek. De belangrijkste heten Cheldai, Tobia en Jedaja. Ze hebben geschenken meegenomen: veel goud en veel zilver. 'Van dat goud en dat zilver moet je een kroon laten maken', zegt God tegen de profeet Zacharia.

Kan dat geschenk niet beter worden besteed? Er zijn toch genoeg armen in Jeruzalem?

Ik moet nu denken aan de tempel van Salomo, waar ook heel veel in geïnvesteerd is en aan kerkgebouwen vandaag die veel geld kosten. Als het om God gaat, kan het niet gauw genoeg zijn. Daarmee geef je aan, hoeveel Hij je waard is en hoe hoog je de dienst aan Hem waardeert.

De kroon van zilver en goud, die de hogepriester Jozua krijgt opgezet, is symbool van de Messias, die priester én koning zal zijn. Je mag er best veel voor over hebben, dat mensen hun hoop richten op Hem.

Zacharia 7

Een afvaardiging van Betel komt in Jeruzalem met een vraag. Alhoewel, eerst worden er offers gebracht om de weg te plaveien. Maar dan wordt toch ook de vraag zelf gesteld: 'Al jarenlang wordt er bij ons in de vijfde maand getreurd en gevast. Is het werkelijk nodig dat we dat blijven doen?'

De vraag is duidelijk. Het treuren en vasten heeft te maken met de val van Jeruzalem door de verovering door Nebukadnessar. Inmiddels is een groot aantal ballingen weer terug in Israël en vordert de tempelbouw.

God geeft evenwel geen antwoord op deze vraag. Hij stelt een tegenvraag: "Wanneer jullie in de vijfde en de zevende maand rouwen en vasten, nu al zeventig jaar lang, doe je dat dan werkelijk voor mij?" God komt ook met een opmerking: "Spreek eerlijk recht, wees goed en zorgzaam voor elkaar, onderdruk geen weduwen en wezen en ook geen vreemdelingen en armen, en wees er niet op uit om een ander kwaad te doen."

Ook dat is duidelijk. Wat heeft vasten en treuren voor zin, als het geen effect heeft in een handelen naar de geboden van God? Er is dus op dat moment een veel belangrijker vraag om over na te denken, hoe belangrijk overigens de gestelde vraag ook is.

Ik moest even denken aan de tweede kerkdienst, die langzamerhand leger wordt. Een belangrijke vraag is: wat moeten wij daarmee? Moeten we de wegblijvers vermanen, moeten we de tweede dienst een ander karakter geven, aantrekkelijk maken enzovoort.

Maar een veel belangrijker vraag is: hoe zitten wij in de kerk, áls we er zijn en wat doen we in ons dagelijks leven met wat wij in de kerk te horen krijgen?

Zacharia 8:1-13

Zullen er op de nieuwe aarde ook oude mannen zijn, die bovendien een stok nodig hebben om op te leunen? Of heeft iedereen daar de gezegende leeftijd van een jaar of 30? En zijn er dan dus ook geen kinderen?

Als het om Gods nieuwe wereld gaat, is het moeilijk om je daar een idee van te vormen. Er is zo'n groot verschil tussen deze wereld en die! Het enige wat we kunnen doen is, aansluiten bij vandaag en van daaruit ons de meest ideale wereld voor de geest halen die we ons denken kunnen. Zo sluit God aan bij de voorstellingen van de Israëlieten. Het mooiste wat zij zich in de tijd van Zacharia kunnen voorstellen is: een grote rijkdom aan kinderen en dus toekomst voor het volk én daarvan tot op hoge ouderdom genieten.

Maar de belangrijkste vraag is of wij als christen nog idealen hebben. Verwachten wij ook iets van God, als het gaat om de kerk en om de invloed daarvan in de maatschappij?

Zacharia 8:14-23

Idealen, ja die worden in Zacharia aan het volk Israël voorgehouden.

Alle vastendagen veranderen in feestdagen. Waarom? Omdat Israël een heel bijzonder volk wordt, een volk dat wordt geëerd. Uit allerlei landen en steden komen mensen op dit volk af. Ze nemen elkaar mee naar Jeruzalem. "Ga met ons mee. Wij zijn op weg om eer te bewijzen aan de HEER van de hemelse machten en zijn gunst af te smeken." Onvoorstelbaar!

Maar als de Israëlieten in die tijd eens geweten hadden, dat talloze mensen uit de hele wereld, groter nog dan de hun bekende wereld, in hun God zouden gaan geloven; ze zouden het niet hebben kunnen geloven. Toch is het gebeurd.

Als dat gebeurd is, wat kan er dan allemaal niet nog meer gebeuren! Gewoon doorgaan, vertellen van God, antwoord geven op vragen, getuigen van je geloof. God kan echt veel meer dan je denkt.

Zacharia 9:1-10

God is sterk. Toch zou je dat niet altijd zeggen. Denk eens aan de Messias. Hij is nederig, doet zich niet gelden, rijdt niet op een paard, maar op een ezel. Het is eeuwen van tevoren voorspeld en het kwam eeuwen daarna precies uit, toen Jezus intocht hield in Jeruzalem.

Maar denk ook aan wat het volgen van deze Jezus inhoudt. Dan gaat het niet om spectaculaire dingen, om een explosieve groei van de kerk bijvoorbeeld, al kan die er best een keer zijn. Het zit hem in het eenvoudige, er zijn voor de ander, in liefde, in trouw en in groot geduld. Bij Jezus' intocht in Jeruzalem zie je God in zijn kracht. Als je deze Jezus volgt, mag je veel verwachten. Zo komt er vrede op aarde.

Zacharia 9:11-17

Er wordt wat afgevochten in het Oude Testament!

Ook nu weer: "Ze zullen de vijand verslinden en zijn slingerstenen verbrijzelen, ze zullen zijn bloed drinken tot ze dronken zijn, tot ze ervan overlopen als een plengschaal en met bloed besmeurd zijn als de hoeken van een altaar." Gruwelijk!

Maar in de wereld van die tijd ontkom je er niet aan: je moet een keus maken. Als je vóór de één kiest, moet je tegen de ander kiezen. Er wordt nu eenmaal flink gevochten in die tijd.

Mooi is wel, hoe trots God is op Juda, Efraïm en Sion. Stel eens, dat Hij dat van ons zei: 'Pieter, Anne-marie, Johan en Corien: zij zijn instrumenten waar Ik iets mee kan!'

Zacharia 10

God kan trots zijn op zijn volk en Hij vergeet dan al het kwaad dat men heeft gedaan. "De HEER van de hemelse machten zal zich ontfermen over het volk van Juda, zijn kudde, en het tot zijn prachtig strijdros maken." Zo kan God vandaag ook trots zijn op zijn kerk. Al maakt Hij wel onderscheid. Als daar reden voor is, wordt Hij zelfs woedend, woedend op ieder die zijn macht misbruikt, zoals de slechte leiders van Israël. Maar ook vandaag kun je kerklid zijn of zelfs voorganger of leidinggevende én misbruik maken van je macht. Dan deel je dus niet in Gods trots op zijn volk.

Zacharia 11

God ziet zijn volk als één geheel. Zo kan Hij verontwaardigd zijn over Israël. Hij kan zich ook ontfermen over Israël. God kan vandaag ook kwaad zijn op een hele gemeente. Je realiseert je als lid van die gemeente ook, dat de sfeer in de kerk in kwestie niet goed is en dat je daar in feite allemaal debet aan bent. Niemand kan de schuld op een ander schuiven. Als je je dan met elkaar verootmoedigt en je ervaart daarna de genade van God, dan ervaar je die ook met elkaar.

Maar er kan in een gemeente ook groot onderling verschil zijn. De één heeft macht en de ander is het slachtoffer. Zo is het in Israël ook vaak geweest. Dan scheert God niet ieder over één kam, maar Hij komt op voor de zwakken. "Weid de schapen, die voor de slacht bestemd zijn." Weid ze. Kom voor ze op. Doe niet alsof je niets ziet.

Zacharia 12

"Op de dag dat alle volken op aarde tegen Jeruzalem oprukken, zal Ik van de stad een zware steen maken die de omringende volken bedwelmt."

Een heel bekende tekst, waarbij tegenwoordig ook vaak naar het huidige Israël gekeken wordt. Zijn er inderdaad geen momenten waarop dat land van alle kanten wordt bedreigd?

We moeten ons echter realiseren, wanneer deze profetie gesproken is. In een tijd waarin God nog maar één volk had, in een tijd waarin vooral bloedig gevochten werd, in een tijd waarin het soms zelfs gebeurde dat ieder tegen Israël was. Dan komt God daarvoor op. Dan is het inderdaad een steen, waaraan men zich vertilt.

Intussen is de geschiedenis verder gegaan. Jezus is gekomen. God richtte zich tot alle volken en heeft over heel de wereld zijn kinderen.

Toch blijft Hij dezelfde. En als je als christen of als christenen in ene bepaalde omgeving je opeens het mikpunt ziet worden van spot: het zal blijken dat men zich aan jou vertilt.

Zacharia 13

Zacharia 13 bestaat uit twee gedeelten: 1-6 en 7-9. (zo ook aangeduid bij NBG 1951; ook NBV heeft terecht tussen vers 6 en 7 een spatie).

1-6: Voor valse profeten is geen toekomst; wel voor het brengen van het evangelie van verzoening. Die zal God Zelf ontsluiten (1). Voor vandaag kan gedacht aan het werk van Jezus, de Christus. Hem hebben we te belijden (Zie HC. vraag/ antwoord 32)

7-9: Lees hierbij *Marcus 14:27*(vgl. Mat. 26:31). De vervulling zien we in wat Jezus is overkomen. Hij is de Herder, die geslagen moest worden vanwege onze zonden. Hier blijkt meteen zijn ware aard: altijd zorgzaam voor zijn schapen (*Marcus 14:28*). Hij gaat ons voor. Het komt voor ons op volgen aan. Dan behoren we tot Gods volk.

Zacharia 14:1-7

Wie zal erin slagen om deze profetische woorden helemaal te doorgronden? Hoe zal, wat hier staat, zich allemaal in de tijd voltrekken?

Eén ding is zeker: eens komt door 's HEREN ingrijpen de eindbeslissing. Geen mens kan Hem tegenhouden. Beven zullen de mens. Even machteloos als bij een aardbeving zal hij zich voelen (5; zie Amos 1:1). De grond valt onder onze voeten weg. Onheilspellend is die grote lange dag (7) voor wie op eigen benen dacht te kunnen staan (overweeg hierbij Amos 5:18-20). Toch gloort iets van licht (slot 7). Dàt is nu typerend voor Gods handelen. Het Evangelie houdt altijd de boventoon. Lees alvast maar even door na vers 7.

Zacharia 14:8-21

Lees dit bijbelgedeelte eens via meerdere vertalingen, bijv. NBG '51 en NBV. Dan vallen nogal wat verschillen op! De 'Kanaäniet' (vers 21) bij de NBG is een 'handelaar' geworden bij de NBV!

Centraal in dit fascinerende bijbelgedeelte - laat het maar eens tot u/ jou doordringen - is dat de nieuwe wereld een andere zal zijn dan de nu bestaande. Zelfs het wereldse strijdpaard wordt aan God gewijd. Het wordt even heilig als de hogepriester (zie Ex. 28:30). Kan het sterker gezegd? Deze nieuwe wereld is helemaal voor God. Eens wordt 'God alles in allen' (1 Kor. 15:28) aan Hem alleen de eer. Het leven wordt dan ook een compleet feest.

De profeet Zacharia wijst daarom naar de top van Israëls feesten: het loofhuttenfeest (16vv.). De oogst is dan helemaal binnen. Wat is God goed voor ons. Heerlijk is het om te mogen leven van zijn bescherming (zie Ps. 27:5). Dit feest is ook het feest van de verzoening (de grote Verzoendag valt in dezelfde maand).

Wij mogen de lijn doortrekken naar Jezus die op het Loofhuttenfeest eens sprak: 'Indien iemand dorst heeft, hij kome tot Mij en drinke!' (Joh. 7:37). Wereldwijd mag nu deze uitnodiging klinken. En van alle einden van de aarde zullen mensen de HEER der heerscharen aanbidden.

U/ jij drinkt toch ook uit de Bron van Levend water (Joh. 4:14)?

Maleachi 1

Het laatste profetenboek staat op ons leesrooster. Maleachi is een bode van God, die tot in onze tijd spreekt. Aanspreekt vanwege zijn sterk appèl.

Meteen moet hij opvallende dingen spreken (hij staat in dienst van God; dat betekent ook zijn naam). 'Ik heb jullie lief' (2a). Zo sterk ligt dat tussen God en zijn volk! Hij kiest in liefde mensen uit. Maar wat is de reactie van die mensen? Ze durfden toen te zeggen: 'Waaruit blijkt die liefde dan?' (2b). Slaat God nu de deur dicht? Nee. Hij wijst op de woestenij van Edom/Ezau. Zo werkt dus Gods toorn zich uit in de tijd. Waarschuwend voor wie geen oog heeft voor Gods liefde.

Er volgt nog een opvallend woord. God is als een vader (6). Maar waar is de eerbied van de kinderen? Ze doen maar wat slordig met de offers. Dat doet toch geen ander volk met hun goden? Bedenk dus snel dat niemand zo machtig is als 'de HEER van de hemelse machten'.

Maleachi 2:1-16

Het wordt ernst. Aan het nageslacht van Levi was de onderwijzing uit de wet toevertrouwd (Deut. 17:9). Waren ze daarin trouw bezig, dan zou hun leven opbloeien. Eerst ging het prachtig. Ware kennis vloeide via hun lippen. Maar dat is nu verleden tijd. Zulke geestelijke leiders zullen geminacht worden. Waardeloos zijn hun praatjes.

In vers 10-16 volgt een scherp woord over de ontrouw in het huwelijk. Het kwaad van de echtbreuk verdraagt God niet lezen we terecht in het huwelijksformulier. In Israël ging het in de tijd van Maleachi mis. Zelfs zo erg dat men de eigen vrouw wegzond om een heidense vrouw te trouwen. Dat is spelen met je leven (16). Maar hoe trouw zijn wij? Hoe ver gaat onze inzet voor het gesloten huwelijk? We konden wel eens heel hard 'de kracht van de Heilige Geest' (weer uit ons huwelijksformulier) nodig hebben.

Maleachi 2:17-3:12

Wij mensen kunnen God met ons gepraat irriteren. Als wij zeggen: het maakt niet uit als wij de HEER dienen. Wat koop je daar nu voor? Je hebt daar niets aan. Pas op, zo luidt de profetie: Ik zend eens de bode. Door hem komt dan de definitieve scheiding onder de mensen. Dat zal ook dwars door mijn volk heen gaan. Jezus gebruikt deze profetie (3:1). In Mat. 11:10, Mark. 1:2 en Luk. 7:27 kunnen wij dat lezen. Dit profetenwoord heeft dus alles met Hem te maken! Door Jezus valt de beslissing. Het is de mens geraden voor Hem te buigen. Voor wie dit weigert, barst straks alles stuk. Toch blijft de profeet Maleachi een verkondiger van Gods redding (6-12). Wie hartelijk God dient, krijgt een vorstelijk bestaan. Die mag wonen in een heerlijk land (12). Voor eeuwig. Het leven ontbot voor die mens paradijselijk (Openb. 21:5 en 22:2-5). Wat doet u? Buig jij voor Jezus? Erkennen wij Hem als onze Heer en Heiland?

Maleachi 3:13-24

Heeft het dienen van de HEER wel zin? Moet je zien hoe goed het de mensen zonder God gaat. Dit is inderdaad een bezoeking voor de vromen. Daar kun we best mee zitten. Dat mag ook, mits we maar ontzag houden voor de HEER. Blijf zeggen: eens zal mijn God recht doen. Dat zal gebeuren. Zeker komt de dag die verschil gaat maken 'tussen mensen die God gehoorzamen en wie dat niet doen.' (18). De hoogmoedige pratens zullen verschroeid worden, maar de ootmoedige belijders schitteren in Gods licht. Ze gaan huppelen als kalveren die na maanden in de wei mogen (20). Het komt wonderlijk goed voor wie eerbiedig luistert naar Gods onderricht dat al via de dienst van Mozes is aangereikt. Bent u daar rijk mee?